

Ještě třeba Velikonoce? Esi se slavili jinak než teď?

10. Né tak Velikonoce, chod'ilo se na šmerkust, jak se chod'í dneska, jenomže chod'ili už vo pjetí
11. ráno, jak se rozedňilo, tak už chod'ili chlapi ráno po šmerkust'e a vo jedenást'í, do vosmi hod'in,
12. a vo vosmi už se šlo do kostela. To se chod'ilo pješki, tag sme šli fšecki do kostela. Každí
13. Vánoce a každí ti Velikonoce to se drželo. A na Vánoce dicki mňeli sme vot naši cirkve, jako
14. su evangelička, tak u Ščastnejch stromeček, jako d'ecka, tak tam sme mejvávali no a tam sme
15. dostávali takoví balíčki tohle a na tej chat'e a copa sme ešt'e?

A nemáte třeba nějakou historku nějakou veselou nebo navopak? Něco třeba zajímavího, co se stalo takhle gdiš ste bila malá? Třeba mňe babička viprávjela, jak ju srazilo auto na kole, a takle...

16. A tak to mňe nesrazilo, jenom diš sem se učila jezď'it na kole, tak sem sama u škole vlítla do
17. pangeta. Ale, no, jinak...

A gdiš ste bili jako malé d'eři, tak mňeli ste náki hri? Jak ste se prost'e jako zabavili? Které třeba teť už nejsou?

18. No mi sme žádní hri jako...

Nebo jako hráli..

19. Jó, hrá.. no hrá... Jó, rozbila sem vokno. Kamenem. Tó tohlede... Já sem dobře házela kamenem
20. přez řeku a, ti žapki jak se d'elali po vod'e, a pak sem, v uličce u nás, a von kamen přskočil a
21. vlítl e NN, no a tak sem rozbila vokno, to je to... No a chod'ili sme sáňkovat, támla, a
22. ližovat, to sme mňeli, sáňki sme mňeli, liže sme mňeli, takoví plkínko zahnutí, tam sem mňela
23. papuče natlučení a to sme jezď'ili do... To bili takoví zážitki, to už čovjek si aňi na fšechno
24. nefspomene. A g NN sme chod'ili tancovat, protože za Německa se nesmňelo to, tak sme g
25. NN dicki, jak se to řekne, teť si nespomenu... Na Mlat'e sme startovali, bilo to hlina, a von
26. hrál na harmoniku starej NN a mi sme se učili tancovat. Protože za Německa bilo fšecko
28. zakázání, že, tak se muselo to, no, to už sme bili teda vječí, no.

A gde ste, třeba, se učila, na jaké škole, nebo na nějaké povolání? A na jaké povolání, co ste třeba d'elala?

29. No to jenom sem tadí chod'ila do školi, téhlede. A pag diš sem za Německa v dvašticátím
30. višla školu, tak sem bila nasazená do fabriki. Buťto do zemňed'elství anebo teda fabrika, tak
31. sem bila ve fabrice.

A co ste tam d'elala konkrétně?

32. Jako, no to, bila sem, gde se... Gdiš scházela, potom já řeknu, na višívárne, nó. Gdiš tam
33. scházela ňit', tak se to tam muselo tohle...

A tam ste pracovala celí život?

34. Pak sem bila f kuchiňi. Tam sem bila na té višívárne, pak sem tam bila f kuchiňi ve fabrice a pak
35. sem bila f Korouhvici na rekreačním střed'isku, na stavebni správje, na přehrad'e, gdiš tak, tag
36. tam sem uklízela a na Hrdej Fsi, to sem říkala, že jo, v hospod'e, že. No a to, mislim, bilo
37. veškerí, co sem tohle... Jo a k, no... Ešče přemejšlim, už nevím už, to je na mňe teťkom už
38. takoví přepadeňi, že si nefspomenu, na co sem si fspomňela, na co.

A třeba tradiční, no tradice, gdiš to řeknu, taji – vírské hodi, tak jak vi si pamatujete jako malá?

39. Jó to bili, jé to bili hodi, jéminánku. A na Jozefa, se vždicki, diž bilo Jozefa, tak pan NN a tam
40. NN a ti, jezď'ili po d'ed'íne a u kerího baráku bil Jozef, tak mu vihrávali. A to bilo každej rok,
41. jag bilo Jozefa, tak jezď'ili po d'ed'íne a vihrávali. No a hodi, to bili, jé, to bili... To sem tam
42. chod'ila za cigánku, kolik rokú sem bila tam za cigánku, vo hodech, a to bilo pječni, ti hodi. A
43. pak ešče přehrad'áci NN, ti d'elali, a to bilo taki, to bilo krojování, ešče mám fotki doma,
44. jak sme bili. Takoví zase jinačí, neš tadí bili naše, tak to mňeli jinačí.

A ešte gdiš se vrátim k tomu Vašemu d'ectví, chodili ste na pole?

45. Chodili sme, pomáhali sme zbírat brambori, seno vobracet a aš sme bili teda vječí, no, diš sme
46. bili menčí, tak to... No a vopékali sme, pekli sme tam na poli, diš se vibírali brambori, tak dicki
47. se tam pekli brambori, jo a to sme jedli, a žádná higijena, nič, a bili sme zdraví. A řepu sme jedli
48. ešče, bílou, ta bila dobrá, na tej sme si pochutnávali. A kúpat sme se chodili ke Ščastního
49. anebo na Uhelni tam bila taki koupališče takoví, na fabriku náhon takovej, tagže tam se krásne
50. koupalo.

Třeba ňejakí zážitek s toho koupání, to si nevibavíte?

51. Jakí?

Ňákí třeba zážitek, gdiš ste se tam chodili kúpat? Já vim, že dicki si...

52. To si jako... No že bi ňejakej zážitek na tom koupání, to si nepamatuju. A tadi sme se u Vířini
53. koupavali, tadi jag je to, tak tam se točil takle za mñe ešče dost ten vír. Tak vono se to tam
54. točilo, tak tomu, u toho kamena to bilo, a tam sme moc nechodili, tam se... Za tebe se tam ešče
55. taki ten vír točil trošku?

[Tag to uš si nepamatuju, netočil...]

56. Tam se točil za mñe, jako d'echo, tak tam bilo to... Nebilo to veliki, ale bilo to krásne vid'et, jak
57. se toto tam točí... A že podle toho, že dali Víř, tak nevím, esi je to pravda. Aspoň říkali, že to je
58. vot toho víru, že tam...

A gdiš se ješče vrátim třeba k em Vánocúm, tak co ste dostávali za dárki? Protože te' je móda, že jo, co nejvíc dárkú, co nejdrašich, tak co ste dostávali vi?

59. No tak muj taťinek teda bil pošťákem a bil v Brñe prvñe a pak bil v Nedved'ici, tak dicki tam...
60. Bráši dicki dostali, tam vot takoví, ti vozejčki takoví dřevjení na kaňičce, na káře, na taháňi,
61. tak pokaždi dostali to, no a já sem dostala ňákou panenku ušitou, co maminka ušila, panenku,
62. tag takovou panenku a ňákí to voblečeňi, to sme dostávali fšecí tří teda.

Tagže ste bili tři sourozenci?

63. Jo, tři. No to bilo taki... Jeden umřel na rakovinu a jeden se mñe zabil na skali, tadihleďe u
64. fabriki. Ten starši ten zemřel na rakovinu krve a ten mlači, ten se zabil.

Tak to neňi zrovna heskí zážitek...

65. Ne, ne, pjekní zážitek to nemám. Jo a ešče sme d'elali, dicki sme jezďili vod Rovečina
66. a tam bidlí ňejakej to a mi sme dicki křičeli NJ, hačiči! Voni to říkaj, a NJ NN ždicki na
67. štangli na kole a na tom sme jeli, řekl NJ, hačiči! A tak sme nade dveře dali vaňičku,
68. přivá..., a do ní vodu, jo, pře, abi to, a vona vilítla a vona do toho nalítla, te' ju to polilo a
69. lálálálá, a mi sme dicki NN, hačiči! A tam bila nahoře besítka a f tej besitce NJ NN
70. nám hrál na harmoniku, ne, na na tu, jak se to řekne, na kitaru, jo, na kitaru, a tag sme chodili
71. tam spívat, na ten Špimberk. A tadi na tech, kolem, to bilo snat, to sme tam jezďili dicki
72. schválñe a řvali sme NJ, hačiči! Vona tej ceři porát říkala, vodila ju do školi a porát ji
73. říkala NJ, hačňi si, hačňi si, tak sme jí tag říkali. A k NN sme chodili, gdiš dávali
74. sportovňi tihle, tag sme tam chodili se d'ivat, poslouchat, to nebilo vid'et, že, poslouchat, hokej,
75. fodbal a takoví vjeci, tag to bilo tak, to bilo jedñne tadi, mñeli to rádijo, že, tak to f každim
76. baráku nebilo, aňi si nespomenu, kolik baráku mñeli rádijo. Uš si, misim, nevím na co...

A ešte se zeptám, to vždicki, vječinou, si pak ženi nebo dámi, spomenou, gdiš se zeptám na vařeňi, tag jak probíhalo dřífvařeňi? Nebili sporáki a takle..

77. No tak to bili normální kamna, tag se vařilo a peklo. Pekáčki se d'elali na sporákách, jak
78. bramboroví ti pekáčki. No a troubi sme mñeli dvje a ešče kopku a na tej kopce dicki bejvávali

79. hrníčky s čajem daní, každej jinej bil, z jiního toho uvařenej, březoví listí a já nevím jakí uš ti
80. bilinki fšechni. Ale hodně, mi sme hodně pili březoví listí, to vim, že dicki maminka nasušivala,
81. ale teť uš to vůbec, misim, aňi se nepije. Bilo to hořkí, ale...

To se jako louhovalo?

82. No normálně se to dalo do hrnka, zalilo vřelou vodou a nechalo se to stát, aš se to tohle...
83. Nasušilo se to a...

A mňela ste třeba nějaké oblíbené jídlo?

84. Voblíb... Já maso, já maso, já sem bila na maso nejvíc. Maso a takle upečení nebo taki, to bilo,
85. tak čovjek jedl, co bilo, tak každej je to, ale zamňeřená sem bila na maso aji podnes, já...

A virábjeli ste si třeba sami máslo?

86. Ne, jenom tvaroch, , to sme si dělali tvaroch.

A jak se třeba dělal za Vás ten tvaroch? Já třeba nevím...

87. To se dalo mlíko, aš bilo skisaní, pak já nevím, esi se to dalo na kamna, na tu troubu, abi to
88. potom... Potom to maminka mňela takovej pitlík a do toho pitlíka to nahňila a povjesila nad
89. hrnec a tam vikapala ven a bil ten tvaroch takovej s toho. To si vim, že to... A gdiš stloukani, tak
90. to sem choďila taji k NN a k NN, toto je hou... a jak takle to bilo, tak tam sem to volizovala,
91. to bilo strašně dobri, že ta smetana tam vilizala. To bil takovej visokej ten a to se dělalo
92. máslo. A to dávali, gdiš se takle kupovalo po sní... Třeba taki s toho, tag naše maminka
93. kupovala dicki takovej, bilo to takle dlouhí a to bila krásních kiřiček, ta forma s kiřičkama, to
94. máslo bilo jakobi f tom cej...

Jo, mňelo ti kiřički na sobje...

95. Na tom nahoře, no, bili takoví a to bilo pjekní. Aňi ne kúli formje, ale nevím, esi to bilo s plechu
96. nebo s toho, to nevím, s čeho to bilo.

A chleba ste pekli?

97. Chleba sme pekli, jo, tadi u NN pekařa sme nosívali. Ale přettím si jako nevím, tam mi uš
98. teda u NN pekařa sme pekli anebo takle u NN pekli v tech pekárnách, to se peklo. A mi sme
99. jináč teda... maminka u NN, takle brala, to.

A virábjeli ste si doma ještě třeba něco, kromně toho tvarohu? Třeba co si dneska bježně kupujete, tak jestli ste si ještě něco...

100. No tak zelí se sázelo a to, co bilo na zahrátce, jo, ale zase, nebo na poli, taklehledě brambori
101. taki, že, no a zeleňinu na zahrátce, petržel, mrkev, tag taji sme to napřet nemňeli, tak tam to
102. bilo vječí, ta zahrátka, tak to bilo na zahrátce, zeleňinu. No a kozi sme mňeli, slepice sme
103. mňeli, zajíci sme mňeli, kačeni sme mňeli, husi sme mňeli, to sme mňeli.

Tag gdiš zmňeňím třeba téma, pamatujete si na nějakou příhodu, co se stala ve Víru? Třeba nějakí povodně nebo...

104. No ti kri jag bili. To bilo f kolikátim roce?

[Štiricátim.]

105. No tak to bili, to bilo fšecko tadi vzítí, ti sufňe, jag bili kúlňice a to, tak to bilo fšecko. Mňeli
106. sme tam tak náspi, to bilo přiražení tohle, a mi sme bili schovaní při krách u NN. A pak sem
107. si vzala pantátí NN na nohi pant... gumáki takoví jenom na nazuťí a jag sem tadi šla po
108. tech krách, tak sem jeden straťila, spadl mňe do d'irki, tag sem ho tam musela hledat,

109. vitahovat, a to nebila zrovna... Diš to šlo v noci, to bilo d'esní. A to uťikali kluci, zvrchu, a
110. křičeli Kri dou! Voňi to z Jimramova hlásili, že dou velký kri, tagže abi se pripravili, a mi sme
111. sme utekli k NN a NN vostali doma. Mi sme utekli. Ešče sme kozi vodvedli tam, g NN,
112. a...

Tag ješče se zeptám na posledňi otázku – jak to probíhalo ve škole? Co ste se tam vůbec učili, kolik vás třeba bilo ve třídě a takle...?

113. Nás bilo ve třídě, jako mi sme bili dvje třídi vlasně dohromadi, jo, tak dvaštiricet, mám fotku.

A to ste chod'ila, kolik let se chod'ilo jakobi do školi?

114. Do tech... do tech štrnáš'í, ne, nebo já nevim, kolik uš to bilo. A bili sme... A mňeli sme prvňe
115. učitelu NN, diš sem to, a pak sme mňeli ňákou učitelku paňi NN.

A co ste se učili za předmňeti?

116. No počti, češ'ínu, zemňepis, copa si uš pamatuju fšechno, co tohle? Spívání, no a hlavňe sme
117. chod'ili na zahrátka, to sme tam, bila zahrátka, tag sme chod'ili plet, jó, takoví tohle, a dicki vo
118. prázňinách, diž mňeli bit prázňini, tak ruksáček na zada, jídlo, a šli sme do Chudobína, do
119. Dalečína, prost'e to bilo vílet, konec školňiho roku, jo, tag sme chod'ili na ten vílet i ták, po
120. tech památkách. ňikam jako se nejezd'ilo, jenom to... No a g doktorovi sme chod'ili do
121. Volešňice a do Bistrice, ptože ve Věře nebil, aš potom. Prvňe tadi bil ten, jag se menoval? Ten
122. doktor? NN, ale ten tu dlouho nebil.

[Jo tadi ve Věře, jo? NN.]

123. No a opchodi taji bili dva, že. A tu mrzlinu, pan NN támlek, tohle, d'elal zmrzlinu, jo, pan
124. NN. A mňel vokinko f kuchiňi a tam dicki prodával zmrzlinu. Uš tenkrát sme chod'ili na
125. zmrzlinu. Aňi nevim, kolik stála, bilo to málo.

A bila lepší neš dneska?

126. Bila dobrá, já, bila. No teťkom nevim, to uš si nepamatuju, jaká bila, ale pro nás bila dobrá.
127. Bila dobrá. Už nevim, co bich ťi...

Človjek si vždicki vibavi ňeco aš za chvilku... Jak ste se třeba učila vařit? Maminka vás učila, babička, nebo...?

128. Vařit mňe učila maminka.

A šlo vám to?

129. No šlo, pečeňi, pečeňi. A to sem pekla, to bich nespočítala, na kolika svadbách.

Na svadbi ste pekla?

130. No, na svadbu, na svadbi sem pekla hodňe. To si aňi, bich nespomínala uš.

A co fšechno se třeba dříf na ti svadbi peklo?

131. Ale začala sem vařit, gdiš sem bila... tadi bili ňejakí NN a tam bila NJ, vona bila jako
132. kuchařka, vona se menovala NN, tagže vod ní sem se naučila vařit. [nesrozumitelné veti,
133. asi 2] no a potom sem s ňou bila za Německa f tej stavepce a vona tam d'elala kuchařku.
134. A vocut potom, gdiš voňi bili v zahraňiči a potom přijeli sem, se vrát'ili pro [nesrozumitelné
135. slovo], jak mohli sem jet, tag tadi bili, jenom se pod'ivat, ale majetek spátki uš nechťeli, ňic,
136. tadi uš bili jiní a... Tag sem chod'ila k tejm NN taki, jako. Taji bili, ten d'elal taji řed'ítela,
137. ten NJ NN, ve fábrice, a kolik rokú to bilo nevim, no a pak jak ho pronásledovali, no tag
138. zas utekl do Anglije, mňel Angličanku, tag šel tam. A tak vod ní sem se hodňe naučila.
139. NJ uš šla dom?

[Jo, vona šla vařit.]

140. Tag teť uš se ptejte NJ, já uš nevím teť. Já uš si misim nespomenu, co sem fšechno tohle...
141. Jó a taki za tohodle sem bila taki na chmelu. F kolikátim roce, no diš vezmeš školu,
142. tag tam bila NJ NN, a né vona bila NN, musím říct, a NJ, NN, tag sme bili nasazení
143. do Německa na chmel. Bili sme... na česki se to řeklo Blšani, ale jinak to bilo já nevím,
144. nevím, jag to bilo, to si NJ NN dobře pamatovala, já ne teda, vona si to pamatovala.
145. Tag sme tam bili tři neděle. Na brigádě, na to gdiš si spomenu, sme spali f tom v Jihlavje a teť
146. sme bili v hotelu, tag sme se dřivali pot, pot tu, pot postel, esli tam něgdo nejní. Sme seděli tam
147. na mezi, na to nezapomenu, fšeci uš bili nastoupení a mi sme seděli tři na mezi, no a teť přišel
148. sládek a co co je tři na [nesrozumitelné slovo], že nás nevolali, tak nás dali k visokoškolákam,
149. tag sme bili z visokoškolákama. Já mám taki fotku schovanou s toho.

Tak uš si nespomenete na nič?

150. No uš uš, diť sem toho vikrochtala dost. Uš nemám pamněť, abich si spomněla, napřet sem
151. tohle... teť uš zapomínám.

Tak uš na to máte vjek...

152. No uš na to mám vjek, teť uš múžu počítat jenom na tomhle...

Tak já Vám děkuju takle.

153. Jo, esi Vám to stačí, víc nevím.

Jo, určité, tag děkuju Vám ešte.

154. Prosim.

M2

Kam vi ste chodil do práce? Co ste dělal celej život?

1. Já sem se viučil v Kuřimně, tam sem bil dva roki po viučeňi a vod osumnácti let sem bil až do
2. dúchodu na Rožince na Uranu, až do dúchodu.

A co ste tam přesně dělal? Vi ste bil jako horník?

3. Ne, já sem bil jako takovej údržbář, fšecko možní, u, vod... no vod železa. Viučil sem se
4. soustružníkem a pak sem d'ál na soustruhu, svařoval a fšecko.

Tak to ste se znal s mím d'edou z Bistřice, ne? Von tam dělal taki něco na dřilně...

5. NJ NP, no to bil kamoš. Nó, ten nám d'ál dokonce tam někoho mistra. Potom jako... Ten
6. potom diš uš to bilo takový, no takový nahnuti, to končilo vlastně f tom devadesátim roku, uš to
7. tam jako tak, uš sme se strachovali vo prácu, neska tři mladí některi sou rád'i, diš nemusí do tej
8. práce a tag von d'ál potom tam mistra na... bil d'ál Havlíček a potom, a tam votcházel tadi, taki
9. pocházel z Víru, NJ NP, to bil tadi s tej devítki, brácha NJ NP, co nedávno umřel, ten tam
10. dělal, ale votcházel do dúchodu, tak já sem zhánel něco, protože pak sem tam s traktorem
11. sem tam jezďil, to bila taková práca, no to mne nebavilo, a tag von to tam pro mne držel,
12. d'eda, no to je d'eda vlasně...

*No babička bila vo rok mlačí než von a je šestatřicátěj ročník, tagže von musel bejt asi pjetatřicátěj,
tag bi mu bilo víc, vosumdesát bi mu bilo.*

13. No, NJ bil nejstarší, pag bil NJ a je NJ, ten d'ál f ústředních dřilnách, no taki ten je vo rok

14. starší než já. A gdepa sem s ním mluvil teť? V Bistřici, počkej, na nákim pohřbu sem s ním
15. mluvil. Gdo to mňel ti dva pohřbi tam pohromaďe, jak sme tam bili, v Bistřici na rozloučení...
16. NJ NP a pak tam něgdo bil... Vona jeho manželka tam mluví, ne, jak tam, že jo? No, tak
17. s ním sem tam, s tím mluvil, s tím. A to bil, a von tam bil jako, ale to nebil nigdo jako tag
18. známej, jeho, že, pak tam bil něgdo jesi s teho Ščepánova, tag von uš tam čekal na ten pohřeb.
19. No ten tam furt seďi v d'ílnách, ale já sem d'elal jako po t'ech dolech, no, na tom Jasanu. A tadi,
20. no, sme tam spolu nákej rok bili s tím, s tím d'etkem.

A nevíbavuje se Vám ještě něco třeba tadi vokolo Víru? Gdiš sme se tadi třeba bavili vo tech krách, třeba požár velikej nebo tak?

21. No jó, tak velkejch požárú, to se... Tadi diš vihořelo to, jak je teť opchot, jó, tam to bili
22. dvje chalupi za sebou, bili... Taji bili náki NP, za tím bili NP, tak tenkrát ješ... neš se
23. postavili ti, ti bitofki fšelijaki, ti chalupi pro ti uraňaki jo, no tak voňi bejvali třeba po tech
24. chalupách, ve Ščasního chat'e tenkrát bejvali, neš ju zbourali, je... pag tadihleďe po tech
25. barákách po přehraďe, tam bejvali někeři, tenkrát tam bejval nákej, teť si nefspomenu, jak se
26. menoval. A to sme bili něgde tenkrát na zájezďe a nějak sme v noci v neďeli přijeli dom a já du
27. do... ráno do práce, a chalupi tam nebili, to tenkrát vihořela. Vona prej ta jeho tam, to viš, to bilo
28. takoví uš neudržovani, nesl si, mňeli d'eka, že prej vivařovala plíni tam něgde, gde se dávno,
29. nějak už dávno netopilo a vot toho že se to chitlo, no. Potom tadi ti stodole diš vihořeli, proti
30. NP, že. To, to tenkrát bilo nějak vo žních, ne, to bilo v dvašedesátim roku, v dvašedesátim
31. roku, no tak to je, to prej tam něgdo zasej esi šel z Besedi napitej a něgde prej tam... A to sou
32. takoví domňenki, to nigdo neví, no...

[A nejhorší tadi na Spalisku, NP...]

33. Jo na Spalisku tenkrát. To bilo, aňi, to uš aňi nevim, f kerím roku to bilo. Jo a diš se ptáš na
34. vohňe, tak to, na kerejch sme mňeli taki zásluhu, diž hořela Vířina, ta skala. To sme bili, já
35. nevim, kolik mňe mohlo bit rokú, takovejch deset, nebo co já vim, a to sme chod'ili s NJ
36. NP, tadi jako, tam se to tak menuje [nesrozumitelné], jag se de navrch, navrch jak sou ti,
37. jag bejvá tet ten NJ NP, tag diš sou tím kopcem tam nahorú nalevo, tam jak je, jak je ta, a
38. tam sme, nó, tam spouzeli, ten NJ bil vo rok starší a našel tam jakousi flašičku z něčím, tak
39. copak, tak to vzal, zbral to, dotách to dom, sme to vočuchávali, vono to smrd'elo, tag to uš sme
40. vjed'eli co je benzín, no a nalil toho tam do konzervički v řece na kamen a tam sme, se to
41. zapálilo. Vono to pjekňe hořelo na kameňi v řece, a tak, tet to převrát'il, vono to ešče pjekňe na
42. tej, na tej vod'e hořelo, to prej bi bilo lepší něgde to vinst vejš. Tag potom tam z druhej strani z
43. Ledňiček je takovej, takovej vejklenek s tej skali, tam dícki se, diš se něgdo sušil po vikoupáňi,
44. tag tam se leželo, tak to vinesl tam, no tak nejveči zásluhu na tom mňel ten NJ NP, tak to
45. bilo jako tak tři metri nat tou vodou, zapálil, zhod'il dólú, tag vono se to roschlejtlo pjekňe zas
46. po tej vod'e hořelo, tak prej to vineseme na skalu navrch. Jenže sme si blpci neuvjedomili,
47. že je to zešikma, né, samá tráva suchá... A to tet já, ten NJ NP a NJ NP, co bejvá tadi
48. f Koroužnim na kraji, to možná neznáš, a NJ NP pekařú, to bil jako ten můj spolužák, co
49. taji mňeli to pekařství, tak von bil takovej zavalitej, nevohrabanej, tak von tam nevilezl s tej
50. strani, tak ten tomu, ten tomu ušel, ten se vrát'il pjekňe vjetvičkama, po most'e dom a mi tři sme
51. tam bili. No a ten NJ, to bil organizátor toho, zapálil a do tej plechofki kop, to se roschlejtlo
52. po tej skali, teť to začalo jé, no a copak tenkrát, tag davaj prič fšecí. Ten NJ NP utek
53. do lesa navrch něgde, toho hledali potmňe, mňeli strach, abi něgde, já sem leťel tadi dólú,
54. přebjeh řeku a skoval sem se doma, uš sem, no ne schoval, ale bil sem pak, to viš, to se chitlo,
55. pak se začali chitat uš ti halúze tam, starej NP nejvic to tam zachráňil, ten to mlát'il halúzama,
56. teť hasiči virščí, s tou, ze stříkačkou s fabriki, fabrickou... Počkej ten, jo ten NJ ten bil
57. schovanej na stropje, ten tam vlezl po schodech na to, na strop a bil zašitej tam. Teď náš otec,
58. ne, hasič, ten tam leťel honem taki, matka, a to sem, to mňe moch, já nevim, deset let ne bilo
59. nebo... a vona mňe za ruku vedla dem prej se tam poďivat, že já prej, jí to bilo d'ivní, aš potom
60. se dovjed'ela, že sem tam bil mezi něma, že prej sem se furt bráňil a nechťel sem, nechťel sem
61. tam jít, no, a pa se to dovjed'elo. A to, ten, to bil nákej NP, hajnej, ten to nějak viřizoval, tag
62. copa, bili sme d'eka, tag akorát bila domluva ve školi a doma nákej ten vejprask a... Tag to sme
63. zapálili Vířinu, diš ses ptala na vohňe. NJ nemohli najit na tom stropje, toho zasej tam f tom
64. lesi... Na pozim, to se chod'ilo po tech zahradách a to bila jako taková zábava, japka gde ešče
65. votali, viš, napřet se to votrhalo fšechno, že jo, ovoce, to nevostávalo nič, nebo prodávalo se to,
66. a tak to s... diš tam náki japko votalo, tag to se střílelo s praka, a to nebili takovíhle kulíški, to

67. se zbírali kameni, ale sňedlo se to, to se sňedlo fšechno, ti japka. No tag to bili takoví parti, to
68. bila tadi, tadi jak je teť NJ NP, tadi naproti NP ta chalupa, NP, to bila zahrada, zahrada,
69. tam se, tam se seklo seno, sušilo, to bili..., no a mezitim bili stromi, tet ta NP zahrada,
70. ta tam ešče je, jako proti Tonkovi NP, to mňeli nákí ti NP, no a to se takle vopcházelo,
71. Valnerova zahrada, gde sou tet ti tři bitofki elektrárenskí, ne, proti školi, to bila, tak
72. to bilo, zahradi, to bilo volní, tag se takle bloncalo po tím a... Často tadi bejvali kolotoče,
73. šamaňi, šaman... Šaman – to bilo méno tech cirkusákú a pak se říkalo teda šaman fšem
74. fšem, nó. To bilo, tam bila celá d'ed'ina večir, tak taková ta vomlad'ina, mi sme bili d'hecka,
75. že, f tu dobu, no a taji furt... Kolotoče, střelňice...

A kolik tadi f tí dobje, gdi ste bil malej, tadi žilo vobivatel zhruba?

76. Tak to já nevím, kolipak... Teť je tadi vokolo sedmiset. To nemám zdáňi, tolik ne...

Ale zas ste říkal, že tadi žádní chalupi nebili f tí dobje, ne, tagže asi vo dost miň?

77. Nó, povídám, tadi to je fšecho zastavjení a tadi tu, říkával náš otec, že... protože tam to bili
78. soukromí pola, tak tam se nedalo stavjet. Tag tadi to, ešče než bila ta hrás, jako ta regulace,
79. tak to že bilo takoví řečišče, no takovej vejpustek, tak to že jim tadi to místo poskitla obec,
80. tadi jak sou ti NP, tadi susedi, NP, NP, to že jim, to bilo obecňi, tag že jim to poskitla jako,
81. jako no zadarmo, že si tadi mohli, tak tadi diš se kopne do zeme, já třeba diš sem kopal
82. přes ten dvorek do sklepa vodu, tak to sou fšecho říčákí, takoví kulatí tihled'e, kameni, to je
83. fšecho navežení, tak to ti lid'i taklehled'e. No proto takí tenkrát diš to nebilo, tak to ti kri,
84. taklehled'e, tak to vivád'elo tadi. Naša matka ta prej uš nestačila utect, no nigdo, tag tadi bili
85. takoví, takoví lepši jako mezi žebříkem a schodama to bilo, tak ta bila na tom, na stropje vilezla
86. a přes celí ti kri, protože jak se to tadi vrátilo tou uličkou, tak voňi uš neutekli. Aš vopadla
87. voda, tag já sem vilezl, to sem se narod'il. A co sem to cht'el ešče říct... Jo a potom diš uš, jag
88. NJ říkala, že to choďili hlídat, tam jak je přeħrada, no tag... A pak šli říct do d'ed'ini, nebo na
89. koňovi prej že aji jezďil chlap, a upozornil ti lid'i, že dou kri, to uš se valilo vot toho Dalečina
90. tam, tag nás voc'ehovali do tej NP pekárni, to bil takovej, no jako vrch tej pece, jag je
91. třeba f pohátkách ešče, jag d'hecka spávaji na tech pecách nebo tak, to bilo něco takovího, enže
92. ve velkím, tak to nás tam bilo jak miší potom. Sme spali tam, nás uklid'ili tam, nó. A dospjeli
93. hlídali a voc'ehovávali, jak vona říkala kozi, to se, na druhou stranu.

A ešče – vi ste taki bojovali Hrdá Ves proti Víru, kluci?

94. No to se bojovalo, třeba v zimňe se vilezlo ze školi, tak, tak se třeba bojoval horňi konec proti
95. dolňimu, hrudama. A z Hrdou Fsou to sme akorád hráli fodbal, Hrdá Ves proti Víru. Hra, šla,
96. f průvod'e s transparentem a bili takoví srandi. Nebo staří páňi hráli, to bila taková, starej NP
97. tam hrál na harmoniku, vo přestáfce, tadi NJ NP, to bilo hospodárstvi, tam bil s koňem, s
98. hnojňákem, diš něgdo, to ze srandi, tak jako naložil raňeního a zavezl ho vokolo NP g Besed'e
99. na štamprlu, no tak jako bili takoví zábavi, no. Neska uš to néjňi.

Gdiš se vrátím ešče k tem hodúm, choďil ste vi taki fprůvodu? Nebo ste choďil za nákou masku nebo za stárka nebo jak to bilo?

100. No tak... Poprvňe, to sem, to sme bili támdle z NJ NP, ta ešče takí žije, tak to sme bili
101. za stárki, né za prvňi teda, ale já nevím, kolik, kolik to bilo tech párú tenkrát, já uš si
102. to nepamatuju, no tak to sem bil a pak sme, pak sem pár rokú choďil za komiňika, za
103. komiňika. S kýmpak sem to choďil? S řim NJ NP, né co jezďil z autobusem... Pak sem
104. je vozil takí jednou, to mňeli tadi takoví hospočet'i takoví starí auto, taková tatrofka,
105. náklad'áček, tak na tom, šak to taji něgde, no taji tech fotek něgde s tech hodú je, v hasičárňe je
106. tech fotek tam po zd'i, tams nebila nigdi, misim, né? Tag tam, zrovna ten rok, tak sem ves ti
107. muzikanti, tak to tam je. Teda muzikanti, ti kazateli. Já nevím, gdo teť, jó NN, jó a NN.

A pamatujete si třeba s tech hodú nák skutki berana? Nebil ste tam něgdi vi třeba přímo?

108. No jeden rok, aspoň třikrát. Jeden rok sme tam, jag sem toho zajíca zabijel, s tím biciglem na
109. tom... a to bil NJ NP s tema psama, jag...

[Ti řekni s čims bil! Řekni vo tom skorčákovi.]

110. Nó, vo tom skorčákovi? To bilo tadi na Víríne, bilo tam, gdopak to tam vičíhal tenkrát, já
111. nevim esi NN nebo co... Tam je takovej, taková skala takle zešíkma a tam mňel, skorec
112. vodňi, viš co to je, pták takovej, potápí se, taji má takoví bílí [nesrozumitelné], a ten tam mňel
113. hňízdo. A ten, vivedli tam mladí ňejak, pag lítali po kamenách, ti ešče staří je krmili, a tenkrát,
114. a tam bilo vosi hňízdo. Já sem po ňich, vo ňom vjedel, tam prtože malej, ten NJ NP, ten
115. tam chital ribi, to bil tenkrát klučik, a stoup do ňich a voňi, to viš, jag ho ňáká zobla, tag s
116. uďicou prask a houp do vodi a utek dom. A tenkrát tadi NJ NP, souset, ešče z jednim, s
117. tím svím sinofcem, tak to prej nám musíš ukázat, gde je to hňízdo. A tam se sleze takovou
118. rizňou mezi tema skalama, tam sou kofeni, to jako d'ecká diš sme tam lezli, to je pjekňe jak diš
119. se de po schodech, tak sme tudi slezli dólu, tam bil takovej kousek břehu, uš to bilo vodou jako
120. vodnešeni, a jako diš, to bejvalo, gdisi tam takovej pjeknej plac, a tak já povídám „Uteč, já se
121. musím poďívat, přesně gde to je!“ A musel se tam nahnout, takle abi bilo viďet za tu skalu,
122. jenže přitom sem vot tech, na ti vosi zapomňel a tak sem do ňich stoup. No a voňi, no já sem
123. křikl „Vosi!“ Tak voňi uťikali prvňi, tou rizňou po tím, já sem tam vostal, no a Mám houpat do
124. vodi? No a tak sem počkal, jenže jag sem les posledňi, mňel sem modráki, to viš volní tihled'e
125. nohavice, jen košilu, to sem mňel vítáhlo, a teť já sem mňel plní nohavice tech vos! A
126. tadihled'e břicho, tadi čelo, to sem bil tag dozobanej, že sem aš mňel tenkrát, abi se mňe ňeco,
127. a ňic se mňe nenastalo, to viš, že takoví blbost'i, tak to dali do kázáňi, no, jag sem doplat'íl na
128. vosi. Já aňi nevim, co tam fšechno bilo... NJ, to viš, s NJ NP to bila... NJ NP, to bili takoví,
129. no...

[A povjes, jak Čermákovi ste dali na autobus kolo...]

130. Jó, ten bicigl, nó. NJ NP, to se f tu dobu, to se jedli tadi psi, viš co, tadi se po tímhled'e
131. zlikvidovalo psů. Tenkrát to bilo, já nevim, tam potřebovali se zbavit psa, tag NJ
132. NP, to bil vrchňi tenhled'ek, tak se jelo pro psa, z hasičským autem, viš co sem tadi
133. vobjel v okolí po psách tenkrát, NJ NP tajemňik, naša matka tenkrát: „Tohle že je tajemňik
134. národňiho víboru a von jí psi!“ No a to sme, počkej, co sem to cht'el říct... Tet sem
135. zapomňel, co sem to cht'el říct, jak sem to začal. Jó vo tom NJ NP. A to mňel tamle
136. NP, voňi mňeli, to bil takovej širokej pes, von mňel víc sádla jak masa a to taki, to
137. poslali dat prič, tenkrát NJ NP ho klep a to bilo jag deka, toho sádla. Tak polovinu
138. si vzal neviškvířeniho ten NJ NP, toho pamatuješ ešče nebo né? Toho nepamatuješ...
139. A druhou ňákej NJ NP, to taki misim nepamatuješ moc, von bidlel tam na Závod'í. A
140. von, von si to dal do toho, takovej mňel igelitovej pitlík, tenkrát to nebilo ešče tech, no jak sou
141. neska, fšude tech a dal si to na, jag vihořeli ti kúlňe proťi Besed'e, tam bil ten starej fukar, jag
142. se na tom čist'ilo vobili, do toho, no a to diš přišel do Besedi, sme sed'eli v Besed'e a tak prej
143. To prej bilo sádílko, musím si ho viškvířit, dal prej sem si to do fukara, no, to řekl, blbec. A to
144. viš, NJ NP ten, viďel sem ho, tak to břicho natnášelo, to prej musíme ňeco vivect. Tak
145. já ešče, misim NJ NP, tam tenkrát bil nebo co? A že se mu to vimňení. Tak sme šli za
146. NJ NP, jako manželkou NJ NP, a vona mňela, protože sme nemohli takovej ňákej pitlík
147. zehnat, tak vona f tom mňela strouhánku, tag to visipala do miski a mi sme mňeli ten
148. pitlík a že tam naberem taki, kravinec, tagže NJ povídá: „Dit' sem prve poklízel!“ Tak mi
149. jak blpci sme čekali, až se kráva vise..., tak sme to nabrali do toho a já sem to vimňeníl.
150. A von potom ten NJ šel a, mi sme se roscházeli: „Nesmím zapomenout na to sádlo!“
151. A šla s ňim NJ NP a NJ NP. A von vzal pitlík a uš vilamoval, ne, tam zrovna bilo svjetlo
152. ňegde, a ta NJ mu povídá „Copak to táhneš?“ a „Mám“, prej, „psí sádlo.“ a „Dit'“, prej, „ho
153. máš, ňákí tmaví!“, a von to bil... A pak se mnou, tejden se mnou nemluvil. To viš, prask
154. s tím tam prej do zahrátki. No tak to se vimejšleli takoví blbost'i, no...

M3

Tak řekni mňe třeba tó...jaks třeba prožil d'ectví.

1. D'ectví, hm, to jak na vesňici, no, tepláki, v zimňe tamle sánkovačka, v leťe řeka. A potom, diš
2. sme bili starši, tak přehrada samozřejně... To eš'e jako šlo f té dobje, tagže sme tam mňeli loť a
3. takoví vjeci, tagže zme trávili vječinou v lese a na te přehrad'e no, veškerej čas.

A maš nákej zážitek tam odtamtu' třeba?

4. Z přehradi?

Třeba...

5. Hm, zážitek jako nějakej, diš mne viprovokovali, abich ju přeplaval, f te dobje sem umněl na psa
6. akorát, tak sem virazil vot přistaviš'ťe napříč jako, gdiš sem bil f pulce, tak sem zist'íl, že už
7. nemůžu a začal sem přemejšlet, jesi se vrát'it nebo to doplavat, no a tak sem to nakonec náak
8. doplaval, ale spát'ki už sem šel pješki, protože já diš sem bil tam, tak sem to už neriskl. Jako, no,
9. bilo to takoví nevim, no. Proste něgdo viprávjel, že do nepřeplave přehradu, tak neni Virák. No
10. tak sem tam šel sám, což bila hrubá chiba, nebo možná si nigdo nepomoh s tech klukú, no, a
11. virazil sem. No a tadi copak, no ja nevim... Vječňe tadi probíhali boje mezi dolňákama a
12. horňákama. Jó, tagže mi sme tadi vječninou bili opevňeni u lipki. No a vono dokuť jako nemňeli
13. kloudniho vítce, jenom jako ti ročňíki jako mi, tak sme vječninou vihrávali, jenomže potom si
14. sehнали jednoho staršího borca, kerej je dokázal ňeak dat dohromadi, což mi sme nemňeli a
15. končili sme vječninou tadi na most'ě, to sme se tadi mlát'ili jak psi a autobus z horňákama prost'ě
16. čekal až se domlát'ime a diš to trvalo dlouho, tak viskočili chlapi, rozeňnali nás a bilo po boji,
17. no. No tagže a jó, to bilo třeba pjetadvacet horňákú prot'í, já nevim, třicet'í dolňákú, vono to
18. bejvalo dost jako. To bilo vod malejch d'ecek aš po ti vječí, no.

A co náká klukovina třeba, cos provedl?

19. Klukovina, jako co bi to mňelo bit?

Ňeco, co si pamatuješ doted'ka prost'ě jako dobře.

20. No toho asi bilo dost no, nevim. Ťeško říct, no. Vono vječninou s tema vohňama bili problémi,
21. no, ze začátku neš sme jako zist'ili, že mužem vipálit chalupu nebo les, prost'ě, tag sme s tim
22. mňeli trošku jako problemi a potom už sme se jako naučili vječninou vot tech roďičú, kerí nám
23. deňe říkali: „Nepalte tam nebo vopatrňe!“ a takoví, to sme nedbali. Hlavňe nas naučili to
24. zalezvat potom, tagže f pocta'ě Vir nevihořel, no. ....A jinak? No na ribi se choďilo tadi na řeku
25. a jako mi sme už potom mňeli lístek, jenomže ze začátku ne, pče, že jo, na co nebo proč a bili
26. tadi i jako staři ribáři, kerí náz brutálňe naháňeli, tagže vždicki dva hlídali, dva chitali a pak sme
27. se vistrídali a vječninou támle ve Vířiňe a diš to nešlo na ud'icu, tak se to chitalo do ruki, taji na
28. říče, nó, taji bilo rip f té dobje hrozňe moc, no, tadi bilo gde co. Enže jak ta řeka tekla s té
29. přehradi studená, ale tam a tak prost'ě se to vomezilo a šli jenom na ti pstruhi jako, nó, tadi bili
30. raci a podhoustové a gde co, nó.

A co třeba tadi místňí tradice, že jo, hodi nebo takle, prožívals to nebo?

31. To já sem ti hodi moc neprožíval, protože já nevim, já takoví ti akce, gde je moc lid'í a je to
32. takoví, tag mňe to prost'ě ňeak, né, že bi mňe to ňeak jako, ale nemusím to prost'ě, no... Proto se
33. dodneška vihíbam nějakejm, gde sou náki velkí svadbi a taji takoví ti akce, mňe to prost'ě, dalo
34. bi se říct vad'í, nó. Nevad'í mňe na pozemku, diš se nás tam sejde třicet, tak je to něco jiního, jo,
35. tam je to človjek je tam f pocta'ě v lese. Máme tam tu boudu, vohniš'ťe, no tak něco vopečeme,
36. něco vipijeme, tak je to takoví trošku jiní, ale taji to nastrojeni a tet' přemejšlet, abi človjek něco
37. něfek špatňe nebo se nechoval ňeak nevhodňe při té příležitost'í, že jo, tag je to takoví, nevim
38. no, nerat.

Nevim a co třeba, gdiš se zeptám ná... .na to, jesi ste choďili, diš ste bili malí, třeba d'elat na pole?

39. Na pole sme choďili, no tak mi sme žadňí nemňeli, akorát d'eda tam mňel kousek, tak to bilo
40. vlastňe fpocta'ě mmm...vibírat brambori, ale choďili sme ze školi na brigádi. Jo, tagže vibírali
41. se buťto šutri na poli anebo potom řepa, brambori se zbírali, nó, jinak brigádi... Taji, že jo,
42. vihlítki neprobíhali, jak to bejvalo něgde jinde, že jo, a nevim, nó a říkám, já sem mezit'ím
43. pendloval mezi tema Pohořelicema a tohle, tagže ja spiš mám ti zážitki ot té šesté třídí do tej
44. vojni tam, nó. Taji s toho Víru takoví to, to dicki ti víkendí jenom... Hodňe se sportovalo, že jo,
45. hrál se volejbal, fodbal a já nevim, gde co fšechno, jag zamrzli ledňički, tak prost'ě bes tech
46. bruslí sme, sme jezďili až dom na bruslích, čoveče, no to bilo takoví udusaní, ten sňích, to eš'ě

47. bejval, že jo, jak to bilo ušlapaní, tak se dalo dojet až dom, nó, tak otec von bil takovej, von bil
48. zámečník, tak diš sem to třikrát sklouzl po tech koskách, tak mňe to pak zase nabrousil, jenže f
49. té dobře zehnat třeba hokejku bil problém, a takoví vjeci, vono to bilo draží a tagže se lepili ti
50. zlomení s tech zápasů a takoví vjeci prost'e, no. Pukú bilo dost, protože jak oni hráli hokej, tak
51. to padalo do řeki, tak ždicki diš klesla voda, tag se vzali holinki a šels to pozbírat a tagže takoví
52. vjeci no...

A cos třeba to, čim ses viučil?

53. Já malíř pokojů – naťerač. Coš mňe hrozňe bavilo, ja sem u nás gdisi, já nevim, jag von se uš
54. menoval, bil to starej malíř taji z Víru á maloval u nás a mňe se to hrozňe líbilo. A von teda trval
55. na tom, na šablonách, jako protše malíř, ten musí něco umňet, že jo, a vilíčit to nák nazeleno
56. nebo to, to ho nebavilo, a tak si prosazoval ti svoje šablony. Někomu se to nelíbilo, ale prost'e
57. museli to ti lidí přetrpjet, protože on to tam cht'el mít. Mňel třívrství štívrství jako barevní jako,
58. jo, tag vječňe sme tadi mňeli něakí, já nevim, jeleni nebo hájenki vokolo stropa, a říkám, mňe se
59. to hrozňe líbilo a potom naposledi to bilo, to bilo rozhodnutí, že pudu na malířa, a maloval ten
60. zadní pokoj á prost'e f te dobře leťel brusel. Esi víš, co to je?

Ne...

61. Já nevim, tam bila náká vístava, jó, celosvjetová a bilo tam prost'e taková budova postavená s
62. takovejch kouli a propojená takovejma ti...

Jooo...

63. Víš, vo co de?

Nó...ten atom...

64. No a to se začalo malovat prost'e na zdí, jo. Umňelo to pár borců, protše ti barvi museli bit
65. vivážení, voni se d'elaj černí puntíki, červení a takoví a propojovalo se to, já nevim, bílejma
66. linkama nebo takovej brusel prost'e leťel, nó, bilo to...A to diš sem vid'el, jak to ud'ál na tu zet',
67. tak sem řekl prost'e du na malířa a hotovo. I gdisi f tom kresleňi sem mňel jako horší známki
68. trošku, ale potom uznali, že jako asi akademicej malíř nebudu, tagže to bude dobri a mužu bit
69. rád, že to tam, nebo su rád, že sem na to šel, mňe to bavilo doposletka prost'e, ona je to obrofská
70. víhoda, gdiš to zamňestnáňi baví, tak je to paráda upľne, no.

Tagže tos d'ál celej život?

71. Celej život, no i diš potom na tech stavbách sem d'ál ledasco, jo, tech patnást let přet tím
72. dúchodem, ale nějak sem to... V hutí sem dokonce d'elal, tam sem vidržel osum dní, utekl sem,
73. prože tam páčil i kohoutek na studenou vodu, což mňe šťvalo. A voňi tam se mnou vidrbali, voňi
74. mňe prost'e řekli, že jako víc peňes tam bilo samozřejňe, jak u malířini, ale neřekli mňe, že
75. nebudu mít žádnou dovolenou vot čer, f celozávodňi dovolené se přestavovali pece a gdo v ní
76. d'ál, tak prost'e tam musel bit. A toho, co sem střídal, tak říká: „Á, já uš sem vosum let
77. dovolenou nemňel!“ Tak sem to okamžit'e ukončil, protože já sem bil zviklej, jezd'íl sem po
78. tech čundrech hodňe a tagže bil sem na to zviklej a to neegzistovalo prost'e, bez dovolené.

Jasní, a gdiš ste bili malí, tak co ste třeba chovali za zvířata? Mňeli ste nějaki?

79. Tak já ješťe pamatuju tak trošku, prase uš né, kozu taki né, ale králíki, holubi, kačeni sme mňeli,
80. gde co, takovou tu, tu drobňejší vjec. No ale nějak přet'ím otec vždicki říkal, že mňeli prase tadi
81. a kozu teda, asi na mlíko, abi mohli to prase krmit, no, a to bilo to první a misim jedno jed'íní, a
82. pak to zrušili taki nějak, protože vono se na to t'ěško zháňelo živobití, no. A tagže ti kačeni a to
83. ešče pamatuju. Husu, to se dicki vikrmilo před Vánocama a pamatuju, jak matka to dicki mezi
84. nohama mňela tu a teť to do ní cpala, ti šiški, brutálňe, vono se to prej uš dneska nesmí, ale
85. tenkrát to bilo normálňi. Tagže takoví vjeci, nó. A psa sme mňeli vždicki na baráku, to
86. nepamatuju prost'e, že bi tadi nebil chvílu pes. To dicki tak jeden pošel, tak se hnet pořizoval
87. druhej.

Taki sem mňela neska zmínku, že se tadi psi i žrali bježně...

88. No, to bil bježnej postup. Nejen tadi, že... To je to nejlepší maso, co může bit, samozřejmě
89. nejzdravější. Gdiž je to dobře udělaní, tak... No ale ešče pamatuju na komunále, diš sem d'ál,
90. prost'e tam v Nedvjeďici, tak tam to bilo bježní, tam dicki hoši, prost'e tam d'elali náki ti schodi
91. a takovi ti zedňici, tak dicki zehnali nákiho čokla a uš se, naložilo se to a uš se to d'elalo. Gdo
92. neskusil, neví. Ale je pravda, že jako cera, mlači, mňela problémi s průduškama, diš bila malá,
93. vona mňela, já nevim, jak voňi tomu říkali, nějak ten, to d'eckí astma nebo něco, a uš nevjeďeli
94. co, a tak sem ju začal krmit tim psím sádlem a mazat jako na prsách a do púl roku uplňe v
95. pohod'e. Diš sme šli pak g doktorovi, tak koukal jag blázen, řika co sme s ňou d'elali a sem se
96. krouťil, teda hodňe krouťil, pak sem mu to řekl no a von říká: „No, já sem Vám to nechťel
97. říkat...“ Tagže asi vjeďel, bil to starej pán uš, něco vo tom vjeďel.

A jak ste slavili Vánoce? Bilo to ňeaki jini, neš jak to slavíš teť?

98. No fpocata'e stejní...

Asi nebilo tolik dárkú, ne?

99. No tak určit'e ne, to bili spíš takovi praktickí, ale tak vono do dneška, copak, diš človjek
100. potrebuje jako takoviho, tak si to koupí dopředu uš, nó takle nějak si to pořídí, že jo, pše to je
101. ten záchvat teť to chcu, teť to musím mít. A na ti Vánoce, tak to bilo, žejo, vječinou nějakí
102. tepláki, ponoški, trenki samozřejně, jako ti bježní vjeci, no. A to já misím, že to bilo na tech
103. d'ed'ínách fšude takle, protože zase na nějakí viskakováňi nebilo, no. Pče rod'iče, máťi d'elala
104. tadi ve fabrice za dvanáset a otec d'elal ňegde ve Žďasu, misím za sedumnást, a vono gdiš se
105. to pak spočítalo, nakoupilo se uhlí, ud'álo se, to se fšechno d'álo ručne, nó, dřevo, prost'e voňi
106. nabídlí támle na nějakim, gde uš to nemohli d'elat, nebo nechťeli, tak to za pár korun nabízal
107. tadi, že jo, lidem, a tak mi sme tam chod'ili a to bilo neskuteční prost'e. To vod desít'í let ze
108. sekerou v ruce v lese a jako já říkám, sem dicki ocovi: „Kup trochu uhlí!“ „To je drahí!“ A
109. vono stálo tenkrát šest korun metrák, potom ho zdražili na vosum, coš jako tohleto nechťel,
110. tagže se d'álo... No prost'e celej rok, v zimně se pokácelo, stahalo, pak se natahalo dom,
111. pořežalo, št'ípalo, rovnalo a... A diš sem to pak spočítal, tak ta poslední fáze, to hozeňi do tech
112. kamen, bil šestatřicátěj víkon prost'e, jó, tagže to bilo neskuteční, nó. A vje, říkám, vječinou to
113. bilo f takovejch nedostupnejch místech, že se to blbje d'elalo. Sme to káceli třeba na přehrad'e,
114. za Kobilinou, to padalo do vodi a to bili jedle jak, to dvá nevobejmuli, na vod'e se to vosekalo,
115. přetáhlo na druhou stranu, uvázalo se to k pařezům a počkalo se, aš klesne voda, abí se to
116. dostalo ven jako a pak ňegdo přišel s pilou, pořežal a rošťípal. No pak sme to porovnali, no a
117. pak volal hrážnej, že stoupla voda a že nám dřevo plave po přehrad'e třeba, stalo se nám to
118. dvakrát, no. Anebo to ňegdo ukrať. Bilo to takovi zajímaví, no. Říkám, na te přehrad'e sme
119. strávili hodňe, hrozně moc času, pře se chod'ilo ešče f té dobje na ribi, otec bil ribář, to já sem
120. nějak po ňem, a prost'e se sedlo na tu loťku a zajelo se ňegde, a to uš sme mňeli visledovaní,
121. gde tam sou ti studánki, abíme nemuseli tahat vodu sebou a gdiš bilo nejhůř, tak: „Maš žižeň?
122. Napi se!“ tak s přehradi a nepamatuju nákej problém, jako že bi...

To neňi jak ta naša úplavica, sme pili na čarodejňice z řeki, to sme bili f tech hodech, ne...

123. No z řeki je to špatní, protože tam veškerí... No fšechno de do řeki prost'e, no.

Nam to bilo jedno v tu chvilku...

124. A vono je fag, že přehrada vona si s tim poradí. Nevim, jak je to neska, kolik tam toho de, ale f
125. te dobje, to tam doplavalo s tech d'ed'ín vlasně, tag takovi množství vodi, prost'e to rozebere,
126. zničí to uplňe, že se to dalo f te dobje pit. Neříkám, že ňeak tohle, protože tadi čerpali ňeakou,
127. já nevim, esi to nějak upravovali a tadi bila čerpačka támhle do vodojemu, tam chod'ila stará
128. paňi, ježiš jag vona se menovala, to je jedno, vždicki zapnula čerpadlo a plňila a esi tam kápli
129. nákiho chloru nebo, ale misím minimálňe uplňe. Že to bilo, dneska se to bralo, tadi jag je ta
130. ledová st'ena vlasně kousek od hráze, tagže ta voda nebila ešče tag znečiščená, nó.

A kolik vás bilo doma, sourozencú a tagle?

131. No mi sme bili štirí, já sem bil nejmlačí, tagže vejškrabek, jag říkali, no. Tagže švíca, ona je
132. vo devatenást let starši, brácha bil vo patnást a druhá švíca vo devjet, jó, tagže. A diš se ta
133. starši vdávala, no a tak mňe vozila f kočáre a voňi si misleli, že ešče neš se vdala, že uš má
134. d'eecko a vozila bráchu vlasne, no. A tag, já teťka nevim, teť t'ech d'eecek tolik něni, ale f tej
135. dobje, že jo, támle u NP devjet a rúžne, tohle nebil problém. Ti štiri d'eecka minimálně, že
136. jo.

*A pamatuješ si, že biste třeba doma z mamkou virábjeli, nevim, tadi jak třeba říkali, že si d'áli vlastní
máslo nebo tvaroch, nebo někí takoví vjeci, co se neska kupujou...?*

137. Doma sme to neďelali, ale u babički, sem jí chod'íl pomahat stloukat máslo. A ona to dicki
138. nachistala do tej a já sem tam stál a mláťíl sem do toho, abi to... Vona mňela aji kozu a tohle a
139. já nevim, vona dicki dávala matce aji to kozí mlíko a mňe nechutnalo, já sem to nemňel rád
140. hrozňe. Mňe dicki nadávala, že je to zdraví, vono se to říká dodneška, ale prost'e mňe to
141. nechutnalo, no. A diš mňe s toho uvařila kašu, tak sem to nejeto prost'e. No a ešče se chod'ílo, že
142. jo, v le'e zase sušit seno a sekato tamle gdejakou mezu, neska to d'elá richlá rota, protče lid'í vo
143. to nestojí, tagže. Neska prost'e, tenkrát sme to fšechno vimlát'íli, visušili a vodnosili, tagže to
144. bilo, ten Vír bil fpocata'e čistej takovej, no. A neska teda je to taki, ale musí to d'elat lid'í, kerí
145. sou za to placení, že jo. Tag vono neska uš gdopak má nějakí králíki a takoví, to uš málo...

*A diš třeba srovnáš, kolik tadi bilo barákú nebo takle jako, hodňe se to liší? Třeba jako dišs bil malej
a teťka?*

146. No tak něco se přistavjelo, ale jako spíš se vopravili jako baráki, jó, to bili takoví... Tadi třeba
147. jak máme mi, ta řada, to bilo stejní, že jo, tadi souset to má jako vivíšení, ten to má spravení
148. ňeak, ale jako... Tech novejch přibilo samozřějňe, ale né zas ňeak, že bi, jak to bejvávalo.
149. Támle diš se jede na jich ňegde, tak tam prost'e je vesňica a za tím stojí nová druhá jako, jó, tak
150. to zase tadi tolik barákú nepřibilo, no.

*A třeba ňeakou historku, co tadi ud'álo nějakí „haló“ ve vesňici, pamatuješ si? Nebo někí nešťesťí
nebo něco takovího...*

151. Nešťesťí? Pamatuju si pár požárú, táme jak je samoška, diš tam hořelo. A von tam bidlel aji
152. d'eda, že jo, a von bil velitel hasičú, f té dobje uš né, ale přettím jako, tagže voňi ho uznávali,
153. uš bil starej pán, a prost'e tam ti baráki bili tak blbje postavení, že ti střechi bili, já nevim, ale
154. dvacet centimetrú vot sebe. A to bili dva baráki za sebou a zase dva baráki za sebou. No a tam
155. to ňeak chitlo, nevim, a vona tam sušila paňi někí prádlo a esi to mňela ňegde u komína, tak jí
156. to chitlo prost'e. A tak to nezapomenu do dneška, jak to hlásili, že voňi jak s toho obecňího
157. uřadu, nebo tenkrát, jo, z národňího víboru, kourkeali a to vipadalo, že nám hoří fšechno, a tak
158. hlásili... A mi sme tam z ocem okamžit'e bježeli, tagže hořelo akorát ti staveňi na té levé straňe
159. a tam, gde bidlel d'eda, tak ten kousek vot toho, tagže hasiči tam stáli a kropili vlasťne ti baráki,
160. co nehořeli jednou had'icou a druhou jako hasili, no. A teť tam mňel otec obrofskí ščesťí,
161. protože tam bila stodola stará a voňi to vječňe, mňeli to, já nevim, zakrití tejrákem a vždicki,
162. žejo, rozdávali tejr ňejakej a natřeli to, a von jak stál pot tím a stříkal a, on jím pomáhal, že,
163. tam stříkal na tu střechu, tak prost'e jak se to nahřálo, tak vono furt drželo, tam bila vrstva, já
164. nevim, dva centimetri, a vono prost'e jak lavina to sjelo dolú a začalo to, vono to začalo tak, nó
165. bilo to slišet, jak to se hrne dolú a te ňegdo na ňej zařval, tak von uskočil a prost'e tam na tím, f
166. tom míst'e, gde stál, tak ten tejr stekl, nó, asi řeško bi to, nó, bilo bi to špatní asi, díbi mu to
167. nateklo za krk, nó. Vono toho bilo dost na té střeše. To bilo asi tadi nějakí, nevim... Potom ta
168. povodeň, že jó, já nevim, jag bili ti povodňe na Moravje, tak vot rána tadi prost'e to uš je,
169. nedávno, tak hlásili, že to přehrada neveme, řeka to neveme, takoví vjeci, no bilo to... Jenže f
170. té dobje ta přehrada bila hodňe vipuščená, voňi tam něco vopravovali, tagže ta hrás to chitla
171. prost'e, nó, tagže to nebil tak špatní.

A pamatuješ si stavbu přehradi?

172. Stavbu, no jako kluk si ešče pamatuju tu lanofku, jak tam vedla, tagže to akorát doďelávali, nó.
173. Voňi to doďáli f sedumapadesátim a já su padesátej, tagže takoví matní jenom něco. A to sem
174. bil kluk, že jó, to. Nó a maratóni, že jo, vot té přehradi, jak se stavjela, tak to se tadi bjehá

175. prostě vot té dobi a... Tu stavbu, říkám, jako co už pamatuju, už to bilo hotoví vlasně, nó. To už
176. sme tam chod'ili na ribi a vokolo, vlasně do tech lesú, tam se chod'ilo na dřevo a takle, nó.

A co náki koňički Tvoje, zústalo Ťi něco, cos takle d'elal jako malej a máš to dotel'?

177. Che, gdiš sem bil malej, tak tech koňičkú, nebil čas na náki koňički, protože vječně sme něgde
178. stavjeli náki bungri a bojovali a takoví vjeci a potom se mně začalo líbit prostě chladní zbraňe,
179. náki nože, šavle a takoví, virábjet. A vlasně nebil na to čas, aš teťka, jak sem se dostal do
180. dúchodu, tak trošku, trošku sem se do toho jako pust'íl, nó. Taki sme jezďili jako na tramp
181. hodně, vlastně vot keriho roku, diš nám bilo štrnást, no, tak nejak, tak nejak. Kamarát, kerej
182. jeho otec bil starej tramp, támle s ostrařska něgde, tak nás k tomu vedl trošku, no tak sme
183. začali vlasně jezďit tam po jižní Moravje a potom sem je natáhl sem, kluki, a jezďili sme, já
184. neim, na Sikovec a tohle, tagže to sme toho projezďili jako taji v republice dost, no. Sázu
185. sme dvakrát d'áli pješki, né celou, pče to se nedalo, to bisme nest'ihli a bilo to zajímaví, nó.
186. Matka bila, jako vona bila taki na tu přírodu taková, celkem s tím souhlasila, s tím mím
187. jezďením, i diš mně nadávala pravidelně, a to vždicki, gdiš sem vodjížd'el, tak sem mňel
188. nachistanou vepřofku a bochník chleba, no a to na vikend muselo stačit, že jo, prachi nebili a
189. to, vopčas mně otec dal dvacku třeba nebo něco. A tenkrát i za dvacet korun se dalo dost
190. poříd'it, tagže ti vikendi to stačilo. A gdiš sme pak jeli na štrnást dní, tak sem dostal dvje stofki
191. a stačilo, muselo. No to nás tam chitli policajt'í, to sme šli po kolejích, tak nám cht'eli dat
192. padesát korun pokutu a já sem říkal: „F tom případ'e se votáčim a jedem dom!“ A von říká:
193. „Proč?“ A já sem říkal: „No mi sme dostali každej dvje stofki vod roďičú.“ A von říká: „Tak to
194. nič, hoši, ale už na ti koleje nechoťte, prosim!“ Tak sme počkali, aš vodjel, a šli sme dál, no. To
195. bilo takoví zajímaví.

Máš tadi ve Víru náki voblíbení místo?

196. No tak voblíbení místo, tadi je řšude krásně, ale nejrači chod'im na ten pozemek řpoctaťe,
197. protože tam, máme tam takovou boudu postavenou, von to tam, že jo, zahájil ňeak kamarát,
198. kerej už umřel, a tak sme tam chod'ili hodně. A teď už tam jenom, ti mlad'í už vo to moc jako
199. zájem nemaji, tagže dicki dvakrát třikrát do roka jako to, no. Tak z mámou tam chod'íme
200. pravidelně, no, dicki... A je to škoda, protče bili období, gdi tam chod'ilo tech d'ecek hrozně
201. moc, malejch, a se tam pro ňe vimířlelo, že jo, takoví střelba z luku nebo voščepem hot a
202. prostě rúzní ptákovini takoví, a tak jim se to hrozně líbilo a řím, že tam ti roďiče vlastně aš
203. tak: „Ned'elej to, budeš řpinavej!“ tam to bilo jedno, že jo, zapřřelo, tag bili řpinaví řřichní,
204. jak staří, tak mlad'í, tagže ti d'ecka si to tam užívali hrozně, no. A tak, říkám, chod'ilo se tam,
205. nebo chod'í ají v zimně, už tam teda jako v zimně nespáváme, ale hodně sme tam... To sme
206. testovali, diš je dvacet pod nulou, jesi tam přeřijem a takoví vjeci, a přeřil sem. Vono se tam dá
207. trošku zatopit, i diš ta bouda je, no, je to dřevjená bouda, no.

A co náki vířski historiki? Esi znáš nákou třeba povjest, nebo proč se něco tadi menuje tak, jak se to menuje...?

208. Hm, tak ta Vířina, že jo, to je podle, že se tam motala ta voda, tam ta skala zasahovala o něco
209. víc do té řeki. A to je pravda, že tam sme se chod'ivali koupat, ptoše tam jako bilo tak, já
210. nevim, tenkrat mně tam bilo tak po krk, nó, já nevim, metr dvacet vodi tam bejvalo. Neska už
211. je to zaneření dost. Klubačica nevim, proč se tak menuje. Skalka, že jo, tadi, to je jasní, to sem
212. zišřoval aš, já nevim, nebo zišřil nedávno, proč se to tak menuje, protože lid'í, jak chod'ili do
213. řabriki a nest'íhalí, tak prostě tam vlezli nahorú a tam jako... Jinak, já nevim, nó...

A gdiš ste chod'ili v zimně sáňkovat, tak chod'ířs třeba i liřovat nebo něco?

214. Chod'íl sem liřovat, mňel sem liře po řvici, to bili takoví ešče s tím kožením vázáním, to bil
215. takovej noholam řpoctaťe, jak se to namořilo tím řňihem, tak to povolilo, ta kúřa, že jo, tak to
216. padalo z noh. Ale je pravda, že taji se pořádali hodně závodi ř té dobje, jako bjeřkařskí, a tadi
217. ti, ti místní jako, co sme chod'ili na ti liře, tak mi sme to mňeli vidřeni řřechno, protože že jo,
218. každej mňel, ti liře bili mizerní a tohle, a potom, gdiš sme se dostali k ňejakejm lepřim, tak
219. prostě ti závodi sme tadi suverěně vihrávali, protože přijeli teda jako aji kluci z Brna a tohle,
220. mňeli pjekni liře a řřechno, ale tu fizičku prostě nemňeli, no. A taji, že jo, to dibi mňel řovjek
221. padnout na znak, tak to musel vihrát, protože bilo to takoví soutěžeňí obřofskí, nó. To bilo jak

222. s tím hokejem, poče ve své době tady se hrál dobřej hokej a bilo to jako dobří. S tím fodbalem
223. to bejvalo dicki horší, ale ten hokej jó, no. Diť mi sme tady hráli na ribníce ledi, protože to ešče
224. zamrzalo hodně, a ono jak to zamrzlo, tak ta voda tekla přes to, tak to namrzalo čím dál víc,
225. tam bili třeba třicet cent'ákú ledi jako, tak se to sekalo, pče na jaře potom, diš to povolilo, tak
226. vječinou to tady hučelo dva dñi, neš to uteklo fšechno, pše to bilo zamrzlí aš po Bistřicu a bilo
227. to takoví zajímaví, no... Neska uš prost'e ti zimi, copak, no...

A ti žiješ tady v baráku teda vodjagživa?

228. Jo, vodjagživa su tady, nó. Tagže říkám, taji sme ud'elali tu přístavbu nat tou koupelnou,
229. vždicki nějakí, po trochách, no, jak se našetřili náki prachi, tak se něco spravilo, vopravilo a že
230. jo, takoví... Naši púčki nechťeli brat žádní nebo tohle, tagže vono pomalu nebilo š čeho spláčet
231. a tagže dicki se to řešilo nějak takle, nó. A já sem bil malíř nařerač, sem vječne nařiral,
232. maloval, no taji bilo tořiš... Otec mñel zálibu v zelené barvje, tagže celej barák bil nazeleno, co
233. bilo dřevjení, bilo zelení, plot bil zelenej, jó, fšechno. Á diš sem potom jako taji začal bidlet,
234. né, sem se vrátil s tech Pohořelic, diš uš sem tady bil čast'ejc, nebo bidlel tady furt, tak sem
235. prost'e rozhot, že to bude nahñedo, a to bilo neskuteční prost'e, no. To bili ešče fermežofki ti
236. zelení, to drželo brutálním způsobem, to vodřit dolú, aspoň část ručně, abi se to dalo přetřít...
237. No ale dneska uš to je před'elání nahñedo, víš, zase uš se to d'elá jinak, že jo, neska sou ti barvi
238. jiní, ale říkám – to bili rámi ná voknech... fšechno bilo zelení prost'e. No a esi ti barvi, já
239. nevim, esi bili něakí jiní, jinak otec říkal, že sou dobří na voči, tak to asi bilo f počátku.

Jak to bilo třeba z dopravou? Gdiš ste potřebovali třeba do Bistřice nebo takle?

240. No tak vono d'íki tomu, že tam fungoval na Rožince ten Uran, tagže tech autobusú tady jezd'ilo
241. hodně tim smñerem jako, jó, proše voňi jezd'ili na šichti a mezitim něco, tagže vono tech
242. autobusú vopravdu jezd'ilo dost jako. A voňi, nebil problém aji f sobotu, v ned'eli, proč voňi
243. d'áli aji víkendí, jako neak se střídali, jó, něco tam, neříkám, že fšichñi, ale a ti víkendí určitá
244. údržba nebo něco tam muselo bit, tagže tam se jezd'ilo, že ti autobusi... A to plaťil Uran vlasne,
245. jó, ti autobusi, tagže tam problém nebil, tagže ti autobusi jezd'ili neustále, no.

Mñeli ste auto?

246. Ne, auto sme nemñeli, a proto aňi nemám řid'ičák dodneška, že sem si říkal, že se k tomu autu
247. nedostanu nñgdi. Někak mñe to netáhlo prost'e, no. Otec mñel motorku, jenomže f té době, gdiš
248. von vždicki jel do práce, já sem bil doma, tak sem ju vosedlal a prost'e sme závod'ili na
249. přehradě a takoví vjeci a voňi nás jednou policajři načapali. Sice sem jim ujel, což je pravda,
250. ale poznali mñe, protože to bili vířščí, bilo mñe patnáct, že jo, bez helmi a rozepnutou košilu a
251. jeli sme po hrázích, gdo to přejeđe dříf, každej takovou chrchlu nějakou... A tak to řekli otcovi
252. a otec to prost'e zlikvidoval. Diš sem došel z vojni, tak tady něakího pincka koupil, kerej nás
253. dvá nemoch uvest a bilo to špatní, no. Je to škoda, to bila zetka a von k tomu mñel aji náhradñi
254. motor novej a fšechno, to dibi to jako skoval něgde a teť to vitáhl, tak bi to bilo... Vono to bilo
255. aji nalakovaní fšechno, to bilo pjekní, no, ale bohužel, mñel strach, abich se nezabil, tak to rači
256. zlikvidoval prost'e.

A co rodiče, nevprávjeli jak to tady třeba bilo za válki?

257. Za válki samozřejne. Otec bil úžasnej vipravječ, tagže voňi se d'áli takoví černí hoďinki, buťto
258. četl, si tam rosvít'íl takovou lampičku a to sme seďeli f té kuchíni, tam se topilo, že jo, tak von
259. nám četl nebo prost'e vipprávjel. A diš tohle, d'elával jako školu, gdiš choďil jako od máťi otec,
260. tak ten s první svjetové válki samozřejne mñel zážitkú úžasnejch, a tak dicki... A to sme jako,
261. pamatuju jako kluk, že sem tam seďel s pusou vtevřenou, protože to bili vjeci, že jo, to. No a
262. otec jag bil na vojne, vipprávjel, a tohle, no bilo to takoví. Vono hodně se jako mluvilo... To
263. nebila televiza, nebil internet, nebilo nič, tagže se to řešilo takle a bilo to zajímaví, nó. Aji ti
264. lid'í se víc scházeli, to dicki ti přibuzñí, tetki a tóhle, sme zasedli a prost'e tagchle se to neak...
265. No a ten d'eda hlavne na ti Vánoce a voňi choďili k nám, že jo, tak na Ščedrej den, tak d'eda
266. dicki tohle, no tak já sem ho šdicki štengroval a říkám: „Dedo, něco z válki!“ A babička mu
267. říkala: „Né abis vipprávjel vo tech ženskejch tam!“ Voňi bili f Itáliji samozřejne a tam, nó, tam
268. bil, že jo, mladej kluk, svobodnej a mñel tam zajímaví historki, nó. Von bil pak rañenej, neak
269. ho střelili do palce neakou, vono se to tam něgde vodrazilo a prost'e mu to prorazilo, málem

270. mu to urvalo palec, tak šel domů potom, nó, ale...

M4

Já sem se chtěla zeptat třeba na tradice Víru, jakí si tadi pamatujete, že třeba dřív bili a už zašli?

1. No divadlo se taji hraje furt a hodi to taki, to je taji taki furt. A vot svího mládí si pamatuju, že
2. taji se hrál fodbal. Fodbal a potom se hrál hokej. Nó a hokej zašl teda, no, akorát je to zarostlí,
3. hřišče je zarostlí kopřivama.

A vi sám, gdiš ste bil malej, tak ste hrával třeba hokej, fodbal?

4. To sem hrával fodbal aji hokej.

A na hodi ste se nějak?

5. No na hodi sem jako já ne, ale sin jako ten chodil.

A vi ste nigdi nechodil ani f průvodu?

6. Ne, ne. No jako f průvodu, diš bilo todlek, votpoledne potom ten průvot, se šlo pro stárkovou
7. nebo tak, tag to se chodilo f průvodě, ale za maškara sem nigdi, nebo tag za ňakou todle, to sem
8. nigdi nechodil.

A mislíte si, že tet' sou ti hodi, stejne že se slaví, jak gdiš ste bil malej, nebo že se tam něco změnilo?

9. No ted' bi to bilo, tet' to bilo, posledne to bilo taková... Diš to bilo krojování nebo tak ti stárková a
10. to bilo to, zavedli to tadi potom vot diš bila ta fabrika, tak to bilo... Mňeli takovej úbor
11. stejnomňernej fšeci todlek, ale napřet to tak... Nevim, napamatuju si, že bi bili, todlek no, taki
12. jako krojování ňegdi. No ale bejvalo to ve... za přehradí jako za mladejch let, to bejvalo, bejvali
13. hodi velkí, no. Te je to tet'ka tadi jenom jednou za dva roki, nebo tak nějak. Jináč ten hokej, ten
14. se tadi hrál moc dobře, protože sme bili tadi takovej ročník, sme se zešla taková parta, že sme
15. hráli až tu hokejovou divizi. A tag to se, to bilo pjekní, no.

Máte třeba zážitek nějak?

16. Mno, to je škoda mluvit. Mrzí mne to, že to je takle, celej ten hokej tadi takle skončil, no. No a
17. jináč fodbal sem mňel, ve fodbale sem mňel velkou smúlu, sem mňel dvakrát zlomenou pravou
18. nohu, vobje dvje. Jednou mňe to zlomili ve Žďáře a jednou sem si to zlomil túledle na zahradě s
19. d'eckama, no. A v hokeju, no, v hokeju sem chital, d'ál jako brankára, no a tak, no říkám, to bil,
20. hokej bil tako.. ten f tej dobje zme mňeli dost takovej úspjech no. A jináč, co Vám múžu říct dál,
21. ja nevim.

Koukám, že d'eláte na zahradě, jak třeba probíhali práce na zahradě dřív, diš nebili stroje a takle?

22. Jé, ani nemluft... sem na zádech... to se fšeko tadi celí voralo a tajidleta, ten kopec, diž bil otec
23. ešče, tak sme vozili, nosili hnuj na zádech, mňeli sme dvje krafki, tak se to tam voralo. Já sem,
24. pomahali sme, a fšeko se vozilo nebo tahalo se to na takovejch sáňkách, jo, no, bilo to, bila to
25. dřina, no. A ešče sme bili, dvje louki a pole, ešče sme bili tam za d'edí... za vesnicí, a tak jako
26. tam to bilo taki taková stráň velká, a to bilo to samí, to se fšeko muselo tahat bud' zvrchu,
27. spolovički dolú, anebo vot polovički nahorú a bilo to jako... Neska to nigdo nesce d'elat, protože
28. ti mladí, ti, to je vo ničom... Vidíte, jak to vipadá. Zarostlí, nigdo to neseče, to má tet'ka tadi,
29. vedle to má vod švagra sin, přijede semka, pokuřuje támle za boudou, ani neposeče co co má,
30. no. A tagže jako je to tak. Si přijede rači votpočnout, jak abi něco ud'elal, spravil, nebo něco, no,
31. co Vám mám vikládat. No a takedle je to. Ti mladí už to, už to berou úplne jináč, jak tet'ka, jak
32. bila stará generace, že. A to fšeci tajidle ti, co mňeli jako hospodářství nebo něco, tak to je
33. fšeko z... spustlo no. Je to zarostlí kopřivama nebo to prodali lesám, abi to zalesňili a jináč
34. teda... Pak akorát já že mám ešče tadi sina, tagže mi akorát tadi spolu trochu ješče něco d'eláme,
35. nebo něco todle tadi, no. Ale ňegdo má todle tajidle blíska chalupí, tak ňákej pozemek, jak třeba

36. taji vedle, taji sou, tam vedle na za mostem, tak ti to vohospodařujú, že no, je to... a uš to neňi
37. tak, jag to bejvalo, no. To víte, taji napřet bilo třeba každej pjestoval, mňel kozu, mňel králíki
38. anebo něco, neska na d'ed'ine králíki ňigdo nepjestuje, to radši si každej koupí kus masa támle v
39. Albertu a je to, no. Proto ňigdo už aňi trávu neseče, každej na to kašle. No a jináč, no..

Vi ste mňeli třeba hodně zvířat?

40. No mi sme mňeli, mi sme mňeli dvje krafki, dvje mladí, prasata sme pjestovali a slepice, zajíci,
41. fšcko. To ješče jako to vedle taji na tom starim, na staré chalupje tadi vedle. No a pak diš sme,
42. sem se vožeňil, tag jako s manželkou, tak sme takí pjestovávali prasata nebo něco todleg, dokuč
43. bili, bila solidňi cena a d'elal sem, já sem d'elal na Uraňe, tag dalo se koupit to vobíli a na šrot
44. pro slepice, pro prase, tagže to bilo takoví, neska už je to fšcko třikrát tag draší, tag je to... je to
45. taki vo ňičem. Tak akorát pjestujem teřka akorát pár slepic akorád na vajíčka, diš peče cukroví,
46. a jináč ňic.

A vi žijete celej život tadi?

47. No napřet sem bil, bidlel tadi vedle v chalupje a to pak sem si postavil, přistavil ke, k chalupje
48. taji svou a tak su tadi celej život, taji.

Ješče bich se chtěla zeptat, jak ste třeba dříf slavili Vánoce? Liší se to třeba vot toho, jak to slavíte teř?

49. No to víže to bilo chudí, že, to nebilo tag jak, jak třeba teřka, no, to bilo... čovjek mňel radost s
50. každej maličkost'í, no tenkrát, že, pře nebilo tolik, nebilo tolik peňes, protože d'ál akorád otec,
51. mamka jako nepracovala ňigde, ta jenom vohospodařovala chalupu a doma to hospodářství a
52. tagže jako nemohli sme si taki viskakovat, protože takle, takledle to bilo, no. Ale říkam, to
53. mlád'í, bilo, no bilo docela vopstojní, no.

Mňel ste velkou rodinu? Hodně sourozenců?

54. Ně, já sem, mám ešče dvje sestri. Ti mňeli, jedna ješče žije, jedna je támle ve Zbišovje za
55. Brnem, tag ta je, ta bila zdravotňi sestřičku a teď už je taki jako v dúchod'e, a žije jako vdova,
56. manžel jí zemřel na rakovinu. A ta druhá sestra, co bidlela tadi vedle, tak ta bila na vojňe jako
57. vojanda. Taki bila jako zdravotňi, doktorka, jo, a bila v Jihlavje jako f kasárnach a ta mňela
58. šaržu kapitána. No to bilo, ta vona jako, to bil generál, ne kapitán, ale generál. No a potom to
59. tag dopadá, tam u ňich, no.

Diš ste bili malí d'eti, tak mňeli ste třeba ňejakí speciální... nebo třeba hri? Nebo jak ste se vůbec zabavili takle, jako malí d'eti?

60. No tag nebilo, copak, diž bilo, jako d'ecka sme, se ližovalo, sáňkovalo, tadi bilo plno sňihu, led
61. bil, bilo todle na řece, nebo jezd'ili sme na kolách, jeli sme na ribňíki, gde bil, gde to zamrzlo,
62. buď do Rovečného nebo taji v Bistřici, jo, tadi na to Dvořišče. Votkuť ste, no? Znáte to?

Z Bistřice su.

63. No, na Dvořišče tam sme jezd'ivali tam, s todle, na ti ribňíki sme jezd'ivali, na kolách sme
64. jezd'ili, bruslit, abi sme se todle, protože nebili peňize, že, tak jako todleto. A ližovalo se,
65. sáňkovalo, tadi to bilo, votevřeli fšcko. Že, neska má každej fšcko zatarašeni, samá bránka,
66. samej plot, no tak to je, no, a takedle sme se bavili. A pag po tím, pak diž tadi za tej přehradi bil
67. ten, voňi uďáli to fodbaloví hřišče a choďilo se hravat fodbal, no a hrávalo se taji aji volejbal, a
68. ňejaká ta, no fšeckí vibíjená, volejbal, že, a bilo to takovídle, takledle sme se bavili, no, bilo to...
69. No a potom diž už sme bili jako d'ecka, kerí už potom višli školu, tak už sme potom nás taji, bili
70. taji, jak bidlí pan, nákej pan NJ, tu vedle vedle, tak ten založil ten hokejovej klub a uš sme
71. jeli, no, to bilo dobrí, no.

A jak spomináte třeba na školni léta?

72. Jo tak, no, copa ti školni léta, to bilo, no, aňi nevím copak, no. Japa bich to řekl, no.. bilo f té

73. školi, tak sme, nás dicki třeba, já nevím, po dvouh nebo po nějakim roku, nás ze školi
74. přestěhovali tam na mateřskou školku, tak tam, a nebo zas ešče, diž nás bilo moc, tak potom, se
75. říkalo tam ešče, tam jag bidlí na Valnerovim, tam je teťka s toho udělaná hospoda, tam, tak tam
76. bila taki třída jedna, no a bilo to. Tak s tej školi to, to sme prošli, abisme prošli, no, tak bilo to...
77. A tag bilo to... No a pak sem šel do učěni, taji bilo, uděli velkej nábor, tajidle ti starší chla...
78. kluci co bili, tak uděli nábor, tag sme bili šli fšeci do Kuřima, jo tam brusiče, soustružnici,
79. frezaři, jo, tak tam sme se viučili. No a do mňel uzá... mňel todlek, protože voňi nás vzali a
80. museli sme podepsat za viučěni, že tam budem iks rokú d'elat, jo, to neňi jak neska, tajidle, já
81. nevím, se viučil a voňi ho ñigde ñigdo, ñigde ñigdo nevezme, jo. To je taki takovej strašnej
82. bordel, protože nésou, teťka neska neňi pořádní zamňestnání a ñic a todlek a tak vás ñigde, tak
83. ñigde nevezmou, a stejñe samej jenom počitač a samí samí tajihle ti tidle, no a to tenkrát nebilo,
84. že.

A vi ste se viučil čím přesně?

85. Frezařem.

A to ste d'elal celej život?

86. Né, tam sem bil... tam sem bil, f Kuřimñe sem bil patnást let, patnást let a pak sem vodešel,
87. vodešel s Kuřima. D'áli na, začinal, začinala Rožinka Dijamo, tou chemickou upravnou, tak
88. zháñeli jako lid'í, tak sem jako šel na nábor na to Dijamo a tam sem d'ál potom jako zámečñika.
89. No to, tam se spravovali stroje, jako čerpadla a potrubí a... A ud'ál sem svářečski skouški a
90. ud'álo se fše... potom co bilo, no. Zas jako tam potom sem bil dvaadvacet let, dvaadvacet let, až
91. do dúchodu skoro, no do dúchodu. Potom, no a potom, sem vocat vodešel, voňi nás tam nás
92. propust'ili pro nadbitečnost, protože nás bilo přes třicet, co sme tam, protože sme mňeli visokí
93. sedmí třídí, jo, a to už dávno žádná třída nebila, jako d'elñická. No a tak von... no a mňeli sme
94. jako za ti roki, sme mňeli už jako i velkej, velkej ten vjernostñí, jo, to už dávno jako to už taki
95. nemohlo jit. No a tag nás, abi ušetřili, tag nás propust'ili pro nadbitečnost a dali nám votstupní,
96. to mňel každej podle podle rokú, tag no, tag nám dali na dvaatřicet mňesícú nám dali votstupní.
97. Jo a ešče sem musel, ešče neš sem šel do dúchodu, tak sem ešče musel dva roki si zehnat prácu.
98. No ale to bil šok, jo, protože tenkrát f tej dobře to bilo, a to bilo, to bilo jak taková, no japa bich
99. to řekl, jako potupa, né... Že diž vás propust'í s práce po tolika letech, že. No a tak začinal ten
100. vodovot tam vedle ve Švarci, tak sem tam potom, tak sem se tam přihlásil, no a tak sem d'ál
101. potom, asi tři roki sem tam d'ál, f tom Švarci a šel sem do dúchodu. A ten rok sem d'ál navejš a
102. jako už sem bil v dúchod'e, ale d'elal sem tam. No a jináč potom už sem skončil a hotovo. No a
103. vot tej dobi, vot tej dobi se už šolichám taji po baráku.

A gdiš se ješče vrátíme k tomu zemñed'elství a takle vlastñe gdiš se dříf, třeba bilo ñejakí nedostatkoví zboží, tak ste si to třeba virábjel sám? Jakože třeba jestli máslo, síri a tak...

104. No gdiš sme bili jako d'ecka, tak z rod'icema, diž sme bili todle, tak sme mňeli krafki. Jako
105. mamka ta skovávala mlíko do hrncú, to nebili, žádná ledñička nebila, to bil sklep takovej, sme
106. tam mňeli, tag to dávala do hrncú, do takovejch hliñenejch, jo, takovejch tech kameñinovejch,
107. jo. No a pak diš už toho mňela za ten tejděn třeba nascháñení, no tak se to dalo do, bila taková,
108. no japag bich to řekl... to bila, stloukalo se tam, stloukalo se tom mlíko, to bilo jako takoví
109. trdlo bilo a to se muselo s tím šmrdat. No a s toho bilo potom, bilo podmásli a bilo máslo sme
110. mňeli. No a diž se zabilo prase, tag bilo sádlo, tagže jako za jídlo jako takedle bilo, diž bilo. No
111. a diž ñeco, tak ud'álo aji s toho takovej ten sir, to bil, ten dal do toho kmín, súl a fšecco možñí,
112. takoví ti ingredijenze a ja aňi nevím, co fšecco do toho dával, aji cibulu a to sme mňeli jako, to
113. bil tvaroch, bil taki jo, a ten sir to bilo, to bilo... depak, kam se hrabou ti jalovini, co neska se
114. kupuje, že. To diš to vikládají f televizi nebo f tech novinách a to píšou, tak to je, to bi čovjek
115. nesmňel jest vůbec ñic. No tak jako takedle sme, sme si to jako, takedle sme bili jako
116. sobjestáčñí, protože zme mňeli, říkám, tadi sme mňeli ti pola a to... Brambori bili, mlíko bilo,
117. vobíli bilo, tagže zñi pro slepice a fšecco, tagže jako. Nasuši... mňeli sme... máme dvje louki,
118. tag se nasušilo seno, nasušilo se seno, zavozilo se to do chalupi, tam se to nacpalo na, pot
119. střechu a bilo zase na zimu bilo pro krávi a pro todleto, sláma bila pro, na stlañí a neska? No
120. takedle to bilo, no. A diš, říkám, diš sme mňeli ti krafki, tak to já sem bil malej, ale ešče teťka
121. su malej, že jo, ale to bilo. To diš sem pásl krávi, tak mñe utekli, já sem, krávi bili spíš doma
122. jako neš, neš mi z vozem. A otec, ten pracoval taji ve fabrice, von bil jako zedñik a tag taki, to

123. přišel s práce a už se zapřihlo a už se jelo na pole vorat, nebo sušit nebo pro trávu na louki. A to
124. se visekla gdejáka meska tenkrát, jo, neska, říkám, to neska na to taji každej prďi. No a tak já
125. nevim...

A gdiš ste zmiňil tu zabijačku, jak třeba dříf probíhala zabijačka?

126. Nó, ta japag bich to řekl... No ne že bi se nějak to. To bil, mňeli tadi, tadi bil ňeakej pan
127. NJ, tak to tadi zabíjel. No a to bilo jako, na dvorku se to, von ho, buď ho praskl tó
128. palicou, jó, a pag ho podřízl a pak se fšecko, fšecko se d'elalo, ten, škvarki se vid'áli, jitrnice,
129. ovar bil, jelítka, jó, no a to bila polífka prdelná nebo jag se taková ta červená, jo. No a to bilo,
130. to bilo, no a to muselo bit za jeden den fšeckoj tajidletoj spracování, jo, do večera, no. A tagže
131. jako, ne že bi se nějak popíjelo nebo chlastalo u toho, ale nějaká štamprdla se taki dala u toho.
132. No a bilo to taková, ne že bi se nějak voslavovalo, to ne, ale bilo, bilo to pječní, diš se taková.
133. Tadi, mi sme tadi zabíjeli, taji u nás tadi bilo todle, tak zme mňeli nebo švagře si koupili prase
134. a to sme u nás taji taki, sme to tadi zabíjeli, tag to bilo, no, to už se popilo ze švagrama. Ale
135. tenkrát ešče, to ešče, to tak nebylo, jag potom, diš sme bili potom už, švagři nebyli ženatí, tak
136. sme se zešli, nebo todlek, no, tak sme, mi sme bili štíři a tak to bilo. Jo, ale říkám, jako že bi se
137. nějak slavilo nebo něco, to se neslavívalo, tadlek napřed, jo.

A ňejakí třeba tradice, zviki, ste dodržovali doma? Že třeba na Vánoce ste roskrajovali japko, nebo chodíli krmít zvířata, nebo...?

138. Jó, jó, to jako mamka to mňela jako todle. Dicki sme mňeli jako taková todlek, jo, a mňela ti...
139. žďicki sme ti vořechi d'áli a házeli sme papučama a gde co fšecko, nebo vodlejšali volovo a
140. bilo todlek, ale jináč, že bizme jako nějak take nějak to ekstra. A šli sme žďicki na půlnoční,
141. buď tadi do Rovečního do kostela nebo todlek, a, anebo taji potom, diž už sem bil ženatěj, tak
142. sme šli taji ke kapličce se poďivat. Dicki tam s Koroužního tam NJ hrávali, no tag, jako,
143. jako, jináč...

A co třeba veselki? Jak probíhali dříf veselki? Bili ňákí tadi vesňickí zábavi, jak se říká tet', nebo...?

144. Nó, tradiční tadi bejval ribářskej ples, no. Bejval tradiční, ten teda, ten vidržel dozď dluho,
145. jenže zaňikl taki, no. Protože jak nad'áli fšelijakejch tech přetpisú a tajidle toto už je, gdo to
146. může d'elat, nemůže d'elat, né, a todle, no tag to potom, ti ribáři se na to taki potom viprdli a
147. bilo, skončilo to, no. Ale to bili, to bilo... teď akorád je taji ples, maji národňi víbor a jináč
148. hotovo, no. No a jináč todleto, voňi teda, von starosta zase tet'ka, von zase d'elá to d'ivadlo
149. kolem toho a mňe motaj ti d'ivadelňi ti, taková ti, jag se tomu říká, no žďicki f kvjetnu to bejvá,
150. taková, no vono to asi f pátek začne a v neďelu votpoledne to skončí...

Vírskéj vánek?

151. Jo, ten vánek a taková... Tak von to jako zase tajidle toto takle udržuje. To něco málo a jináč,
152. no...

A ještě ste říkal, že nejste z Víru, ale z Hrdí Fsi, a už mňe taji dneska ňekolikrát bilo řečení vot paměťníků, že si pamatujou vďicki na boje mezi Vírem a Hrdou Fsi, taki to za Vás bilo, jo?

153. No jéjdanečku. To bil horní konec proťi dolnímu a to bilo v zimně dicki, to se koulovalo, jo, to
154. buť ti nás hnali, aš semka nahoru taji za most anebo mi je zase dolu aš ke Ščastnému ke
155. křižovance. No ale tak bilo to taková to, no, jako d'ecká, no, ale tag vono takle bili ti... Ale že bi
156. se ňegdo takle rval nebo něco, to já si nepamatuju teda, že bi něco take...

A máte třeba ňejakej zážitek z d'ectví, kterej Vám opravdu jako utkvjel f paměti, na kerej ňigdi nezapomenete? Jako že ste ňegdi něco vivedl a pak ste nepřišel dva dni dom nebo tak?

157. No já sem bil takovej, takovej puťka, kerej ňigde... Já sem vic bil jako taji, vic jako doma, že
158. bich ňegde utíkal nebo něco, nebo šel, nebo nepřišel... nevim, no.

Tagže ste ňigdi neud'ál žádnou klukovinu?

159. No tak říkám, teť si nespomenou, že bych něco, nevím. No akorád vim, že tady, jako děcka, tady
160. vedle bidlel pan NJ, no a von tam tajidle f tom starším, tak tam jako děcko mňel cukrárnú
161. tady a vdicki tam mňel zmrzlinu, tak sme dicki za padesátník nebo za korunu chod'ili tam
162. k němu. A von bil taki fodbalista, jako starej, a tag sme jako, já nevím, gde sem tam tenkrat
163. tam zehnal nákej balon, tag sme tam kopali, kopali, a von tam je taková, bila taková velká
164. tabula, tak to sem ju tenkrat, to vim, že sem se netrefil pořadně todle a trefil sem se do toho
165. vokna, tag to vim, že... to si pamatuju, že sem mu to tam tenkrat rozbil, no. Ne, že bych se bál
166. zase jit dom, ale to jako sme tady bili taji jako soused'i, tak to mamka za to dala zas náki
167. vajička, nebo něco, nebo náki votškodní.

*Jak ste trávili třeba letní prázňini? Jezd'il ste někam g babičce, nebo ste mňel babičku tady, tagže ste
někam nejezd'il?*

168. Akorat bil sem jednou, tady bil za přehradi, protože u nás tam bili kanceláře, vod přehradi a
169. ješče tady, gdiš se stavjel ten most, tak tam bidleli, mňeli ti kanceláře náki inženýři a tam bidleli
170. náki, bili tam, u nás tam, tak tam bidleli nákej NJ a nákej NJ a voňi bili z Brna, z Brna
171. Jundrova. Tak to si pamatuju, že jednou mňe tam vzali jako do Brna, do Brna na prázňini tam,
172. tagže sem, to bilo, že sem štrnást dňi bil tam jako děcko, sem tam bil. A voňi mňeli taki, voňi
173. mňeli tři kluki ti jedňi a ti mňeli dvje holki a kluka a tag sme taki tam, a ti mňe právje, gdiš
174. sme bili tam v Brně, tak ten, ti mňe právje poprvně vzali na, tam do Žabovřesk, na fodbal, tak
175. sem vid'el prvně v živoťe jako fodbal hrát, jo, jako kluk... Na to rát spomínám.

Tagže se Vám líbilo v Brně i přesto, že Vír bila d'edina...

176. Jezd'ilo se šálinou tam, do Komína a jezďili sme pro mlíko a pro rohlíki, a tag to bilo taková....
177. jako děcko to bilo fajn. To bilo zas takovi spestřeni, že to nebilo jak tady jenom kolem toho
178. hospodářství jako, no.

*Ješ'ě jedna otáska: jak vipadal Vír, gdiž vi ste bil malej? O kolik se to rossířilo, nebo co se tady hodně
zmňeňilo?*

179. No, tak dost se tady spravili chalupi takedle, no ale gdo takedle mňel nákej todlek, lepši
180. zamňestnáňi na Uraňe, tag si barák postavil nebo něco, nebo si ho vopravil, že. No ale to bilo
181. právje taji zase za té přehradi se postavil taji ten Tábor celej, že, no a diš to začínalo úplně, tak
182. mi sme tady mňeli, tady bili tři taková velikánski chajdi. Taji pod... jedna bila taková dlouhá
183. chajda taji pot tim lesem, jedna bila túledle, jak je ten černej igelit, tag nat tim stála taková
184. chajda dřevjená a potom tamle, jak je ten kopeček, jag je ta cesta, tag na tom stála třeťi. No a
185. to bili, taji bili, jako prv... to bilo prvňi ubitováňi jako pro ti zamjestnance jako přehradi anebo
186. diš se stavjel taji ten most, tagže jako... No a potom se to, diž to skončilo, tak se to šecko
187. zbouralo, že jo. A každej, gdiž bilo todle, tak potom se postavil taji ten Tábor, pro ti
188. zamňestnance a pro ti inženýři a co jako mňeli rod'ini, tak to bili ti tři baráki, nebo dva baráki
189. tam ti nejhoreňši a ten pot tim, tak to bilo jako pro ti, co bili z rod'inama a vostatňi bilo jenom
190. uš jenom pro lid'i, keři, pro chlapi, kerí jako d'elali takle. No ale tak jako říkám, gdo mohl, tak
191. si postavil todlek, gdo mňel nákou korunu, tak si postavil. Aji diš se d'álo na tej Uraňe nebo
192. něco, tak... To bilo dobrí na tom Uraňe, že tam aspoň náká koruna se vid'ála a bilo jistí
193. zamňestnáňi. Neska copak, je to tady...

M5

*Tak já bych se Vás ch'ela zeptat třeba na to, jesli si pamatujete, že gdiš ste bila malá, že tady bila
nějaká tradice, kerá uš k nešňimu dňi zaňikla? Jesi ste něco slavili, nebo jinak že ste to slavili?*

1. No tradice, to si moc nepamatuju. Ja si jako děcko pamatuju nejvíc zabijačku, kterou mňeli u
2. susedú, jo. Protože to sme vždicki se na to hrozně t'ěšili, gdiš se zabijelo prase a protože sme
3. chod'ili v sobotu do školi, tagže... jo a zabijački se d'elavali f sobotu, tagže sme se ždicki hrozně
4. d'ivili, proč nemužeme bid doma, gdiš je zabijačka, jo. Tagže to bila taková vjec, kterou sme jako
5. dost očekávali, ale jinak si nepamatuju, co bi se tady tak nějak... zaňiklo.

A jak ti zabijački probíhali dříf? Bilo to nějak jinak, než je to teťka?

6. No misim, že aňi moc ne. Tagže se fšecko d'elalo, voňi fšechno d'elali venku, že, to se teť f
7. pocat'e d'elá taki, že. Tadi ve stodole to mňeli, to prase na t'ech hákách, že a jinak mi zme tam
8. kolem toho počat poskakovali a koukali sme se a jinak tam bil takovej kotel velkej na tom dvoře a
9. tam fšichňi pobíhali a každej mňel nějakou práci na starost'i a vařilo se, fšecko se d'elalo venku.

Dobře a diš třeba se zmiňím o Vírských hodech, podílela ste se na tom uš od malička nějak?

10. Jednou jed'inkrát sem bila za stárkovou, nebo jag to je, né první, skrátka řadovou stárkovou. A
11. jinak ne. Jinak sem se hodú ňigdi neúčastňila, nějak mňe to zvlášt' nebralo ňigdi. Aňi do dneška.

A jak třeba spomináte na nějakí veselki za Vašeho mládí?

12. No, zábavi, ti bili hodně, to sme hodně choďivali na zabavi. To teda jako to bilo uplňe něco
13. jiniho než je teť. Protože mi sme si mohli mezi sebou docela povídat, bili sme parta, já nevím,
14. jak to teť choďi teda jako uplňe, ale... Hodně sme si povídali a bili sme... Tancovalo se, střídali
15. se, střídala se klasika, polki, valčíki, i ta moderna tehdi, jó, jag bilo pro nás ždicki po t'ech třech
16. kouscích a mezi t'im bila přestáfka třeba pjet'iminutová, nebo deset'iminutová, a mohlo se
17. povídat, nebo si choďili popijet ňekam, že. Ale jinak bilo to takový úplňe jini, nebilo to zdaleka
18. tag hlučňi jak teť, nebil tam takovej kravál. Dicki se tam ňegdo našel, gdo teda si popil a bila
19. tam třeba i ňejaká rvačka, ale to si vždicki spacifikovali hnet teda na začátku ňeják třeba mezi
20. sebou, t'i hoši. A jinak to, no nevím, nó. Já to t'is teť nevím, jak to choďi teť, ale tehdi to bilo
21. fajň. A mňeli, t'ech zábať tadi bilo hodně. Plesi a to se d'elalo, skrátka bilo to tag, že se choďilo
22. na zábavi a že sme tam museli choďit, nebo ne museli, ale choďili docela pjekňe oblečení. Holki
23. nestalo se, že bi choďili f kalhotech, fši... fšechni holki choďili f sukňich, jó, že na plesi, fšichňi
24. heski oblečení, a fspominám si, že gdiš t'ech plesú bilo, já nevím, bili třeba tři, štiri, tadi ve Viru
25. přímo, tagže sme se snažili, abi na každej ples mňeli jini šati. No tagže bilo to trošku takový jini.

A máte nákej zážitek, vibavujete si něco? Co Vám utkvjelo f pamněti...

26. V jakim smislu jako?

S tí veselki třeba, jesli se tam ňegdi stala ňejaká... Jako třeba jak v Hoři, má panenka!, že jim ukradnou tombolu nebo tak?

26. Tak to ne, to si nepamatuju, že bisme něco takoviho zažili. Je fak, že ti hodi, jak sme se
27. zmiňovali na začátku, vo t'ech hodech, tag že to bilo, tam bejvali ždicki ti zábavi, ti bili teda
28. hodně veseli a tam bilo strašně moc lid'í, jo, tagže to jako, to sme tam bili namačkaňi, f tom
29. kulturáku, to teda... Hodové zábavi se zúčastňovalo hodně lid'í, to jo, ale jako že bi tam ňegdo
30. něco ňegdi vzal nebo nevzal, to si teda fak nepamatuju. Je fag, že... Nebo diž bila maratonská
31. zábava, jó, tag že to bilo taki uplňe narváno tam fšude. Tagže t'i, t'ech zábať jako tadi takovejch
32. bilo daleko víc, než asi je teť. A nebili diskotéki. To nebili diskotéki. Ted' uš to asi tak pominulo
33. trochu, ale jako, to bilo docela fajň. Bilo to fajň ti zábavi, tam sme se tak jako často vid'eli. I
34. gdiš sme se třeba bjehem t'ech pracovňich dnú a tak nestíkali, tak na t'ech zabavách se vždicki t'i
35. známi tak ňejak sešli. A to uš sme mňeli svuj stúl tam a sed'eli sme vždicki na stejnim míst'e,
36. tagže to jako bilo docela dobri.

A gdiš se třeba vrátim k tem školňim létúm, tak jak dříf probíhala školňi docháska?

37. No asi tak, jak teť. Je fag, že tadi bila devít'iletka, prvňe osmiletka, pak devít'iletka, tagže to bila
38. uplná základňi škola tadi. A je fag, že sme, já nevím... Předmňeti bili stejňi skoro jak sou teť, že,
39. to se tag vírazně nák nemňení a hlavňe sme, teda samozřejmňe mi, teda co já si pamatuju, mi
40. sme mňeli, jak sou teťka krouški, tag mi zme mňeli pijonír, že. Choďili sme, pamatuju si, to
41. teda mňe docela deptalo, ale mňeli sme pijonírski šátki, ti sme museli nosit poviňe do školi a že
42. se dokonce i votškrťávalo. Jag bil seznam, tak ňegdo skratka z d'ecek ve třid'e kontroloval, jesli
43. maji fšichňi pijonírski šátki, jo. Tagže to bila taková... Pag uš to bila, mislim, aňi nebilo, gdiš uš
44. sme bili f té deváte třid'e, tak uš aňi tak ne, tak to trošku jako pominulo, to bilo v t'ech
45. šedesátejch letech uš, tagže tam uš to bilo takový trošku volňejši, ale ze začátku si fspominám, že
46. sme tak ňejak tam choďili. Ale drželi sme tam hodně pospolu, nám to aňi nepřipadalo, že sme

47. chodili jako do pjonira, to zme chodili ven, jo, jak, tagže to bilo taková docela fajna. To sme si
48. něgde virazili do lesa nebo na hřišče, tam sme hráli, tagže nám to bilo uplně jedno, jestli sme
49. pjoniri, nebo jesi sme, já nevím, něco jiného, chodíme do nákiho jiného. To bil jako kroužek f
50. poctaře, no. Akorád že se čas vot času dělalo náki školni zhmorážďení. A jinak, no, bilo to
51. trošku taková příšnějši, bih řekla.

A třeba ze školi nemáte nějakej ten zážitek? Třeba vim, že babička si hodně vibavuje ze školi zážitki, co se stalo...

52. Já nevím, já sem asi bila hodná. Já sem nebila hodná, já sem bila drzá a prostorěká. Ale já, to já
53. nevím, co bich si. Já vim, to si řpominám, jako ze školi, diš sme bili, diš sme se loučili z
54. devátou třidou, tag že sme mñeli uplně vipracovanej asi hodinovej program a že sme tam mñeli
55. ve škole, f te velké třídě, si řpominam, co voñi teť mají družinu nahoře, tag že sme tam mñeli
56. řsechni kantori, kteří nás učili, tam seděli a mi sme mñeli pohořění připraveni a dělali sme pro
57. ně program. Spívali sme a tancovali a já nevím co řsechno, nějaki scénki předváděli a... tagže to
58. bilo... A hrálo se dřivadlo, hodně ve Víru, ochotnickí, deckí, to vedla pañi NP tadi, tagže to
59. sme se toho učastñili skoro celá škola, protože každěj musel. To bil ancámbl vždicki, to bilo
60. lidí, kteří tam účinkovali, abi se řsichni toho zučastñili. A kroje se řili, to si řili řsechno, to si
61. dělali každěj sám, že, anebo ve škole společně a... No a jinak nevím... Chodili sme bruslit a bili
62. sme pořát venku, gdiš sme teda skončili školu, tak sme bili venku. Jinak f tej škole to probíhalo
63. celkem tak normálně, no, že sme zlobili, tak jako teť zlobi děcka, že sme tomu kantorovi,
64. zvláště diš sme potom bili starši, tak sme mu to docela zneřpřijemñovali řsechno, že, abi se to
65. tak nějak rozjelo. Zalezelo na tom, gdo tam bil taki, že, samozřejmñe. Diš tam bil pan učitel
66. NP, tak si to řiñgdo nedovolil, nebo NP, ředitel. Já nevím, já si fakt nějak, já taková konkrétni...
67. Já su takovej spíš človjek, kerej si pamatuje tak jako nějak obecně dost vjeci, ale že bich jako
68. mñela, že bisme tak něco mimořádného viváděli...

A tak klidně nějakou obecnou vjec... Jestli Vás třeba napadá, že ve Víru se něgdi stala nějaká událost, na kterou řpomináte jako hodně ráda nebo naopak právje...

69. Hm, já nevím. Diš se otvírala přehrada, tak to bila událost, která... Tadi to bilo vždicki, se to
70. tíkalo, diš kolem maratónu, jó, to bil, to bil, to bil svátek tadi. Řsecki děcka, spousta atrakci, tak
71. jak je to teť, ale tehdi to bilo snad ješče, protože to bilo noví řsechno a živí, tagže to mi sme, to
72. tam snad bila řse... bili řsichni ze školi, kteří se učastñili závodu a řselijakejch kolem toho, no a
73. to řsecko bilo spojení s přehradou, řpoctaře, nó. Sme tadi mñeli spousta kamarádů i řech lidí,
74. kteří tadi pracovali, tak voñi tadi bidleli, že, tak ti děcka s nama chodili do školi, tagže nás bilo
75. ve třídě docela hodně na to, že sme teda z děďini, gde bilo já nevím kolik lidí nebo je... No a
76. gdiš se votvírala přehrada, no tak sme řili s průvodem na přehradu. Řsichni, co sme nesli, já
77. nevím, jesi sme nesli nějaki praporki taki, nebo mávátka sme mñeli, to je jak prvomájovej
78. průvot, a řili sme tam po té cestě kolem přehradi, jak je tam takovej, diš se přide proti hrázi, tak
79. taková ti točití cesti, no to ješče sou něgde misim fotki s toho, bi se našli. A višli sme na tu hrás
80. a tam bilo nějakej, tam se přestřihovala nějaká páska, tak to si tak jako pamatuju. A pak bili náki
81. tadi oslavi dole, ješče f kulturáku, nějaká zábava a já nevím, co řsechno se tam kolem toho dělo.
82. Ale jinak já nevím, co bich ešče tak nějak...

A gdiš ste vichodila záklatku, tak pak ste řla někam do učení nebo...?

83. Já sem bila, já sem tořiš ze záklatki řla do Bistřice do školi, tehdi, teť je to gymnázijum, tehdi se
84. tomu řikala středni řseobecně vzdělávací škola, tagže sem dojižděla potom denodeňe do
85. Bistřice do školi. No a bilo to taková... Mñeli sme řpoctaře řtrnástřideñi rozvrch, protože to uš se
86. tehdi zaváděli ti volni soboti, ale jenom jednou za řtrnást dní, tagže jeden řiden sme chodili řest
87. dnů do školi a druhej pjet, tagže to bilo taková náročnějši. No a mñeli sobotu uš, sobotu a
88. neďelu volnou jednou řtrnást dní. Krátkej a dlouhej řejden, no. No a jinak...

A pak ste ešče pokračovala?

89. No a pak sem pokračovala. Pak sem se nedostala na školu, pře sem se hlásila na filozofickou
90. fakultu a tam sem se nedostala a mi sme tehdi jako, to nebilo jak teť, že je víbjer škol, že si
91. muže vlastně, diš se nedostane tam, tak se dostane jinam, a sou školi, gde teda třeba nemají
92. naplñeni, tagže neñi jako problém se dostat někam na tu školu. Tagže já sem potom tadi řtiri

93. mñesice pracovala ve fabrice, do konce prosince, a druhoho září, é, druhoho září, druhoho ledna
94. sem nastoupila do, na základní školu v Bistřici a tam sem d'elala skupinovou vedoucí, a začala
95. sem učit. Sice málo, jenom ale pár hod'in, a skupinová vedoucí to bila vlasne vedoucí pijoníra
96. na celé škole. A tam tehdi bilo přes tisíc d'eecek, jo, a fšichní bili fpoctat'e pijoníři nebo jiskri.
97. Tagže jako to bila taková spiš votpolední práce, protože ti krouški jako, f tom pijoníru, diš
98. fšichní, tag to probíhalo fšecko votpoledne, jo. No tagže, to sem, tam sem bila aš do, já nevim,
99. roku šedesátdevjet? A začala sem tu, potom studovat pajdák, a ten sem d'elala dálkovje. A uš
100. sem na te škole zůstala á pak sme, f šedesátim devátim se votevřela v Bistřici druhá záklatka,
101. tagže sme ñekterí, nebo polovina, t'ech lid'í tam vocuť přešla na tu druhou základní školu. A
102. tam se přest'ehovalo i gymnázijum potom, uš. Tagže sme tam... A vot té dobi sem bila pořát
103. tam. Až do důchodu sem bila tam. No vono t'ech, říkám... A potom tam t'ech zážitkú
104. samozřejmñe fšelijakejch bilo hodñe, ale jako já si to tak ñejak moc nevivavuju, pře to uš sem
105. bila, je fag, že uš hodñe zapominam taki, to bich si musela ñejak delší dobu fspomínat, ale...
106. Mislím si, že jako kolektif kantorú, na té základní škole, jag sme tam potom uš teda bili, uš
107. sem jako dospjelá, že, tagže tam to fungovalo teda uplñe užasñe. Jo, i gdiš sme bili velkej, ze
108. začátku teda na tej první, gdiš sem tam přišla, to mñe bilo devatenást, tak tam bilo dohromadi,
109. to bil jeden ředitel, na té záklatce, na staré škole, a ten řid'il i gymnázijum nebo i tu esvévešku,
110. tehdi, a i základní školu. A rozd'elilo se to potom asi za rok aš, nebo za dva, gdi teda to zustalo
111. v jedné budovje ješt'e, ale bil zvlášt' ředitel té střední školi a zvlášt' ředitel té záklatki, jo, tagže
112. tam bili vlastñe na té škole ředitelé dva. No ale učitelскеj zbor tam bil užasnej, tam bilo přes
113. padesát lid'í, ale kolektif teda uplñe bezvadnej a mislím si, že to fungovalo teda velmi dobře, že
114. tam nebili ñejaki, taková ñejaká zášt' mezi lidmi nebo jako to, to bila parta teda lid'í, kteří spolu
115. fungovali uplñe užasñe. A pak i gdiš sme přišli na tu další školu, tak sme, tam sme, zase na tu
116. záklatku, gdiš sme přišli, tam to bilo dobrí, protože tam sme bili skoro sami mlad'í lid'í. Tam bil
117. nejstarší ředitel a jedna pañi učitelka, které bilo přes třicet a nám bilo fšem do třicet'í. Těm bilo
118. kolem štiricetki, do štiricet'í, a mi sme bili fšichní do třicet'í let. Tagže tam se to jako ešce
119. potom utužilo fšechno. Tak to bilo fag dobrí, tam se mñe to líbilo, jo.

Ješt'e gdiš se vrát'im k tomu Vašemu d'ectví, tak jak ste virústala? Mñela ste velkou rod'inu? A chovali ste třeba ñejaká zvířata?

120. No tak to t'e nepot'eším teda, protože mi sme bili doma čtíři. Maminka sem přišla s Přerova,
121. lépe řečeno vona tadi bila nasazená, protože jí, voñi bili čtíři sestri a ta jedna pracovala za válki
122. f odboji a ve dvaštiricátim roce jí zastřelili Němci f Kounicovích kolejích v Brñe, bila
123. popravená. No a protože ti dvje sestri bili kantorki ješt'e, tagže ti bili, nemohli pracovat f tom,
124. oñi učili ñegde u Přerova, jó, tagže moje teta učila potom, tu nasad'ili do Bobrové tadi, a moje
125. maminka přišla sem do Víru, v dvaštiricátim roce. A potom se tadi teda provdala, za mého
126. otce, no a mñeli sme, mñeli, narod'il se brácha a potom já, po válce. A maminka mñe zemřela,
127. bilo mñe jedenást, tagže vlastñe moje zážitki z d'ectví, teda vot t'ech jedenást'í let sou ti, že sem
128. tadi d'elala f poptat'e fšechno, doma, už jako d'ecko. Ale vúbec toho nelituju. Nemislím jako, že
129. bi mñe nevađilo, že mi zemřela máma, ale takle jako, že sem fšechno, musela sem se fšechno
130. naučit, no. A vono co se v mlád'í naučíš, fak se to potvrd'ilo. Co se v mlád'í naučíš, ve stáři jako
131. gdiš najdeš, a navíc teda nemáš problém s toho se k ñejaké práci se postavit, jo. Že takle takoví
132. to vofrñáváñi, jako že mñe se nechce nebo ñeco takoviho, to se nedalo říct: „Mñe se nechce.“
133. no tak skrátka se to ud'elá. A gdiš sem cht'ela jít ven, za d'eckama, no tak sem třeba ráno f pjet
134. hod'in fstávala a ñeco sem tadi uklid'ila nebo tak, abich mohla, abich mñela votpoledne volní,
135. jó. Tagže tak to ñejak u nás tadi probíhalo. Ale mi sme potom mñeli docela takovej fstach
136. dobrej tadi k sousedum, protože tam vlastñe bila taťinkova sestra, bidlela, jenže vona potom,
137. po naší mamince za rok umřela taki, jó, tagže. No a zůstali tam potom t'í NP a voñi mñe hodñe
138. hodñe pomáhali, jo. Mi sme tam třeba chođ'ili i na jídlo a ták nebo... Gdiš tak mñe učila vařit a
139. tagže to bilo dobrí. A tam právjje sme, mi sme tam u ñich teda bili fakt pečeñi vařeñi z bráchou.
140. Voñi mñeli hospodárstvi, mi sme doma nemñeli ñic, tagže mi sme añi nevjed'eli, mi sme
141. nevjed'eli añi jag vipadá králik, tagže sme, voñi mñeli husi, slepice, kačeni ñegdi, krávu mñeli,
142. kozu mñeli, tam bilo fšechno. Teť to prase, to uš sem vo tom mluvila, vo té zabijačce, jó, no
143. tagže mi sme tam pripravovali, mi sme jim pomáhali samozřejmñe, jo, že sme tam chođ'ili a
144. pomáhali sme třeba gdiš bili třeba housata na jaře, tak sme jim d'elali třeba, chođ'ili sme na
145. kopřivi a d'elali sme to žrádlo pro ñe, pro ti housata. Nebo tam mñeli, říkalo se, že se d'elá
146. sekajna, jó, to bilo takoví, to bila taková nasekaná tráva a do toho ešt'e se, já nevim, co se do
147. toho se přidávalo fšechno, to se dávalo t'ěm husám a já nevim čemu fšemu možñimu, ale to
148. sme d'elali na té sekačce, já nevim, esi voñi to tam možná ve stodole ešce mají. To vždicki

149. říkám, že gdiš si na to fspomenu, co sme tam u toho d'elali... To bilo takoví velikánski kolo a u
150. toho bila rukojet' taková dřevjená, no a teť samozřejmne ti nože na to sekáni a tam bilo
151. takovej, takovej jako podavač a teť sme to tam do toho tlačili, tu, ti kopřivi třeba. Akorát sme
152. mñeli takovou jakousi rukavicu koženou a to bilo tak asi fšechno, a já diš si na to, diš si to teť
153. přectavím, že bich tam viďela svoje vlastni d'eťi nebo vnučata... A tehdi to ñikomu nevaďilo.
154. A mi sme jako k žádnímu úrazu sme ñigdi nedošli, jo, že bisme si uťali ruce usekli nebo ñeco
155. takoviho a gdiš si fspomenu ešče, že sme rostočili to kolo obrofski, jo, protože to vlasñe, se
156. točilo a mi sme na tom sed'eli a houpali sme se na tom a s toho sme to zase rostočili a vono se
157. to... dibi to ñekoho fláкло, tag je normálñe po ñem, jo. ñic, dobri, fšechno probjehlo uplñe f
158. pohod'e. Tagže tak to asi probihalo ti naše, to naše d'ectví. No a pak sme mñeli, zajímaví bilo,
159. že mi sme... Mi sme tadi u nás bidlel taťinkůf brácha, celej život, von bil vdovec a tadi nahoře
160. f pokojiku tam bidlel a pak nám taki nás vdicki vipravoval do školi, gdiš sme ešče choďili, tak
161. nám vařil sñídañi, jó, diž maminka zemřela a tagže tak to bilo dobri docela. A mi sme mu
162. říkali, von bil lesák, von bil jako hajnej a pak už teda bil v dúchodu samozřejmne, to bil doma
163. už a... No a protože d'elal v lese, tak mi jako d'ecka sme mu říkali strejc lesñovej, jó. A souseset,
164. ten zase, ten druhej strejc, to bil zase, vot pañi NP teda, což je moje sestřeñice, nebo bila,
165. že, tag ona zemřela nedávno, tak jí její taťínek bil mlinář. A ve Víru bila, bil mlejn, tam
166. dole, jak bidlí NP, tag vedle, jo, tam takovej ten oranžovej baraček, nó, tagže tam voñi, tak
167. tak to si fspominam, že sme tam jednou bili taki se pod'ívat, f tom mlejñe, a protože von f tom
168. mlejñe d'elal, potom teda d'elal pozd'eji na přehrad'e, gdiš se začala stavjet, ale tak ta, a tomu
169. sme zase říkali strejc mlejnovej, jo. Tagže sme si je odlišili – strejc mlejnovej a strejc lesñovej,
170. to si tak ñejak pamatuju, nó, jak sme to tam takle říkali. No a tak s ñema sme tam hodñe,
171. protože tam bili potom holki, že, vod NP, tak to sme tak ñejak s ñema drželi pohromad'e
172. a docela jako d'ecka sme si k ñim choďivali a hráli sme si tam a tak, no. Tagže tak sme
173. to tadi ñeják tak, f to f to nejhoroši období naše teda roďinní, tagže to sme tak ñejak prožili
174. společñe a voñi nám docel pomáhali, tagže to bilo dobri. No a jinak nevím, co ešče bich ři tak
175. ñejak řekla, nó. Pak tadi tak ñejak tó, třeba gdiš si vibavím, co tadi ešče bilo takoví, že ta naše
176. maminka umřela, tak to samozřejmne bilo spiš že sme to jako tag brali, no tak jako bilo to, bila
177. to tragédije, ale spiš pro našeho otce, protože on už bil starši, jemu bilo šedesát let, že, mñe
178. bilo jedenást, nó tagže vono to pro ñeho bilo docela řeški. No a pak ešče teda zemřela ta teta,
179. že, a pak tadi ešče bila jedna, ten souseset tadi vod NP, ten NJ, to ten mñel jit na vojnu a
180. zemřel na záškrť, že. Tak to bili takoví tři takoví vjeci, kteří si docela dobře, na které si
181. spominám tehdi, jo, což tadi to poznamenalo ten život pot tou Kačou, jak mi sme ždicki říkali,
182. no, protože mi sme tadi f řech Ledñičkách takoví zamrzli, tagže gdiš se tadi... Tak to bili takovi
183. tři vlasñe vjeci, kteří si docela vibavuju, nó. Že to nebilo jednoduchí, zlášťe ten NJ NP diš
184. umřel, kluk vlasñe, v devatenásti letech, tak to bilo hodñe špatní.

A gdiš si fspomenete, jak Vír vipadal za Vašich mladejch nebo d'eckejch a jak vipadá teť, zdá se Vám, že se hodñe zmñeñil?

185. No já si mislim, že se Vír hodñe zmñeñil gdiš přišel pan NP, fakt ale. Do té dobi, do té dobi
186. to bilo takoví jako pořát, mñe to připadalo docela stejní. Je fagt, že se tadi jako ñekterí
187. baráki obnovili a že se to ñejak jako tak spravilo, ale jinak, jinak celkem si fspominám. Ta
188. silñice, pořát, no vona je i teť, pořát stejná, ti kostki mñe tu teda tak zas tak moc nevaďi, ale
189. vim, že se celou dobu jako usilovalo o to, abi se ta silñice ñejakim spusobem spravovala, to
190. vim, a pořát na to ñigdo nechťel přistoupit nebo nebili na to peñíze nebo já nevím, nó. Ti domi,
191. no, diš se d'ívám na ti stari fotografije, tak jako nevím, mñe připadalo, že to bilo pořát stejní,
192. akorad že to bilo mñi zarostlí, jó. Protože gdiš se pod'íváš na ñejakí stari pohledñice, s řech, já
193. nevím, s té prvñi republiky nebo gdi, tak to je, fšechno to bilo tadi takoví jako holí a bili tadi
194. pole, že, a teť tadi vlasñe pole žadni nejsou, dištak nanejvíš ñejaká, ñeco menšiho, ñeco ñáki
195. políčko nebo ñáká louka, nebo ñeco takoviho. No ale vono f tom Víru to nebilo ñigdi ñic moc,
196. ale že to šlo na řech stráñich. Zaujímaví je, že ti pole sou vždicki na slunku, Vír je jako spiš ve
197. sťinu, bil u vodi, že, polovina Víru je f poctaťe ve sťinu, že jo. No a pole se, pole bila na
198. slunci, což je zajímaví, protože to jako, no tak zajímaví... To bila asi životñi nutnost, víceměne,
199. že bili u vodi, jo, blísكو vodi, u řeki a diš se potřebovalo ñeco vipjestovat, tag bilo potřeba, abi
200. na to sviťilo slunko, že jo. A no tak já si misim že se to zmñeñilo teť už, teť se teda jako že se ti
201. domi obnovuji, ale zase ñekterí stari domi, mislim si, takoví ti chaloupki virskí, tak to jako se
202. hodñe tadi zbouralo. A to, co je tadi postaveni teť noví, tak to už asi nevtovidá tomu stílu, to
203. je, jag to bilo dříf tadi, jó. Tadi třeba u toho, jak je, jak je samoška tadi, tak tam, tam praktickí,
204. tam bili takoví chaloupki, takovej jako špalíček bich řekla nebo ñeco tam, uplñe ti stari, jo

205. ješ'ťe ti roubenki takoví s'ťim, jak je třeba, no... Neňi to ten tip, co maj'ťeba u NP dole, to
206. dřevjení, to vubec, je uplňe něco jiního. Takoví ti domečki tadi nebili, ti vječinou bili bílí, jo,
207. normalňe uďelanej z'ňákejch'ťech truplí, nebo já nevim, jak se tomu říkalo, 'ťech nepálenejch
208. cihel nebo s'čeho, a bili bílí. A ti střechi ti sedlovi bili... Ale takoví s'ťema, ti trámi, ti vilozěňe
209. ti dřevjení, to je, to neňi uplňe tipickí teda tadi pro to, jo. Nó tagže to tadi bilo. To si pamatuju
210. aš' gdiš' to vihořelo. To sme choďili do deváťe třídí a bidlela tam paňi, to je moje spolužačka,
211. paňi NP, a voňi tam bidleli. A tam tehdi ňejak, a to eš'ťe to jako šlo až do, takle vot silňice,
212. takoví dlouhej barák, to je tam, jak je samoopsluha teťka, no, jak bidlí NP, tag vedle bil
213. takovej dlouhej barák k silňici a tam bila taková úzounká ulička a tam... Tadi bidleli,
214. jako vot řeki bidleli u NP a tadi bidleli ňáci NP, to bila babička vod NJ NP. A voňi
215. mňeli proťi, to se mňe vždicki hrozňe líbilo, diš' sem k ňim choďila, voňi mňeli dveře
216. tadi jedňi a druzí tadi, a gdiš' voveřeli dveře, tak voňi mňeli metr vot sebe, zhruba,
217. nebo pul druhího metru, jó. To bila taková jenom takova úská ulička. Tagže to bilo tam
218. a vedle potom tam bil eš'ťe jeden, tam bidlela ňáká paňi NP, to uš' je jak je místo té
219. samoopsluhi, tak tam voňi bidleli a to potom ňejak, já nevim, tam to chitlo ňejak vot ňejakejch,
220. vot kamen, nebo já nevim, co fšechno. A to tadi bili vojáci tehdi, posátka vojenská, a jed'ňe
221. d'íki ňim, voňi tam zachráňili teda, vinesli 'ťi vojáci fšechno s'ťech domú, jo, voňi mňeli u 'ťech
222. NP krávu a mňeli ňejakej, já nevim, co fšechno, kozu, mislim, tam, tagže to fšechno...
223. Voňi bili rad'í, že utekli vocuť, přže to bilo fšechno takoví, no, ze dřeva, to hořelo jak
224. papír fšechno, tagže tam, to bili, to říkali, že to bil taki nejsta... že to bila nejstarší, to se uvá...
225. je to i f' té kňišce napsani, že to bila jedna s'nejst, nejstaršich'částí Víru, tam ti domečki u té.
226. Voňi tam nebili uš' původňe uplňe fšechni, jó, to uš' se meziťim tam určit'ě spravovalo. A 'ťi
227. NP tam taki nebili, že to uš' se stavjelo pozďej, ale tam vo tom se mluví, že to je nejstarší
228. část, bila nejstarší část Víru. Tagže tam s' toho nezbito vlastňe ňic teťka uš', jo. No protože
229. tam je to fšechno, tam je to fšechno uplňe 'ťim, že to tam zhořelo, tagže to fšechno
230. zmizelo. Pak tam zbourali ješ'ťe ten, tu chaloupku 'ťech NP. Tagže co tadi s'ťech starejch
231. chaloupek zustalo, já nevim. Tam na Spalisku sou 'ťi NP, naproťi NM, ale to uš' neňi
232. to puvodňi, voňi uš' to maji takoví roššíření jakísi tam, protože vždicki bili dvje vokna
233. ve š'ťíťe, že. Ne ve š'ťíťe, bil jako předeck té, toho domečku a fpředu vždicki bili dvje malí
234. okinka, a to tam uš' neňi, přže voňi tam maji přistavenou jakousi verandu nebo co a maji tam
235. eš'ťe další, tagže uš' to, ten š'ťít, ten, to průčelí toho domu uš' je jiní. A jinak ňákej domeček
236. starej uš' tu vlasňe neňi, tagže fšecko, co je tak... To je tadi ti baráki, třeba i ten náš a tamti, co
237. sou tadi, jak se de ke kulturáku, tak to je fšecko předváleční, to se stavjelo ňegdi, začalo stavjet
238. v sedumatřícátim roce, to znamená 'ťesňe před válkou, tagže to je, jako to neňi zas aš' tak uplňe
239. klasika. Já diž' sem choďila na pajdák, tak diš' sme mňeli taki přednášku o urbanistice, tag nám
240. tam ten profesor říkal, že prej to je mor, že to vubec tadi ti domi, že to jako, že nemuže
241. pochopit, gdo to vimislel. Tagže to sem na d'ed'ínu vubec nepatří prej, no, ale je jich tadi
242. vječina takovejch, no. I gdiš' to teťka ješ'ťe vilepšujou fšelíjak, že, že to spravujou ale, no...

M6

Jako první otázku bych se Vás zeptala, jestli si fspomináte na ňejakí tradice, které ste tadi dodržovali jako malí a třeba které uš' zaňikli?

1. No já bich 'ťi to řekla takle, mi zme mňeli pomňerňe starší rod'iče, taťínek mňel padesát,
2. maminka čtířicet, tagže doma sme žadňi tradice jako nepoužívali aš' tak. Cobi sem bila holka
3. vječí, tak to sem pak na Vánoce házela botama a já nevim čím fším, lila sem si olovo, sem
4. skoušela. A ve vesňici, já co si pamatuju, tag hodi. A to teda bili hodi, to bilo, to teda mňelo
5. úroveň. Nešňi hodi, si mislim, že uš' vubec tomu neotpovíďají. To bila prost'ě čest pro toho, gdo
6. d'elal stárka, stárkovou, jo, to bilo nat pjetadvacet let a uš' to bilo prost'ě... Neska ti šestňást,
7. patňást let holki ti vo tom nemaji vubec páru a prost'ě mňe uš' se to osobňe nelíbí. A jinak, co bich
8. 'ťi řekla, co jako bilo... Čerťi a Mikuláši, to mám eš'ťe zážitek cobi d'ecko, to sme bidleli, neš' sme
9. vihořeli, tam na tej, jak je teťka samoopsluha. Tak tam bidleli před nama, to bil takovej starej
10. dvojdomek, mi sme bidleli jako vzadu g' řece a tadi fpředu bidleli NP. A oňi mňeli trám
11. zazďenej prost'ě v tom dřevje souseďící s' naším domem, nebo s' naší s'ťenou. A voňi, já nevim,
12. no prost'ě rospálili tu rouru tak, že mi sme mňeli na půďe seno, že to chitlo. To mňe bilo patňást
13. let. A já sem vodbočila vot 'ťech čertú, vid'íš, jak su mišlenkama uplňe ňegde jinde? No a diš'
14. sme bidleli f' té staré chalupje, tak to choďila paňi NP, jako ješ'ťe jako stará, ne tadi NJ,

15. jo, stará, a vot NP chod'íl starej pan NP, to bil čert a Mikuláš. Voňi vipadali tag hrozňe,
16. že já, mi sme mñeli jako tu kuchiň a pot tou kuchiňi sme mñeli sklep dolu, jako jak se to
17. votviralo takovim tim víkem, tak já si pamatuju, že sem zalezla teda dolú, na ti čerti a Mikuláše.
18. A pak cobi vječi, tadi eš'ťe neš teda to vihořelo, bila přet t'ím domem taková pot oknem taková
19. lavěčka, tag já sem bila schovaná, jak su mrňavá, schovaná pot tou lavečkou, jak t'í čert'i
20. chod'ili. A voňi mñeli ti kopita takoví, že gdiš třísknul vo tu dlažbu, to bili takoví jiskri šílení, a
21. toto sou teda, to je takovej muj zážitek s toho d'ectví, tadi ti momenti dva. A jinak já takoví zviki
22. ňejakí cobi, si nepamatuju, co bi bilo... No do kostela to se chod'ilo na púlnočni, cobi d'eco,
23. eš'ťe diž bich t'í řekla, jo, pješki ti štiři kilometri táme do Rovečního a tahali sme saňe, pokuť bil
24. sňich a spátki sme jezďili na saňich, to bila fofrovačka, jo.

A jak se slavili Vánoce? Probíhalo to asi jinak, jiní dárki a fšechno takle, neš je to ted'...

25. Jéje, Vánoce, no to bil... Naši teda, jelikoš maminka nebila aš taková, jag bich to řekla, jag
26. dnešní, že jo, dneska se kupuje buchvico, buchvígdi. A tak jako dostávala sem samí praktickí
27. vjeci a ona uš je kupovala jako v leťe a schovávala je rúžňe. A já mrcha mazaná, na púd'e sme
28. mñeli takovou velkou skříň, já sem to vždicki našla. Třeba kabát nebo punčochače. Jelikoš su
29. mrňava, to mám taki zažitek, tak ona ždicki kupovala ti punčochače vječi s t'ím, že do ňich
30. dorostu. A já sem tadi mejvala takoví varhánki a ňigdi sem nedorostla, jo. A co bil teda zážitek,
31. pomeranče, že jo, banáni, to nebilo. To se d'elilo na púl, mili sme dva pomeranče, to jeden sme
32. dostali napúl potom, jo, nebo i vořechi. Já nevim, jag to bilo v jinejch rodínách, naše maminka
33. bila hrozňe šetrná a prost'e jag mi sme vihořeli, jo, tak potom uš, to sme uš bidleli dole teťka,
34. jak bidlí brácha, jestli víš, naproť'i, vedle, NP víš, gde bidlí, u ribňíka, tak ten domeček
35. zastrčenej tam. Tak tam mi sme potom bidleli, diš sme vihořeli na, tadi jak je teťka
36. samoopsluha, jak sme bidleli, jo. Takže tam si pamatuju cobi, teda to bilo [nesrozumitelné
37. slovo], to uš sem bila holka velká, diť to sme vihořeli, kolipak mñe bilo, patnást let. Šla sem do
38. toho, do Boskovic do školi, a peňize nebili, tak se šetřilo. Tagže já vopravdu ti Vánoce jako... A
39. cobi d'eco, to si pamatuju u NP, jestli víš, gde ta NP... jag bil holič, to asi taki neviš,
40. vid'... To je tadi na křižovatce, bidlí tam teťka NP NJ, jak se jede na Rovečín, tak hnet
41. ta zatáčka, tadi ten domek, určít'e si to vibavíš, diš pudeš. Tak tam to jako bil nevlastní
42. bratr maminki, voňi se teda moc nemuseli, protože tam zas ti rod'ini bili takovi fstahi fšelijaki,
43. ale to sem dostala takoví sametoví šat'ički, tadi višívání, a ti sem musela nosit jenom do kostela.
44. Každou neďelu sme chod'ili do kostela a ti sem si jindi vzit nemohla. A brácha dostal požárňi
45. auto, jo. To sou momenti, kteří mñe utkvjeli, jinak abich t'í pravdu řekla, jako ňic. Cukrovi se u
46. nás peklo jenom jako rohlíčki a slepovani, co si pamatuju. Stromeček sme zdobili tak, že sme
47. vobalovali vořechi jako a čokoládu sme d'elali doma a balila se do stanijolu. A já teda mám
48. hrozňe rada čokoládu a diš se koupila kolekce, tak jenom takova jako ta nejlevnějši, tak já sem
49. dicki chod'ila, tu čokoládu sem vibrála a strkala sem tam papírki, abi ten stromeček nebil holej,
50. jo. Jinak prost'e nevim, jako ti dárki... Ja t'í si vopravdu nepamatuju ňic, co bich dostala, abich s
51. toho mñela takovou radost, abi to nebil dárek praktickej, abi to bil dárek prost'e jenom tak, jó.
52. Protože maminka třeba kníški, já sem nesmñela číst, protože u nás se furt muselo pracovat, já
53. sem četla pot peřinou, kazila sem si voči, anebo na záchoďe, no, tam sem si sedla, nó... A jinak
54. prost'e to bila stráta času u nás, jó. U nás se řeklo to, muselo to bit hnet, takže takoví jako...
55. Chťela sem, to uš sem bila dospjelá, chťela sem se třeba paličkovat, že se pudu na kurs,
56. neegzistovalo, je to k ňičemu, jó. Co sem se naučila, musela sem se naučit sama prost'e, jo, tak
57. po chvílách nebo co sem chťela. Takže takle, já nevim, co bich t'í jinag řekla, víš?

A mñeli ste třeba doma hospodářství?

58. Jó, jó, d'ěče, to sme mñeli teda. Mñeli sme krávu, kozu, králíki, slepice, husi, fűj, to bila dřina.
59. Ďecka si lítali po luff'e a já sem musela, dicki sme se chod'ili koupat na přehradu, hnad dom,
60. protože sem musela jit pást krávu. A ta se pásla tadhled'e po stránich. Husi, to diš tam nat
61. NP bilo pole NP, že jo, tam bili jednak kláski, jednak se zbírali kláski a jednak ti husi se
62. tam pásli, jo. Houser mñe hoňil, št'ípal, kráva se mñe zd'esila támle, jak sem bila mrňava,
63. tahala mñe po zemi za špagát, jo. To sou takoví momenti... Koza bila trkavá... Pak sem se učila
64. dojit, no, to bilo jako... Ti husi mñe teda taki trápili. Slepice ňic, ti jako, v pohod'e, ti sem jako
65. čist'ila, uklízela. Králíki, teda u zabijeňi, to sem ňigdi nedokázala, zabít králíka nebo neco, aňi
66. teda stáhnout ne. A to diš sem teda u toho musela stát, tak sem d'elala toto, a vubec sem se
67. neďivala. Muj muš se vdicki d'ivil, že sme mñeli fšeho možního, rozumíš, a jako prost'e ňic sem
68. se k tomu nemñela. Jednak sem nepila mlíko vubec vot te krávi, coš mñe řikali, že su mlsná, ale

69. já mám nesnášenlivost laktózi, rozumíš, ale to tenkrát nebilo, rozumíš, to bilas mlsná. Stloukalo
70. se, že jo, putra sme ždicki říkali a jak vono to vibjehlo, tak jako takoví to másílko trochu, to sem
71. dokázala lízat, jako jenom to, na tom prst'e sem nič nemňela. Ale pit mlíko nebo něco podmáslí
72. nebo něco takoviho, to prost'e... mňela sem k tomu, já nevím, prost'e nešlo to do mňe, no. Tagže
73. jako to hospodárství, jo, to se sušilo seno. To sem ešče bila t'ehotná s NJ, a už sme bidleli
74. tadi nahoře, a sušili sme, tadihle jak sou ti chati, a vono cht'elo pršet, tak ja sem popadla hráпки,
75. na to si taki fspominam, hnala sem jag d'ívá, sotva sem dech popadala, abich to teda skopila.
76. Pole sme mňeli aš na vrších, to znamená diš... snopi, jéžiši, uvázat povříslu, rozumíš, teť to
77. svázat, teť vono to kousalo, maminka mňe nadávala, že su fajnofka a gdesi cosí, „Prosím'te, ti
78. taki nad'eláš!“ A teť teda to sušení, teť ten kůň pořát nebil k dispozici, NJ NP, že jo, tak
79. to pákrát zmoklo, muselo se to sušit znova, neš se to prost'e navezlo dom, teť se to muselo
80. uklid'it, že jo, ručně to tam zase viházet... Nó, to bilo taki d'ectví, jo to prost'e... To fspominá,
81. paňi NP, že už sem bila, že jo, ve školce tadi, tak vždicki říkala, že, vona nemňela co d'elat
82. tadi, že jo. Přišla za mnou a říkala, že sem nigdi nemňela čas, že sem si napřed musela
83. votpracovat to, co se sluší a patří a pak sem teprve mohla někam jít, jo. No tagže mi vod
84. d'ectví... A to se d'ivim, naši nás nechávali doma, mňela sem klíče, mňeli sme záchot, že jo,
85. dřevjenej, tam bil klíč, tam sem mňela f igelit'áku nebo v něčem prost'e, f papíru, já nevím,
86. svačinu, jo a tam sem si vždicki vodemčela, popřípad'e se teda najedla, doma sem mňela
87. napsaní, co musim ud'elat, zatopit, nachistat, umit podlahu, to bili dřevjení podlahi, dřela sem to
88. kořinkáčem, diš sem to neud'elala, dostala sem březovim prout'ím, nó. A žadní takoví tudle
89. támlé, bješ a já sem skákala hnet, a to sem d'elala až do dospjelost'i, protože sem bila tak zviklá,
90. gdiš něco maminka řekla, jako pak už po mrtvici nemohla, tak sem chod'ila a zbírala sem
91. slepičákí. Vona húlčičkou ukázala a já sem zbírala. Naše holki vždicki říkali: „A nemisli si, žemi
92. t'i budem d'elat totěš, jo?“ Jim to přišlo prost'e už přes čaru a já si misim, že aš dospjejou do toho
93. vjeku, že prost'e i gdiž dneska něco človjek řekne, a ja sem bila zviklá ud'elat to hnet, voňi už
94. né. Sme mňeli zácloni, že jo, říkám: „Sundej mi je.“ protože to bilo na húlce a musi se to
95. šroubovat a já tam, teda dostanu ze židle, ale gdibich spadla, tak bich se zas polamala, třikrát
96. sem to říkala a nakonec sem k tomu musela teda uhnat toho mího teda, pro teda prskal, kúli, že
97. to nech'tel tak, jak to sem si to ud'elala, tag už sem to vimislela na háčki. To sou takoví momentí,
98. kterí t'i zas do toho nepatří a kecám t'i vokolo toho...

Ale né, to je jedno, můžete povídat, co chcete...

99. Musíš se ptat, já to vždicki rozvinu nějakím způsobem, nevím jakim, něco si s toho vibereš
100. určit'e.

Ešče sem se cht'ela zeptat, jak ste mluvila o tech hodech, že to dříf bejvalo jinak, tak jak to teda probíhalo dříf?

101. No, viš, mňelo to takovou důstojnost, takoví ti lid'i oňi bili takoví semknuťejši a víc drželi při
102. sobje, víc si toho vážili a nebilo to takoví, já nevím, jag bich t'i to řekla... takoví vodbití,
103. leđajakí takoví. Viš, třeba diš chod'ili do toho domu, jako, tak i to zvaňi, nebo jako t'i, jag bich
104. to řekla... Komiňici nebo gdo přišel, tak to bilo takoví. Dneska si nemužeš dovolit vlest do
105. troubi, že jo, co pečete, a sňest mu kus husi nebo něčeho, viš. Tenkrát to lid'i prost'e brali jako
106. součást, dneska t'e každej viprovod'i něgde, dá t'i málogde co, si mislim teda já, rozumíš, jo. A
107. ti stárki a stárkoví už bili takoví přes tech dvacet let a už to jako bili, jag bich t'i to řekla, no
108. bila f tom ta puberta, já nevím, jag bich t'i to visvjetlila, rozumíš, jó. Ti d'ecka mňe přídou
109. takoví, takoví moc rozjuchaní a takoví, nemá to tu vážnost, viš. A i to kázání, jako Žit a Cára,
110. diš to ešče bejvalo u hasički, jo, tak t'i starši, voňi diš teda ten Žit takle ukázal, zabot tim
111. prstem na toho viňika, co, tak fšecí strnulí a teť fšeci, jo... A von to bil ten NP, diš to mňel
112. takoví, takoví, mňelo to sví kouzlo. Já nevím, esi už su starši... A viš, třeba ti mlačí to berou
113. jináč, rozumíš, jo, ja s toho mího pohledu prost'e dnešní hodi pro mňe... A musim říct, že asi to
114. tag bude, t'im stářím, protože i maminka moje potom říkala: „Prosím'te, deš se d'ivat na takovi
115. blbini? Dit' tam nič neňi a nič...“, a prost'e t'i to nedá a jako d'ivala se na to „A já nepudu a
116. copak tam uvid'im a usliším?“ jó. Tagže já f poctaťe už sem na t'ech hodech taki nebila, jo,
117. rok, protože, nebo dva, já nevím, jag vono se to po t'ech dvou letech d'elá. Jednou teda sem bila
118. nemocná, to sem nemohla, ale už mňe to netáhne, už mňe to nedává ten pocit takoviho
119. uspokojení. Vona je jiná doba taki, rozumíš, jó. A ta doba, možná to nese i ta doba, že už i ti
120. hodi sou jinačí. T'em mlačím, nebo t'em, se to muže líbit, ale já mám pořát jako takovej,
121. takovou tu fspomínku na tu dobu, gdi to vopravdu bilo, gdiž voňi třeba chod'ili s tim

122. cukrovím... Dneska taki je to taková jiná, diš se na to dříváš. Nevím, nó, nedokážu ťi víc k tomu
123. říct, víš.

A vi ste se třeba osobně účastnila hodů?

124. Já mrňavá? Gdo bi se mnou šel, prosimťe, víš? Ne. A já nemam ráda, aňi moje holki bi nešli
125. prostě se předvádět, víš. Nebo ne předvádět, prostě, jo... U mne to bilo daní tou postavou,
126. protože, že jo, kamkolif sem přišla, fšude já, nebo todle támdle, rozumíš. Tag já sem bila jako
127. vic, abich bila neviditelná, jo, takovimdle způsobem. Protože jako potom, jako človjek je
128. starší, tak už se s ťim smíří, i diž dneska se mne stává, že ti d'čka říkaj: „Jé, to je malinká
129. paňil!“ Ale jako prostě už ťim vjekem jako... Nebo ve školce, gdiš sem bila: „Diť vi tam nejste
130. aňi vidět. Vi ste učitelka, jo?“ Prostě tam bili někteří d'čka taková velká, že bili velká jak já, jo.
131. A tak jako prostě ťim časem se to tak votupilo, že už i aňi f tej školce sem se tomu smála. Ale f
132. té pubertě a f tom dospívání, diš dejme tomu do ťech pjetadvacetí let, nebo diš sem, že jo, v
133. dvacetí sem mňela NJ, to znamená sem bila já d'čko, nebo vipadala sem jag d'čko, a jako
134. prostě to bilo taki taková, prostě: „Gde ste to vzala? Komu to vozíte?“ To se ještě vrátím k
135. tomu, taťinek gdiš mne teda vozil cobi, jako svou ceru, tak se vždicki doma smáli: „Dedečku,
136. koho to vozíte?“ Tagže vono je to taková, nó. Tagže já sem nigdi po tom netoužila a aňi jako i, i
137. gdiž bich bila oslovena, tag bich prostě odmítla. Protože, víš... A to mám taki zážitek s pedáku,
138. gdiž se cvičila spartakijada, tak jako že bich cvičit, jako že su dobrá a gdesi cosi, ale gdiž se
139. vibírali, tak se vibírala lajna ťech holek, abi prostě bili, abi to laďilo, ne abi bila holka a dřira,
140. rozumíš mne, jó? Tagže muj muš tenkrat bil na té spartakijadě, já říkám, já pojedu asi taki, ale
141. pak mne to bilo jako zdůvodňeno ťim, že su malá a že bich jim prostě ničila líniji! Jo, no,
142. taghle... Tagže to máš prostě takto, no. Ale misim si, že gdokolif bil, tag že to f mé dobje
143. považoval za čest a bilo to pro něho prostě taková viznamenání. Dneska, misim si, si horko
144. ťeško ti holki zháňeji a prvni stárková, abi bila vodňekať, třeba jako ti, rozumíš, jako cizí,
145. dejme tomu nejseš cizí, ale nejseš trvale tadi, jo. Tak jako to neegzistovalo. To se vždicki
146. musela vibrat holka a i stárek s tej d'ed'ini, a vidíš dneska, co to dá práce, neš ti holki se daji a
147. ťi klucí, žádnej to nechce. Jednak finančně, já nevím teda nigdi... Voňi dříf dávali asi určitě na
148. to něco, nevím, jak teť ti hasiči přispívaji, rozumíš... Ale jako, nevím... Naposledí, já nevím,
149. jesi to bila u ťech NP, ta NJ bila? Že jo, misim, tak tam jakože, to sem nebila, jo, že jako
150. bili jenom koláče a že nebilo vůbec jako, víš, taková, jak se roznášelo, nemůžu to tvrdit,
151. to sem slišela jenom, rozumíš, jo? A já nevím, jesi ti koláče ešče bili kupování, já ťi nevím,
152. jo, ale s toho už vidíš, jak to prostě upadá, jo, protože gdibi se to stalo mne, tak ja bich
153. pro to udělala maximum, na peníze bi človjek nehleděl, ale abi to mňelo nejakej šmrnc a abi
154. to votpovídalo něčemu. Protože že jo, je to taková, ho... Tak se ptej dál, co tam máš zajímavého
155. pro mne, já ťi to vopkecám.

Jestě se třeba zeptám, jesi si pamatujete na nějakou událost, co se tadi ve Viru stala, třeba gdiš ste bila malá nebo i gdiš ste bila věci a co fakt bilo jako haló, nebo co Vám utkvjelo f pamněti?

156. No mi sme... Co mne utkvjelo f pamněti, ti partizáni jag bili a jag u ťech NP se střílelo.
157. Rozumíš, já sem bila d'čko, já nevím kolik mne bilo let, to ťi neumím vubec říct. Ale prostě
158. ten zážitek je, jak ta mamička prostě jak toho, já ťi nevím, jesi sem ho něgdí viděla, toho
159. NJ, nebo jag von se menoval, ten NP, jag ho zastřelili tam gdesi u té vili.

Mluvili o nějakim NJ...

160. NJ, to je zase NJ, to je taji ve školce staré, jako to, jo, tó bil ve fabrice, jo jo jo, ale toto je zas
161. něco jiného. A to von ťi něgdo řekne s tech starších ešče neš já, pokud ho někoho načapáš,
162. protože vono se vo tom moc nesmňelo mluvit, víš. A jako ti partizáni, já vim, že akorat, taťinek
163. říkal potom, to asi s tim nesouviselo, jag bila tadi ve Vjestříne, něgde schováni bili, vidíš, já
164. tu fotku nemám, tu sem dala NJ NP, voňi je potom vistřileli tu rodinu, je to f té knize, co
165. má NJ napsanou, určitě jó. Tam to bude napsaní, u toho Andulčiního kamene, tam se taki
166. střílelo, ti partizáni, tam taki bili nějakí přestřelki, jo. A vona ta cera, no, vidíš to, NJ,
167. houbi si pamatuješ, ťech, jěškovi voči, zase sem tam u toho hrobu bila v leťe a neřeknu ťi to,
168. ale misim, že to f té knize najdeš, jako bidlela f Proseči potom u Skutče a vona bidlela vedle
169. mé sestri, jo, tagže mi sme tam za ňou chodili. A vona na to spomínala. Ale to sou jenom
170. taková útrški, i u ťech NP jako, jo. Ale to bi NJ taki mohla vjedět. U toho NJ to ťi určitě
171. řekla, že jo, a jinak já jako d'čko si ťi... Jenom taťinek říkal, že diš voňi jako utíkali, tak

172. mi sme mňeli doma takovej bud'ík, jako takovej starej, zvláštni bud'ík, já sem ho potom
173. dala té jedné sestře, a nevím, gde skončil, že gdiš ut'íkali Němci, tak jako but' ch'eli jídlo nebo
174. něco, tagže oni jim za to dali tadi jako ten bud'íček. A voňi jako ti starši lid'i vo tom moc
175. nerad'i jako mluvíli, nebo aspoň ten muj ta'ínek von bil starši, jako třeba diš se vihod'il ten
176. most, jako naprot'i NP, já t'i si to taki jako moc, vubec, jako vo tom nevím, že bich něco
177. něco něgdi slišela takovího, jo. Tagže to sou moje takoví ti útrški jenom chabí, víš, nedokázala
178. bich t'i to popsat, ale určít'e něgdo je, gdo se vo to zajímá a gdo bude vjed'et víc.

No a ještě diš se vrátím třeba ke školním létům?

179. Jó školní leta, čoveče, to má pamněť je taki, vubec jako prost'e... Ten první školní den si vubec
180. nepamatuju, to mám, já vubec nevím, určít'e bich řekla, že šel se mnou ta'ínek. Jenom si
181. pamatuju f te první tříd'e, že sme mňeli takovou dlouhou třídu, pak s toho je, bila s toho
182. ud'elana šatna a pan NP, to bil řed'itel školi, jako no co je srup, víš, tam, jo, tak jako spořili
183. sme, třeba po pjet'i halířích. To mám taki takovej zážitek, aňi ne jak t'i to učeňi, ale jak von
184. vždicki nás vedl k té spořivosti a mňel takovou kart'ičku, sme mňeli, a diš sme něgde but',
185. co já vim, našli, dostali nějakou korunu nebo prost'e i ten pjetník, tak mu to stačilo, von to
186. zapsal, a tak nás učil ke spořivosti. jo. To je muj zážitek s té první tříd'i. S t'ech dalších třít, to si
187. zas pamatuju, choďila sem do vítvarního kroušku, žádni nadáňi vítvarni nemám, to diš sem ve
188. školce modelovala hrušku, tag gdosi prohlásil, že to vipadá jag bomba, jo... Ale jako vždicki
189. přišel NP, učitel, kterej prost'e se vždicki na to poďival, co sem tam ud'elala, vzal mi tu
190. tušku, ud'ál čmrk čmrk čmrk a bilo to, jo. Tagže to mám taki takovej zážitek. Zážitek mám pak
191. ten, že sem dostávala omluvenki, diš se choďili vibirat brambori nebo prost'e práce na poli, tak
192. tam dicki maminka napsala třeba práce na poli nebo vibiráňi brambor nebo prost'e něco z
193. dobitkem, jo... Tak takoví vomluvenki, to bi mňe utkvjelo. Jinak jako čteňi, co ten NP tam
194. nevím, jesi bila druhá třet'i třída, vo nás učil číst na čas, jo. Mňel stopki a to sme, a to t'i mňe
195. taki hrozně bavilo, to sem jako četla jako d'ivá. A pak to si ještě pamatuju mapu zemňepisnou
196. a řekla se třeba Barcelona, jo, Paříš, takoví a musel človjek t'im ukazovátkem reagovat, na to
197. mám taki pamněť. To mňe taki teda bralo, jo. Jinak sem se učila tak průmňerňe. Takovej
198. zážitek mam, to t'i aňi říct nemužu, to je záchodovej, to sem aji dostala třídňi misim dutku... A
199. pořád sem mňela pocit takovej, méňecenos'ti, protože sem bila mrňava, že sem se vot t'ech
200. d'ecek lišila, rozumíš, jó. Ten pocit pořát ve mňe bil prost'e už vot toho d'ectví, nevím... Děcka
201. mňe ut'íkali, nech'teli se mnou kamarad'it, protože ja diš sem nemňela čas, gdiš voňi mňeli,
202. gdiš já bich si ch'ela hrát, tak voňi prost'e už mňeli ti sví, jo, ten okruh, jo, a už mňe nech'teli
203. přijmout do toho kolektívu, tagdle, jó, protože já sem si nemohla prásknout taškou a jít někam,
204. žejo, já sem si musela votpracovat to sví a teprve pak sem si mohla jít hrát, nó. A diš na mňe
205. pískali, se pískalo na prsti, že jo, ždicki pískali venku na prsti, tak jako... No a jako ten pocit
206. takovího toho nižšího sebevedomí ve mňe setrvával velice dlouho. To už mňe potom říkali a
207. jako je to ve mňe pořát, rozumíš. Jako su si toho vjedoma, ale už se s t'im nedá nič d'elat. Tak s
208. té školi mam takovídle zážitki. Potom spívala sem, choďila sem do kroušku, to sme mňeli trijo,
209. NJ, já a NJ NP NP, jó, to sme jezďili po sou'těžích. No ráda sem četla, choďila sem do
210. knihovni, číst sem mohla jenom teda zakázaňe, že jo, to bila stráta času u nás. Je to
211. pravda, vid'íš to. No tak s té školi, t'i říkám, a to sem tule nat t'im přemejšlela, že vopravdu
212. já nevím, já si to nepamatuju, ale já bich řekla, že ta pamněť že jako... Taghle, u nás bila
213. velitel maminka a ta'ínek musel poslouchat. Diš už to bouchlo, práskl dveřima, a von mňe
214. vždicki říkal: „Jedňim uchem tam, druhim uchem ven, jinak se s toho zblázňiš!“, jó, s
215. takovejch t'ech roskazú, prost'e, protože ona sloužila a ona bila zviklá s té službi prost'e, jo,
216. sekírovat, ta... Já sem neud'elala nič dobře, už sem bila vdaná a furt to bilo fšeckto špatňe, jo.
217. Tagže taklehleďe. A já sem si ždicki říkala, jesi já to nemám s toho mlád'i, že já to siče
218. vislechnu, ale f té pamněti to neudržím, jó. A mňe se s toho d'ectví vopravdu vibavuju jenom
219. takoví ti silňejší zážitki a takoví ti radostní, že bi šla s nama do kina, nebo někam jeli, to
220. neegzistovalo. S ta'ínkem sem, esi sem bila f tom kiňe třikrát, jo, za to d'ectví, za to mlád'i, jo.
221. To jako že bi se mnou někam jeli nebo prost'e... Na nějakí viletí, to u nás nefungovalo. Tagže
222. proto já, dicki si říkám, proč já si, blbec, nič nepamatuju, protože já sem asi to brala tak,
223. protože t'ech úkolú a toho takovího bilo tolik, že prost'e i f té školi vopravdu nevím. A je to
224. škoda, ráda bich spomínala, prost'e, jo, diš bich si třeba poďivala do t'ech třídňic nebo to sme
225. mňeli a četli sme si to tam, tak se mňe něco vibaví, ale mňe se vibaví, jak mňe ti d'eka ut'íkali,
226. jak sem mňela pocit, že su f té tříd'e prost'e něgde uplňe jinde, jo, takoví ti moje osobňi, ale
227. třeba to učeňi, já t'i nevím, no. Něgdo na to rát fspominá a já si vždicki říkám, až budu
228. vopravdu vetchá stařenka, jestli se mňe něco vrátí s toho d'ectví, takovího kladního, rozumíš,

229. takoviho co bi mne potesilo, jo, to furt vidim jen todle tamle musis, udelej, neudelala –
230. dostanes, jo... A to este dis sem chodila na, do skoli do Boskovic, dit patnast sestnast let,
231. sedumnast, ze jo, brala sem stipendijum, a dis sem prijela dom a chcela sem si vzit rohlik, tak
232. mne maminka rekla: „Mas stipendijum, kup si to s toho!“ Rozumis, jo, vona treba za to
233. nemohla, vona bila taki tag vichovana, vona bila nemanzelska, jeji maminka taki, to bil takovi
234. slozitejsi to obdobi jejich, jo, tag vona proste bila tak setrna, ze proste... a nemnela ten cit,
235. rozumis, takovej ten mateřskej, vis, protoze bila letitá us, ze jo, mnela svuj, us nakej stereotip
236. a nedokazala to mateřstvi proste nejak prožit... Já ti, neumim ti to říct jinak, no, viber si s toho
237. co chceš a ptej se, na co chceš.

M7

Já bich se Vás chtela zeptat, gdiš ste bila mladá, tak jag tadi probíhali Virskí tradice, zviki, a máte nejaki zážitek?

1. No, já sem spíš, pocházím teda z Vjestřina, tagže já potom sem, aš diš sem se semka přivdala, tak
2. sem... Nó, tradice, zviki, mne utkvjeli v hlavje, f pamněti hodi, protože to tenkrát bilo hrozne
3. pjekni, to nebilo, to se dalo uplne, to bilo uplne něco jiniho neš teť, to prostě ti hasiči tim žili,
4. fšechno. A nejaki zviki, no akorát ti hodi, jag to mneli pjekně uspořadani. Copak ešte zviki? Ajjí
5. muziki takhle bejvali takovi, takovi jinačí, takovi sousečejši, vřelejší. Neska ti d'ecka mladi sou
6. uš takovi dřivokí, jinak...

A klidně i diš ste bidlela ešte jinde, tak doma jesi ste něco dodržovali?

7. No tak, to bilo normalni tohle, jako Vánoce a fšechno to se takhle dodržovalo. Jinak, že bi něco
8. bilo jiního, to né, to se peklo cukroví, stromček, darečki, fšechno to, to sme jako, to bilo
9. dodneška, ešte neš bili d'e... diž bili d'ecka malí, teď uš to neňi tolik. No jinak nevim, co bich...

Gdiš ste virústala, mnela ste velkou rodinu, statek, zvířectvo...?

10. Nó statek sme nemneli, ale hospodařili rodíče teda, hospodařili sme. Mneli sme pole, krafski
11. dvje, no a takle normalni teda, jak, takovej menši, menši ten ne statek, ale hospodářstvi, tak sem
12. si nemohla fspomenout. Poklízelo se prase, drúbeš, fšechno, zahrada bila, tak to jó, ale potom uš
13. to naši jako zlikvidovali uš, se jim to, uš se jim, uš se tomu nechťeli vjenovat, už bili starši, tak
14. to potom to... a maminka chodila do jézédé potom pracovat. Taťinek ten d'elal tadi ve Víře ve
15. fabrice topiča, topil.

A jak třeba probíhal Váš bježnej den, gdiš ste mneli takovi hospodářstvi? Co fšechno ste museli d'elat?

16. Nó, tak já diš, to sme museli, protože já si pamatuju, diš já sem přišla ze skoli, tag to nebilo
17. prasknout s kabelou pot stúl, já sem musela jít past krávu, sebou stádo hus a to sem si musela
18. fšechno vodbit a pak teprve večer sem si psala úlohi a diš sem mohla, tak sem ešče šla třeba na
19. d'edinu, jak sme se scházivali, vomladina, tak sme tam sed'eli a... Ale tohle bilo mí to, prostě
20. nad'elat žrádlo takle, husám, morkám, fšechno to sme museli udelet, diž sme přišli ze skoli. Pak
21. teprve bila zábava, no.

A mneli ste i nejakej sat ovocnej?

22. Né, to ne. Akorát na zahradě sme mneli stromek, teda pár stromkú, ale jinak sat nebo něco to
23. ne. Ale zahradu sme mneli. Ti teda se sekli jenom na krmeňi a tak.

A kam ste chodila do skoli?

24. Já sem chodila do Rovečina do skoli, až do do do vichozeňi třídí, no a pak sem, pak sem chcela
25. jít na gymnázijum a zlomila sem si nohu, tejden přet nástupem na gimpl, tag sem si zlomila nohu

26. a marodila sem s tím až do Vánoc, chodila, mňela sem koleno tohle, no a tenkrát sem toho
27. nechala, protože mě fšichňi říkali, že to nedoženu, ti štiri mňesíce, tak sem toho nechala á diš
28. potom, tak sem šla tadi do fabriki a pracovala sem tu ve fabrice.

Tagže vi ste hned po základni škole šla pracovat...

29. Já sem po základni škole hned pracovat. No, to, a, á, co sem chtěla říct... Nó a potom sem teda
30. se vdala a dělala sem tadi ve Víře sedmadvacet let školnici, až do důchodu. Jinak já sem, jinak
31. nevím co...

A jako školnice ste určité mňela nejakej zážitek z dětma?

32. Nó, z dětma, z dětma bil velkej zážitek, protože to viš jako, děcka se dokážou, dokážou řídit f
33. šatně, to tohle, tag to bejvala, já sem bejvala na ně dost vostrá, tag voňi potom taki ři, tohle
34. říkali, že... pakovali se něgde za roch, gdiž něco viváďeli a ...

A co Vám třeba provedli? Co Vám utkvjelo f pamněti?

35. A tak, to bich ne... No mňe utkvjelo f pamněti spíš teda, diž bi takle, tak jediňe že se jim
36. nechťelo přezouvat. Že diš třeba si přišli spátki pro něco do školi, tag že mazali nahóru
37. nepřezuťi tak, ale jinak, jinak, co bich, nó... Dělalí lumpárni, votviralí vokna, hulákali na na
38. Vesnou na li... takle na... diž něgdo šel, jinak nevím, no. Vono už je to taki strašně dlouho, já uš,
39. já bich si možná tohle, ale teť si zrovna nefspominám, že... Ale vim, že kolikrát bila nejaká
40. lumpárna třeba, třeba nevím už gdi tohle, ale že si je třeba zavolal ředitel do ředitelni a do...
41. dostali, ne že bich žalovala, ale třeba se k tomu zrovna přichomejt, tak že dostali v ředitelně, ale
42. jinak... Jinak nevím, nefspominám si, uš takle něco to, to už je strašnejch let, já už zapominám.

A jako d'íte ste mňela třeba nejakej zážitek nepřijemnej nebo naopak, na kerej ráda fspomináte?

43. Já nevím, já říkam, já uš sem, tudle toto, to uš mňe vipadlo z hlavi. Nó, zážitek jako d'í... jako
44. tohle, diš sem ešťe chodila do školi teda, tak mi sme potom jezďili do Rovečina, tak to nás vozil
45. tam souset ze saňama s koňima, protože sme nemohli chodit pješki, tak to, to bil zážitek dobrej,
46. protože sme dickí ráno nasedli na saňe a jelo se. No a diž sme šli ze školi, tak sme dělali
47. lupmárni, to je jasní, přijeli sme dom, přišli sme dom kalhotí mokří, vozili sme se u Rovečina po
48. leďe, to jó. Tak s tema koňima to bilo... Anebo potom v leťe, tam souseďi mňeli koňe, tak sme
49. vokoło toho, voňi tam sušivali seno, tak sem jim je třeba, sme drželi, hlídali, než naložili seno,
50. tag to jo, ale jinak... Nevím, nevím, co...

*A jak se za Vašich d'eckejch nebo mladejch let vařilo? Virábjeli ste si něco sami nebo ste fšecho
kupovali? Jako třeba mislim máslo, čaje a takle.*

51. Nó, tak tó, tag máslo, to bili, bili krávi, tagže to bilo mlíko. Maslo se dělalo f tej máselnici, jak
52. tenkrát bili, tak to se, sme dělávali, tagže maslo, vajička bili sví, maso taki, poklízelo se prase,
53. tagže tam... A ti čaje, to já vlastně aňi nevím, jesi babička dělávala, jesi maminka náki tenkrát
54. kupovala nebo něco sušila, to nevím, ale tohle teda jako sme teda moc né, to sme mňeli sví, sví
55. tidle. Maso, vajička, to bilo fšecho sví, mlíko, říkam máslo se dělalo taki doma, bilo podmásli
56. potom, to se nič jako nekupovalo.

*Gdiž se zeptám ještě třeba na vařeňi – mňela ste nejakej oblíbenej recept? Třeba na jídlo, který uš se
nevidí nebo tak něco? Třeba co vařivala maminka nebo babička?*

57. Jé, no babička ta vařivala, ta mňela, ta vařivala jáhlovou kaši, místo krupičnej, no tag tu sem
58. teda nemilovala, ta vječinou diš se dostala k vařeňi, tag to bilo něco takoviho, ale jinak... Já sem
59. k vařeňi moc neťihla, já sem bila taková vottažitá, já... Mňe to moc nebavilo, já sem rači šla za
60. děckama na děďinu a tam sme dováďeli. A aš potom, diš sem teda bila vječí a diš tohle, tak uš
61. mňe nezbilo nič jiniho neš teda z maminkou taki k tomu stoupnout a něco se naučit a... No taki
62. se párkrát něco nepovedlo, no, taki sem koláče vihazovala z vokna. Jinak nevím, vopravdu. Já
63. se túlehle toto s tech, s techde uš toho moc aňi nevím.

A ve Víru žijete jak dlouho?

64. Ve Víru žiju... NJ má kolik? Třiapade... nó, padesát tři let. Já sem se sem nast'ehovala teda
65. hned po svadbje, to NJ uš se teda narod'il tadi ve Víře, a pak sem, diš sem se rozvedla teda,
66. tak sem bila štíri nebo pjet let u rodičú a pag sem zažádala teda tadi vo bit a dostala sem ten bit
67. a vot té dobi su tadi ve Víře, tagže dejme tomu tech padesát, padesát let že uš su tadi.

A zažila ste tadi ve Víru negdi nákou událost, která...?

68. Jé, to dibich já vjed'ela. To já úbec, to si úbec nespomínám. To vopravdu neňi, co bi, ne...
69. Nespomenu si...

A chod'ila ste třeba na veselki?

70. Jo tag na muziki to sem chod'ívala. Gdiš sem bila svobodná, z Vjest'ína, to sem chod'ívala
71. semka, to sme chod'ívali na muziki, aji do Trpína sme chod'ívali. To se chod'ívalo tenkrát pješki,
72. to todle a tak...

A jak vipadali dříf takoví veselki? Určíte nějak jinak...

73. No to jó, to určíte. To je, to bili takoví, nevím, to bili takoví domáckí, takoví... dneska je to
74. takoví hrozně d'ivokí, no. Tenkrát to bilo takoví, na to, že sme teda bili mlad'í, tak sme, takoví to
75. bilo střízlivjejší.

A eš'te diš se zeptám na školní léta, tak jak třeba vipadala, f'té dobje, diš ste bila malá, ta škola? Jak to fungovalo? Chod'ilo se pořát do školi, každý den?

76. No určíte, tó určíte, to sme chod'ili každej den do školi. Potom, potom uš, to že, diš sme chod'ili
77. do tej poslední, to uš sme misim jezd'ili dokonce aji jezd'il autobus tam potom, to sme jezd'ili...
78. Ale to bili normálne ráno se šlo do školi, mi sme chod'ívali vječinou pješki do Rovečina a to šlo
79. normálne jako ve školi, no...

A to ste bili jedna třída? Dohromadi rúzně starí d'eťi?

80. Ne, mi sme, já sem, do jednotřítki sem chod'ila tadi, jak se říká ve Žlebech, tohle, tak tam bila
81. jednotřítka, tak tam sme chod'ili, a potom diš sem chod'ila do Rovečina, tak nás bilo ve tříd'e
82. dvaatřicet, mám dojem, mi sme bili velká třída a to sme teda bili samostatná třída, no. Tam bilo
83. hodně, tenkrát bilo hodně d'eťi, dneska uš tech d'eťi taki moc neňi.

A gdibiste srovnala jak se žilo dříf a jak se žije tetka, chibi Vám to? Mňeňila biste?

84. No tag neska už ne. Uš to, to mňe aňi nechibi moc, to ne. To už je dneska už je čovjek takovej
85. klidnější, tag voňi to...

A mislíte si, že se hodně za tech padesát, šedesát let zmňeňilo? Třeba i ve vokolí něco?

86. No tag život určíte, určíte se to z, za těch todle zmňeňilo. Určíte je to takoví, pořát se to prost'e
87. mňeňi, je to jinačí. Rok vod roku takle třeba, né třeba rok vod roku, ale mňeňi se to, nó. Já třeba
88. říkam, třeba nevím, jak to bude vipadat aš, aš třeba budou vnučata mít dvacet, třicet, jag to tadi
89. bude fšechno... Bude to jinači zase, to... Ale nemňeňila bich, je to...

Vi máte d'eťi, ud'elali Vám negdi nějakou hroznou vítržnost nebo něco, že na to do smrti nezapomenete?

90. Tak to né...

Bili to hodní d'eťi?

91. No lumpárni d'elali, ale dalo se to kočirovat, to tohleto to, ale že bi něco takovího velkího
92. provedli, to ne, to...

Tadi třeba pan NP říkal, jak zapálili les jednou omilem a takle...

93. Tak to ne, to bi... to bich nemohla říct, že náki takovídle.

A jak ste trávili prázňini? Jezd'ila ste ňekam k babičce nebo k ňekomu známímu?

94. Nó, já sem jezd'ivala... Maminčina sestra bila f Praze vdaná, a tag já, diš sme teda bejvali ze
95. začátku eš'ťe menši, diš tohle, tak vona dicki přijela a jezd'ivala sem k ní do Prahi na prazňini po
96. kolik let. Potom uš se to taki přestalo, uš sem bila vječí, uš to bilo zase ňeco jiního, ale tam sem
97. jezd'ila hodňe. Babičku sem mňela doma vlasňe. A vod taťinka babička ta už nežila, tagže já
98. sem mňela jenom babičku vod maminči... vot, z maminčinej strani teda, no, a ta bidlela s nama.

A co ste d'elávali f Praze, gdiš ste bila zviklá na d'ed'inu?

99. Nó, tam já sem tohle. Já sem, teta mňe ždicki tohle dala, vona šla do práce, tag já sem šla
100. nakoupit, tam sme mňeli opchod blísko, tak sem jí šla nakoupit, na zmrzlinu sem tam choďila,
101. protože to taki bilo blísko, tag takoví d'eckí, takovi d'eckí tidle, co... Voňi mňeli velkou
102. zahradu, tak sme tam bili na zahradě a takovi jako d'eka, no, diš sou na prázňinách u babički
103. nebo u teťički.

Pamatujete si třeba na ňejakou d'eckou hru, kterou ste se zabavovali?

104. Je, tak to...

Tak ňegdo třeba hrál kulički, nebo skáčou...

105. Nó skákávali sme ti štvorce, to nevím, jak se tomu říká... panák. No, ti kulički.... nó, ale ti aňi
106. moc né, já sem, já sem je teda nehrála. Spiš je, spiš je hráli kluci, potom diš bili vječí, ale
107. túleten panák, nebo sme se schovávali, na schofku, a na takoví, na takoví volovini, no.

Mňela ste to teški s hodpodárstvím? Bili rod'iče přisni?

108. No, t'eskí, to se nedá... no, t'eskí... přisnější bili, protože jag sem říkala, přišla sem ze školi,
109. musela sem si ud'elat sví a pak sem teprve mohla, mohla jít ňekam. A doma sme museli teda
110. taki pomáhat, no, ale že bi to bilo jako o ho... na přisnost velkou, to ne. To bilo, sme si na to
111. zvikli, tak... A taki ňegdi taťinek tohle, diš sem, diš mňe řekl, že mam přijít v tolik a tolik dom,
112. tak sem nedodržela, to kolikrát na mňe hví... to von hvízdal. No a diš sme bili na d'ed'ine, tag
113. to von dvakrát hvízdnul na prsti a já sem vjed'ela, že mám mazat dom. A taki nákej zahlavec
114. přilít, diš sem přišla pozd'e, málogdi, ale přilít.

Jak probíhali Vánoce? Choďili ste do kostela nebo takle?

115. To ne, já sem, já sem bila neznaboh vot školi. Já sem necht'ela choďit aňi do náboženstvi. Pan
116. faraň choďil naši přemlouvát a maminka, ne že bi se, ne že bi bila vopravdu zaritá, jako todle,
117. ale vona choďivala do kostela a já sem na naboženstvi vubec necht'ela choďit, já sem vždicki
118. utekla, von choďival k nám a domlouval našim a to nepomohlo. F tomhle sem teda bila
119. paličatá. A su, jako, ňigdi sem, já ne že, já říkám, já sem bila nevjeřící, ale diš ňegdo vjeří nebo
120. ňeco, tak to mu, to jako prost'e mu neberu, tó, to prost'e, říkám, to je jeho vjec a tohle, ale sama
121. teda su... Neska uš to tak aňi nepřide, ale d'eka kolikrát si taki d'elávali ze mňe srandu a říkali
122: „Ti seš takovej neznaboch.“, ale voňi tomu taki ňejak moc ne... Nó, protože já ne, tak voňi taki
123. ne, no, to...

A máte hodňe sourozencú? Pocházíte z veliké rod'ini?

124. Ne, já sem mňela jenom sestru, mi sme bili dvje jenom.

A třeba Velikonoce, jak se slavili dříf? Bilo to jak teť, že se choďí na šmerkust a tak?

125. Jé, no tak to, ti Velikonoce to bejvali, to bejvali vostrí. To tam kluci, ti se dostávali třeba aji
126. stropem, to, to bejvali vejpraski velkí. Nás tahali tam, mi sme mňeli vod baráku kus takovej

127. sousedú ribníček bil, a to jednou se dostali, mi sme eš'ťe spali fšichňi, voňi se dostali ňejak tím
128. vikířem a švicu táhli k tomu ribníčku, to to Velikonoce to bejvali tohle, to vopravdu choďili
129. kluci, to sme se mňeli na co t'ěšit, to fakticki teda bejvalo ždicki, pokuť kluci se nevožeňili,
130. tak... Nó řikám, pak uš to jako, sme se rozešli, tak tohle, ale ti Velikonoce ti bejvali moc pjekní,
131. túlehle s tím, tó... Já si stejne na ňeco spomenu eš'ťe. Ti Velikonoce, to jo, na ti... To kluci ti nás
132. vdicki zřezali. To tenkrát vlitli tím stropem tohle a spletli si, spletli si pokoj a vlitli na maminku
133. a na taťinka.

Mňeli ste třeba ňejakej specijálňi velikonoční zvuk nebo jenom klasicki vajička, beránek a tak?

134. Jó, to jenom takle klasicki vajička se dávali, mašlički na ná, to se dáva misim eš'ťe dneska,
135. dávají, nó, to jo...

A ňegde to zas mají, že druhej den holki to opláci klukúm...

136. To né, to ne, to u nás ne, to ne. I diš sme třeba si s toho d'elali srandu a takle, tak to ne, to sme
137. nechod'ivali, ale řikám, to pond'elí, na to sme se t'ěšivali.

A čím ste dřif ti vajička barvili? To asi nebili barvi, jak tetka...?

138. No maminka vječinou cibulou, slupkama s cibule, ale tag ňákí barvi asi taki bili, protože sme
139. mejvali taki teda barevní, ale jinak gde je brala nebo ňeco tohle, gde je koupila, to já, to zas
140. túletoto to já sem nevjed'ela. Ale já si pamatuju akorát s tej cibule, že teda barvívala taki
141. hodně. A, já, nepovim...

*A choďila ste na procházski do okolí tadi? Je tu ňeco zajimaviho, co se Vám dicki líbilo, co bilo
ňečim zajimavi, třeba ňejakí místo tadi?*

142. Nó, tadi choďim na vicháski, ale mám takovou, choďim tam nahoru, jag se řiká k Čermačce, k
143. té chaťe, takhle na Chlum, to je takovej můj okruh, tam ráda choďim, tam... Tadi tema
144. Žlepcama, jak se řiká, nahorú do Chlumu a pak to třebas přes Chlum to vezmu na Vjest'ín a po
145. silňici zase dolu, to je mi taková kolečko voblíbení, tam ráda choďim na procháski. To vždicki
146. tadi s tou jednou paňi, co sou na tom NO, tag hodně choďíme takhle na vicháski a to,
147. tam se nám líbi moc. Tam je aji pjeknej, pjeknej, diš přideš nahoru ke Chlumu, tag tam je
148. taková vihlítka pjekná na tu krajinu aš ke Kobilňicím, tak tam se nám líbí.

A ješ'ťe, tet mňe napadlo, přehrada?

149. Jó, tak to taki, přehrada taki. Tam taki to tam. Tam sem hodně jezďívala aji na kole, takdle k
150. Dalečínu sme jezďivali eš'ťe, diš eš'ťe tadi teda jezďil vnuk, diž bil malej, tak s řim já sem
151. musela jezďit na túri, tak tam sme, tam sme hodně jezďili vedle přehradi taki.

A gdiš se postavila přehrada novje, zmňeňilo se pro Vás tadi ňeco?

152. Tak to bich neřekla...

Ňekoho třeba poznamenalo, že mňel rod'inu f Chudobiňe, kterej se zatopil a takle...

153. Nó, jenže vo tom já vim, vo tom já vim hrozne má... Tak já sem vo tem takle slišela, ale že
154. bich mohla ňeco říct takle... Já vim, že to bilo zaplavení teda, že se museli visťehovat, že se
155. tohle, ale jinak, ale jinak toho moc nevím. To bila jako, to vim, ale jako jinak nevím, že bi ňeco
156. takle... Akorát sme se tam bili d'ívat tenkrát bilo málo vodi, tag sme se tam šli d'ívat, eš'ťe tam
157. bilo vid'et ti základi a to, ale jinak...

A f současné dobje je tadi ve Víru ňejaká akce, ktera se Vám líbí, choďite tadi na ňeco...?

158. No já teda nechod'ím na ňic, já musím říct, že su teda ne tohle, já nejdu ňikam, ale vim, že
159. tet'kej hrozne chváli tu univerzitu třet'ího vjeku, to že, tó jako řikaj takle, že tohle, že je to prej
160. moc pjekní, ale já diš tohle, tak já ňi... aňi že bich choďila třeba na pře... ne, tet' už nechod'ím,
161. já ne. Nebo ňejakí přednáški to, to já nechod'ím...

A máte třeba nějakou zálibu, kterou máte celej život?

162. No zálibu... Zálibu sem mejvala třeba sem hodně višivala nebo takle třeba i pletla, jenomže
163. teťkej mám ti ruce teda moc špatní a nesmim tohle, plest nemůžu, protože mňe to d'elá zle na
164. ruce, tagže toho se... a višívání taki, tagže ted' už jed'íne tag číst. Nó a křížofki, jó křížofki, to
165. je to, to je moje taki. Ale túlehletoto toho sem musela nechat, no, ruce to nedovolí.

Máte třeba taki zahrátku?

166. Nó, mi tadi nemáme zahr... Gdiš sem ešče bidlela tam jako u NP, tak tam sme mňeli z NJ
167. zahrátku, tam sme mejvali jahodi, ale tadihle už ne... tadi nemáme, tadi neňi, tadi máme akorát
168. kousek toho a to posečem teda, poseču sekačkou nebo NJ to poseče a to jen to... Ale mám
169. ceru, ta je, ta má velkou zahradu, tak tam diž můžu, hodně tam jezďim, tak tam jí pomáhám s
170. kit'čkama, to je fak, teť sem si fspomňela taki. Dit' voňi maji drúbež a taki dost tak jako
171. hospodaří a tak já, kit'čki – to je moje, tak já tam jezďim a pomáhám jí s kit'čkama, diž je
172. potřeba.

Ješče Vás nechám fspomínat, gdibi Vás napadl nejakej ten zážitek...

173. Ale já bich možná mňela taki, ale já si nespomenu. Dibich já si fspomňela... Já mám taki už ají
174. tu hlavu takovou nemocnou. No určit'e sem, určit'e sem musela mít něco, na co bich si
175. fspomňela. No co ešče, co ešče bich mohla... No f tom Vjesťíne nás bila docela velká horda
176. tech d'eťi a tam nás bilo hodně a diš sme chod'ivali v zimňe saňkovat, saňkovat, já sem mňela
177. takoví hrozňe dlouhí saňe, nás se na ňe vešlo hrozňe moc, a to vdicki ňegdo sed'el brusle... z
178. bruslou fpředu a jezďili sme s toho Vjesťína až dolú k silňici, to bejvali taki... To bi se dalo taki
179. říct, že mňe to tak utkvjelo f pamňeti, tuletoto na ti d'eckí leta, protože diš třeba kolikrát, a to
180. je pravda, diš kolikrát třebas neňi sních nebo je málo sňehu, d'ecká takle saňkujou, tak na to si
181. vždicki fspomenu, co bejvalo sňehu, že jak sme se viřád'ili, to je fakt, to sme se dicki sešli na
182. d'ed'íne a pak sme se tam váleli z meze dolu. Ale na t'ech saňích, to nás jezďila strašná, strašná
183. horda, to sme se teda tak telili, že aňi nevím, to jo. Na to bich se, na to bi se dalo taki
184. fspomínat.

A mňela ste rači zimu nebo léto?

185. Tag já abich řekla pravdu, mňe to misim bilo jedno. No tak, tag zima zima, bila zima, pag bilo
186. teplo, to no, jinak nevím, nevím vopravdu, tohle, tamto sem si taki, na to si fspomínám taki,
187. takdle diž z d'eckama, diš se saňkuje nebo něco, tak jim říkám, jak sme se vždicki viřád'ili na
188. t'ech saňích. A neska diž du tam vokolo na tu vichásku a vid'im to tam fšechno takoví, takoví
189. zarostlí, ňigdo vo to nedbá, tag říkám Jéžišmarja, jak tenkrát to bilo takoví krásní upravení
190. fšechno, za ešče teda mejch mladejch let... Dneska už, neska už to tam taki upadá... Nevím...

M8

Jako první otázku se zeptám, jestli si pamatujete na nějakou velkou historickou událost, která se udála, gdiš ste bila malá nebo i starší?

1. Nó, tak to, ale nevím f kolikátim roce, to sem bila malá, tak se tadi zabil ten pan NP, že jo. Vlezl
2. ňegde na tu Klubačicu, ale to sem fag bila malá a pamatuju si to jen tag mlhavje, diš si to rodiče
3. vikládali, a ňejak spadl dólu a zabil se. A potom ešče si pamatuju, že maminka přišla, to taki
4. nevím, to mňe mohlo bit, to mohlo bit tak f tom šestapadesátim, a jak ten NJ, von se menoval
5. NP, ale NJ NP taťinek to bil, a von zabil vlastňe tu tchíni ňejak a pag ho četňici
6. po ňom šli a von se skovával ňegde u Ščasnejch nebo co a pak se nakonec zastřelil. To
7. vim, ale jako podrobností to teda nevím, to vim jenom, že maminka přišla s opchodu a že to
8. vikládala, že je tam jako hrozná tragedije, se stala, že teda to... Ale jako podrobností fag bich
9. nemohla říct, to nevím. To bili jed'íni dvje takoví, takoví příhodi tragicki, co tadi bili, a jinak si
10. misim, že aňi né, no. Jinak ti historicki to sou akorád hodí, co se tadi d'elo každej rok, nó a...

Klidně můžete popsat, jak to probíhalo dřív a jak to probíhá teď a jestli se to nějak změnilo...

11. Já si misim, že vůbec ne, že to je pořát stejní, no. Že vlastně se, zvali taklehleďe, jag zvou teď,
12. generál, že jo, ti jak, jak to je, uplňe, uplňe stejní, si misim, že to je. Akorát si pamatuju jako
13. d'ěcko, že si... to bila velká zima, protože teď se to vohopljuje, že jo, tag že je... a tagže cigáňi
14. tehdi mňeli, bilo jim hrozná zima, tak si něgde zapálili vohinek, tam něgde u NP, u
15. tej hospodi, a brácha tam něgde vopskakoval a spálil se, přišel dom spálenej. Ale to je taki
16. takovej utržek z vjecí, kteří... No jinak si misim, že aňi tak nič moc se tadi neďelo, no.

A co třeba někí zviki, co ste dodržovali doma? Bili ste třeba povjerčivi? Na Vánoce a tak...

17. To aňi ne, na Vánoce sme roskrajovali jablíčka, že jo, a nebo se lilo olovo, to jo, to sme takle
18. jako dodržovali, takoví ti starí zviki, ale jinak, jinak sme se najedli... Tak, jak je to teď, no.
19. Najedli sme se kapra, bramborovej salát a dostali se dárečki, že jo, vječinou to, co sme
20. potřebovali na sebe, protože peňes nebilo, tagže, bili sme štíři sourozenci, tagže naši nám
21. koupili, diš sem potřebovala kabát, tag sem ho dostala na Vánoce, ale hraček moc nebilo, no, to
22. jako, na to peňize nebili. Maminka bila nemocná a otec d'ál sám, tagže... nó a jinak...

Velikonoce?

23. Velikonoce taki tak, jó. Akorát choďilo víc klukú asi a bilo to spíš, teťka choďi hoši aš se vispí,
24. tak f poledne a to diš za mích mladejch let, jako tak se choďilo ráno, už ze zábavi šli a mrskali
25. ráno brzo a f poledne už bil fšude klit, to uš teda nešel aňi jeden mrskutňik, teť je to navopak.
26. Že dou f poledne teprve a večer končí, že jo, kolem pul vosmej, nebo tag, no... A choďi málo uš
27. teda, napřet choďili ti kluci mladí, ti naši vrstevňici, ti teda choďili na každou holku z d'ěďini,
28. to sme se skovávali na puďe, voňi nás hoňili, vilítali zme voknem, to bilo takovi pestřejši, neš je
29. to teť, no. Teď už sou pohodlní ti d'ěcka mladí, no.

A vi hrajete divadlo, tak mi řeknete, gdi ste s tím začala nebo proč ste s tím začala...

30. No to začali bráši, ti starší, ti ti hráli a pak sme hráli, ješkovi voči, co to bilo, Pockaláka. Nó,
31. Pockaláka, a tam bilo hodňe jako takovejch tech komparzistú k tomu a tag mňe brácha říkal, jesi
32. bich tam nechťela jít, protože to bilo ze spjevama, no, a ten pan NP, mi sme mu říkali
33. strejda, to je vot Rovečina, tam ti chalupi vlastně tam bidlí teťka, no něgdo to má koupení to
34. jejicho, ale to bili tři bratři. Nahoře se, bidlí ti NP, to bil jeden NP, a dole bili dvě bratři,
35. ten NJ... NJ a NJ. A ten NJ nás jako, to bil režizér, no a von si mňe fšiml, že jako su
36. taková docela šikovná, tak přišťi rok uš mňe dal tak roli a uš sem hrála a vot tech vosmnásti let
37. teda hrám, s přestáfkama teda, diš sem mňela d'ěťi, že jo, tak to sem teda nehrála, protože sem
38. musela bit, no nemňel je gdo hlídat. Tagže toto sem, gdiž bil NJ s NJ malej, malí, tag to
39. sem nehrála, já nevím, tak deset patnást let sem nehrála, a teť uš teda každej rok zas.

A máte nějakou veselou historku z natáčeňi, jak se říká?

40. Jé, no, tak vono bi se jich našlo. To je takovejch, že jo, jenomže človjek si nefspomene...
41. Nasmňejem se tam hrozňe. No, teť uš je to takoví horší, ale napřet sme se teda nasmáli hrozňe.
42. To se d'áli takoví hloupost'i fše, d'áli sme si naschváli. Jednou zme taki hráli, to misim to to na
43. tom... Na letňim bit'e a ježiši, ale co voňi nám tam vivedli... Jako ženskejm něco chlapi vivedli a
44. napsali nám tam „To čumíš, že?“ a mi zme pak mňeli jim servirovat jako říski a teda hospockej
45. mňel donest říski a to ten chlap, von, co nám to tam napsali, že jo, a mi sme jim tam vobalili, a
46. dával se, misim, vosmaženej lančmit, a mi sme jim tam místo toho dali, ale taki uš si to
47. nefspomenu co, a napsali sme jim na to, nebo sme jim tam nedali nič a napsali sme jim tam
48. jenom listeček „To čumíš, vit?“, no a tagže takoví hloupost'i sme si d'áli naschváli, no. Jináč já
49. nevím, no.

A diš ste hráli uš navostro před divákama, stalo se Vám něgdi, že ste třeba zapomňela tekst nebo...?

50. Jé, to kolikrát. Jednou sme hráli v Unčiňe, Čárljovu tetu, a já sem hrála tu pravou teťičku a
51. NJ NP teda hrála tu Ejmi a Ketí hrála NJ NP. A já tam mám, do dneška si to pamatuju,
52. to sem jí mňela říct: „Vím, Ejmi, že sme Vašemu stríci velice ublížili, ale vinasnažime
53. se to, vinasnažim se to nahrad'it.“ nebo nebo... A já sem řekla jenom „Vím, Ejmi...“ a teť

54. sem to jako... a teď sem se na každého dávala a nigdo si nemohl fspomenout, abí mne na...
55. Pře mi něgdi gdiš se to stane, tak napovíme třeba, protože víme, jak to tam de za sebou, že jo,
56. tak napovíme jedno slovo a už teda to naskočí, ale to žádněj si nemohl spomenout, co mne má
57. říct, tak to bilo snat, ale to bila chvilka, ale zdálo se to, že je to deset minut snat, že tam človjek
58. stojí. To jako jo, to se stane hodně, ale ne jenom mne, že jo, to prostě to vipadne... A to ají
59. profesionální umělci říkají, že... Jmelí. Ale tohle teda bilo vopravdu, to sem... A jinak takle jó,
60. ale hnet mne to naskočí, ale tohle bilo fakt, to sem nemohla, nemohla si fspomenout a nemohla
61. a to je, to je šílení teda, fakt, diš, nó, jinak...

A diš si fspomenete na d'ectví, mñeli ste třeba velkí hospodárství?

62. Né, né, nemñeli. Já sem se narodila vlastně na Hrdé Fsi, to bila ešče, gdiš já sem se narodila,
63. tak, ten. Hrdá Ves patřila jako k farností a g Bistřici spíš, neš k Víru, že jo, pak teda už to bilo
64. spojeni z Vírem. Tagže já sem bila křtená třeba v Bistřici a jinak Vir, Vir bil k Rovečinu. A jinag
65. mi sme mñeli jen takovou chaloupku, bili sme tam v nájmu, zahrada tam bila teda, ale, králíki
66. sme mñeli, mñeli sme kozu a berana sme taki mñeli jeden rok, no a slepice a takoví to drobní
67. zvířectvo, co se na d'ed'inách pjestovalo, že jo, tagže... Otec bil řezník, tagže von choďil hodně
68. po zabijačkách, tak sme masa mñeli dost, protože dicki dostal jako víslušku, jo, tagže masa sme
69. mñeli dost, to sme aňi nepotřebovali. A jinak maminka teda fak bila nemocná vot tej dobi, co se
70. narodil ten brácha nejmlačí, tagže vona choďila, tech devjet let bila furt v nemocnici, tagže aňi
71. bisme na to nestačili na nějaki hospodárství a to. Otec bil rád, diš nám uvařil, vipral... Ona
72. mñela špatnou srážlivost krve a vot toho posledního bráchi jako se jí to zhoršilo hodně, tagže
73. vona dicki musela, jednou za dva mñesice ji dávali kref a potom po tech devití letech už se jí to
74. pak nespojilo jak, jak jí to dávali často, tak se jí nespojila a pak zemřela, v devjetatřiceťi. Tagže
75. tam sme, to hospodárství bisme aňi nemohli mít. A říkám, mi sme bili v nájmu, že jo, mi sme
76. jako nemñeli sví, svou chalupu. Aš pak otec f tom třiašedesátim, diž maminka zemřela, tak pak
77. sme se nastěhovali do Víru, tadihle jag bidlela babička NP, teda protože voňi pak spolu žili,
78. že jo, a tak pak to koupil, ten barák. Prvne sme tam bili v nájmu a pak to koupil, tagže to bilo
79. pag naše, no.

A gdiž si fspomenete ještě třeba na školní léta? Bila ste jako pilnej student?

80. Nó, to ne teda. To mne nebavilo moc. Ěim, že maminka nebila doma a nemñel nás gdo držet u
81. učeňi, že jo, tak sme to lajdali, jag to šlo. Jak sme praskli kabelou, tag sme leťeli za d'eckama na
82. hřišče a dicki, to už mne bilo tak tech jedenást let, a choďila tam maminčina sestra, teda se
83. vždicki na nás podívat, jag hospodařime, a otec teda vipral a ona mne nachistala prádlo na
84. žehlení a dicki říkala: „Já přidu, já přidu po zejřku, ať to máš vížehlení!“ No a teď se, já říkám
85. jěškovi voči, kmotra přide a já to nemam vížehlení, tag sem to nacpala do skřiňe, fšechni hadri
86. do skřiňe, a vona na to stejně přišla, tag sem dostala vochlancú vod ní a bilo to. Mi zme tam
87. mñeli, na té Hrdé Fsi, tam to bilo, no bilo tam vic klukú neš to, ale bilo jako... Že jo, nebili
88. televize, nebil počítač, tak sme litali tam po vejpušku a hrálo se na četňiki, na zloděje a já
89. nevím gdejaká hra a bili sme vod rana do večera venku, no, to... V zimne sme mñeli kačenki na
90. to, na kličku a jezďili sme na řičce, krasobruslili sme. Tag, bilo to takovi, no...

Slišela sem taki něco vo bojích Hrdí Fsi z Vírem...

91. No to spíš ale ti kluci, to jako mi si tak, to nás nebrali k sobje, na boje to nebilo, to jo. To jag je
92. třeba teťka, nebo to bila vodjagživa, ta rivalita mezi Rovečinem a Vírem, tak to bilo zas Hrdá
93. Ves proti Víru, že jo. Tam bilo hodně klukú teda, no. Naši bili tři, u NP bili štíři kluci, pak
94. tam bil ten NJ NP, u NP bil kluk, no, hodně klukú, holek tam bilo málo. No tag tam bilo,
95. f tom mím vjeku, akorát NJ NP a já, jinak to bili starší holki pak, anebo mlačí vo hodně,
96. no. Ale říkám, to sme bili vod vodpoledne do večera sme bili venku. To nás maminka, diš
97. nás volala na večeru nebo to, tag nás nemohla aňi svolat dom, jako jak nás, jag nás volala a
98. mi sme nešli, tag natrhala kitku kopřif a vimlátila nás fšechni kopřivama, vod nejstaršiho po
99. nejmlačího.

A nákej zážitek, gdiš ste mñela bráchi, tak ud'ali něco doma jako...?

100. Jé, s tema sem skusila, panebóže, to bilo hrozni. Jednou zme šli, protože na tej Hrdej Fsi to je,
101. že jo, tam, já nevím, mi sme bidleli teťka jak má NP chalupu, tag nat tim je taková

102. chaloupka, teť vono je to přestavjení celí, ale to bila taková dřevjená chaloupka jak třeba
103. bejvala tadi ta, jag bidleli, jag bidlí u NP teť, jó dole, naproti hotelu, esi si pamatuješ
104. ešče takovou tu chaloupku starou, co bila ta původní, neš voňi to... Tak takovou chaloupku sme
105. mñeli mi tam. Tam sem se teda narodila. No a neš sme došli semka, škola bila tadi, že jo, tag
106. voňi mñe dicki ñeco vivedli. Jednou mñe tag zmlátíli, že mñe tekla červená a utekli. A přišel
107. jakejsi cizi pán a říká: „Jéžiš, holčičko, co to bilo za darebákí?!“ Já říkám: „To bili mí bráši.“
108. Tag mñe umejval f potoce. A já sem bila jedíiná holka mezi ñema a tak to teda, voňi, to sem s
109. ñema skusila.

A co Vaše d'etì, taki bili takovi?

110. Ó jó, taki tam, tam vlastně ta rivalita musela nebo že jo, to to, voňi... To asi patří k tomu, to
111. mláčeñi aji, protože... Sem mñela bratranka, toho NJ NP, a von bil jedíináček a diš přišel
112. mezi nás, tak von d'elal nejhůř z ñich. Furt nás pokoušel a furt se cht'el prat, to asi, asi je,
113. musí, musí to bit, to je taková ta, to je z láski, to nejñi jako, že bisme se prali jako pro,
114. z ñákej nenávistí, ale to zas NJ bi mohla vikládat, co skusila vod, vot NJ a vod NJ
115. NP, co s ñou d'áli. Protože vona bila vo tři roki vod ñich, a ti sou vot sebe jen štrnást
116. dnů, añi né, devjet dnů. NJ je jednatřicátího srpna, NP a NJ je devátího září, tagže
117. devjet dnů bili vot sebe, tagže voňi to bili jak blíženci, ti furt fšude, fšude choďili spolu a
118. zas to, co mñe d'áli moji bráši, tag voňi d'áli tej naši NJ. Protože NJ z NJ už bili
119. starší, že jo, ti už je spíš hlídali, voňi sou, NJ je vo třinást let mlači neš NJ, tagže ten už
120. ju hlídál, že. To už bilo.... To taki, to, gdiš ju hlídál NJ, tak to bilo, to sem vjed'ela, že se ñic
121. nestane, ale diš ju začal hlídat NJ, tak vječinou, nebo spíš NJ, NJ añi moc nehlídál.
122. Tak buť se nám straťil anebo furt že ten lital a hrál si a vubec se po klukovi neďival.
123. Tak jinak já nevim, s toho d'ectví. Říkám, tak jako bilo to heskí d'ectví, protože já si misim, že
123. tadi ti počítače, že to je teda fakt žrout času a že ti d'eecka přichází vo hodně. Tó, nó.. Aji
124. vlastně sme víc četli, že jo, protože nebilo tohle, dneska d'eecka neumi añi kloudně číst, protože
125. fšechno, sedí u toho počítače, tagže mislim, že určí'e za tech našich mladejch... no, tag, ne,
126. každá doba nese sví, že jo, ale misim si, že mi sme na tom bili líp teda.

A co třeba u žen oblíbené téma vařeñi? Máte ñákí fspomínki?

127. Nó to, to právjé diš teda maminka bila v nemocñici nebo pag diš umřela, tak sem začínala
128. podle kuchařki, že jo, že ñeco budu vařit, to mñe bilo třinást, a tak první, co sem uvařila, tag
129. zalítou polífkou, kiselku, jo tu, že jo, u nás se tomu říká zalitáčka. No a vona se mñe srazila...
130. sem říkala, no to mñe taťka nepochváli, ale potom přišla ta kmotra, teda ta sestra mamínki, a
131. vona říká: „Ñic si s toho neďelej,“ tag mñe to ñejak vilepšila a tak pak už sem se to podle tej
132. kuchařki začínala ñeco učít. Ale taki žádná sláva. Aš pak aš sem se vdala a musela sem, tag
133. teda sem se naučila aš pak vařit. Jinak jako říkám moc ne, no.

A nebil třeba ñákej recept, kterej bil tadi jako místní specijalitou nebo takle?

134. No to asi, já nevim, no. Tag bramborovi pekáčkí, jenomže to je, ñegde se tomu říká lokše nebo
135. jag, že jo, ñegde se tomu... nó a potom, potom teda co si misim, že to je tadi krajoví, to je ta
136. pávovica. To teda třeba v Čebiñe vubec... muj muš je s Čebína a tam to teda neznaji. A to sou,
137. to je vlastně s tech vařenejch brambor, nevim, jesli to babička d'elá taki... česnek, majoránka,
138. že jo, krupica, vajíčko a buť salám nebo uzení maso anebo škvarki. Napřet ti lid'í dávali
139. škvarki, protože každej mñel to prasátko, tag zabíjel, tag škvarku bilo dost, tak se dávali
140. škvarki do toho, musíš si to ud'elat slaboučkí a je to takoví pak křupaví, takovej jako slanej
141. moučñík, no. Ale to je fakt asi tadi tera krajoví, protože říkám, f tom Čebiñe nevjed'eli.
142. Bramborovi pekáče tam d'áli, ale tadi to teda né. A jinak, si misim... no hodně z brambor, že jo,
143. se tadi vařilo, protože tadi je kraj akorád na brambori. No i gdiš teťka už se vipjestuje, protože
144. se, je tadi tepleji, neš bejvávalo, že jo, se ta planeta celkovje votepluje, tagže aji tadi je teplejc,
145. tak už aji teda ti rajčata se tu vipjestujou, fšechno, ale tehdi jenom fakt ti brambori, no, to bilo,
146. to bila plod'ina, no. Len a brambori se tadi vlastně pjestovali, že jo, diš sem bila d'eecko. To sme
147. choďivali jako ze škole na brigádi, celej říjen, teť v září už mají každej brambori vibraní a to se
148. začínali až začátkem řína a až do konce řína sme choďili. To sme ráno jeli s čepice, rukavice,
149. protože už bili mrazíki a votpoledne sviťilo krásně a vibírali sme brambori. Hádali sme se,
150. protože jezďivali sme vječinou Bolešín a Hlubokí a v Bolešíne, v Bolešíne sme se mñeli
151. vždicki líp neš f tom Hlubokim, tagže sme se vždicki hádali, gdo, která třída pojede do

152. Hlubokoho a která do Bolesína.

A jak to bilo ze školou? Chodila ste tadi? Tadi bila ve Viru škola...

153. Až do devátej, do devátej, no.

A pak ste se něčím viučila?

154. Nó pak právjě já sem se hlásila na kadeřnicu a diš sem si šla pro visvječeňi, tag mňe přišlo
155. teprve, mňe dával pan učitel NP, že mňe nepřijali, tagže pak uš sem nemňela... jediňe na
156. tkadlenu ñegde do Dvora Královoho, ale to bilo rok po tom, co maminka umřela, tak otec říkal,
157. že mňe ñikam do svjeta nedá, tagže že já sem pak šla d'elat hned do Mezu do Nedvjed'ice.
158. Jinak uš ráno vo púl štvrtej sem fstávala a na štvrtou sem jezďila, ve štiri sem jezďila tadi
159. vocuť, neš sem se dostala na zastáfkú, že jo, no a na pátou sme jezďili teda do té Nedvjed'ice.
160. Do devatenást'i let sem chod'ila tam a potom sem šla tadi do es ká nojmana, to bila eš'e ta
161. vojenská víroba, tak sem šla sem.

A to ste d'ála až do dúchodu?

162. Ne, pak sem, pak sem šla, po mateřskej teda , sem tam, ešče vlastňe po klukach sem ešče
163. d'elala, po NJ a po NJ, a pag diš sem bila v jinim stavu s NJ, tak za tři roki bila NJ
164. a pak muj muš d'ál na pečovatelskej v Bistřici, jezďil jako šofér, a voňi tadi zháňeli
165. do Viru pečovatelku, tagže pak sem si ud'ála kurz pečovatelskej, a vot toho, vod devadesátiho,
166. osmdesátihodevátiiho roku sem d'ála pečovatelku, pak až do dúchodu. No a eš'e teť
167. teda chod'im, protože NJ NP nemá na pedikúru to, kurs, tagže já chod'im d'elat ti pedikúri
168. eš'e jako pro obec, eš'e to d'elám, protože říkali, že je škoda, abi se to teda, že jo, diš na
169. to ti lidi bili zvikli... tagže eš'e d'elám teda to, no. ñegdi za NJ ešče zastupuju. A to sem
170. teda, ta práce se mňe hrozňe líbila, no, mezi lidi. To sem vobrečela, diš sem šla do dúchodu
171. teda. A mňela sem fagt hodni lidi, fakt sem nemňela z žádnim vúbec žadnej ñeakej, jag říkaj,
172. že staři lidi sou nevrli nebo to, to fakt nemužu říct, že bich... Nó asi asi, jag se s ñema jedná,
173. tag se jako, že jo, zase... Nó vono, já se aňi tem lidem ned'ivim, prost'e, buť sou sami v baráku,
174. že jo, a nebo diš je nemocnej, tak jak třeba bil d'eda, a bil votkázanej na pomoc druhejch, že jo,
175. nebo... at' bil, přet tim bil vitální, že jo, bil to sportovec a já nevím co, a ted' najednou bil na
176. invalidňim vozejku, to jako... Já diš mňe ñegdi ñeco boli, tak taki su kolikrat proťivná, tagže se
177. nemuže človjek d'ivit aňi tadi tem lidem, kteří teda fakt tak najednou taklehlede skončí, že jo.

Diž ste třeba ješ'e mluvila vo tech Hodech, kdibiste mňe to mňela popsát, jak to teda chod'i tadi přímo vo Viru? A esi třeba víte, že se to liší vod hodú tadi v ñákejch okolňich vesňicich?

178. Nó, já nevím, já si misim, že třeba tadihlede chod'i zvat uš ráno, ti stárci, že jo, a třeba ve
179. Štěpánovje tam chod'i řesňe přet řim, než dou, než dou vlastňe na tu máj, tag dou, vobejdou
180. richle ti ti baráki a hnet se de na máj a misim si, že tam nechod'i k tej stárkovej vubec. To
181. nevím teda, ale misim si, že né. U nás to jako je, to že chod'i dopoledne, stárková, teda hlavňi,
182. je doma, že jo, a pak teda musi pohost'it ti lidi, kteří vlastňe dou f tom průvod'e a nevím, no...
183. Ešče sme bili ve Vjechňovje a tam je to asi taki jak u nás, protože voňi to maji vlastňe stejňe
184. jag mi. Ale u nás, že je to f sobotu, tak tenkrát sme z bráchama, tak je to asi šest let spátki, tak
185. sme se tam šli pod'ivat, pješki, tadi přes Piseční, a tam to maji tak, jak mi, nó taki, uplňe to
186. sami, taki toho berana a, tó, st'inají... F Čebíňe třeba, tam maji bapski hodi a tam tam to vubec
187. nevím, tam jako jenom se chod'i zvat, ale nemaji tam aňi berana, ñic, to nevím, a pag maj večer
188. zábavu. Jo, voňi zvou spíš na tu zábavu tam, přez den. A třeba tam maji zase masopust, coš u
189. nás teda nejňi, že jo, a tam chod'i to f úterí, neš se pohřbivá ta, přet tou popelečňi středou ta
190. basa, tak chod'i zvat po d'ed'ine jako v maskách, tak tam je to tak asi ñejak zas takle, no. To u
191. nás zas nejňi, u nás bili ti hodi teda, no.

A vi ste chod'ila f průvodu?

192. Jo jo, já sem d'elávala... taki sem, no, stárkovou, no jednou sem bila aji za cigánku, diš sem
193. bila holka, no, tak jo, to se vždicki... Jednou, bila sem kolikrát, teda protože... A pag aš sem se
194. vdala, tak uš teda né, ale jinak, jinak jó, to sme vždicki za tu stárkovou, sme šli. To nás bilo a
195. nemusel se ñigdo... pře, že jo, protože tech, tech d'ecek bilo hodňe, tó dneska tech d'ecek

196. ubejvá a je to to. Dvanášt stárkú, to nebil problém, to se ešče hádali, že bi třeba šli a uš se
197. nedostalo na ňe, jó. A neska, neska je to navopak, že jo, neska. Zaprvé ti mladí nechcou
198. tancovat, že jo, ta polka, valčík, to jim ňic neříká uš, že, a zadruhá jich je málo, nó je, d'ecek je
199. málo, no, fakt... A bude to čím dál horší.

*Mňe třeba paňi NP říkala, že jak já sem bila jednou za hlavňi stárkovou, tak to že neegzistovalo za
ňich, abi šla, že nejsou jako prostě místňi jako uplňe...*

200. Aha, takle. Nó, to je pravda, protože protože bilo d'e... tadi ho... říkám, že se třeba dohadovali
201. ešče, že se na ňe nedostane, že jo, a neska je to... Naše NJ třeba za hlavňi bila dvakrát, a
202. to takí nesmňelo bit. Musela bit jenom jednou, nó, a to podruhá voňi mňe přišli poprosit, esi
203. bich teda, esi bi nemohla jít ešče jednou, že nemaji stárkovou hlavňi, no. Vono právě... a to
204. poprvé sem teda napekla, to sem fakt stála u to a pekla sem cukrovi a podruhá sem říkala: To já
205. uš nesťihnu“, pře mňe to fakt řekli tejden přet t'ím, tak sme pekli ve škole v Rovečiňe koláče
206. akorát. A dávali se koláče a vot tej dobi snat se dávaji takí jenom koláče, já uš tet'ka moc do
207. toho průvodu nechod'ím, tag nevím, ale NJ říkala, že loni takí bili jen koláče, a to voňi je
208. vobjednaj, uš se aňi nepečou a vobjednaj je u NP, von d'elá takoví ti droboučki, tak se to
209. vobjedná tam a uš se s tím jako nepatlaji, nó, z ňejakim cukrovím nebo to tó... U tej NJ,
210. diž bila to poprvé, to vona zas nechťela, protože mňela ale sedmnášt rokú a nechťela jít ešče, a
211. to sem jim takí slíbila, tag říkám No tag jó, nó, tag diš tohle... Nó a tak to sme mňeli skoro jag
212. na svadbu napečení, to pak se muselo... Ale voňi jako hasiči dali, peňize na to dali, jenom teda
213. tu prácu, že jo, nó, musí si to čovjek ud'elat doma sám, no, nebo musel si to ud'elat. Jinak...

*A diž bilo votpoledne kázáňi, beran, tak pamatujete si ňejakou historku? Nebo bila ste tam ňegdi f
kázáňi?*

214. Nó, jako d'echo sem chod'ila, ale to si právě nepamatuju, to bi si musel, jag třeba ti bráši, voňi
215. chod'ili, že jo, jeden je kazatel, jeden je zapisovatel, tag ti mají tu kroniku, co to, a ti starí...
216. fšak přišťi tejden to má bit na tej NM, že se budou tam čist ti s... uplňe starí, jo.
217. NJ... NJ? Pocem na chvilenu. Uplňe ti starí první přibjehi, že bi jako se tam četli.

Mňe říkala ňeco NJ, ale já mám za to, že říkala dneska, že to tam má bit...

218. Ne ne ne né, za tejden, že jo, má to bit na tej NM ti hodi.

*[To kázáňi, já si misim, že patnáctího, no... Dneska vona mluvila vo ňákim promítáňi, ale já nevím,
nó...]*

219. Né né, to bude přišťi tیدن, protože mňe říkal...

[Jako přišťi tejden má bit kázáňi, ti hodi, jako má to bít venku, normálňe jakobi, jak to bejvalo.]

220. Protože napřet vlastňe bila kazatelna tadi u hasičskej zbrojňice, to nebilo u kulturáku.

*[Tak jako to má bít, ale nevím, jestli teda dneska třeba ještě maj ňákí promítáňi fotek nebo ňeco, já
fakt nevím, aňi vo ňičem nemluvili...]*

221. Ti, jó, to promítáňi říkala, tento tejden že bude ňejakí promítáňi a přišťi tejden že bi bili právě
222. ti starí přibjehi, že bi se četli. Jó, NJ takí, nó nó nó, jó, to von bi t'í takí ňeco řekl...

M9

Pamatujete si, gdiš tadi bili hodi virskí nebo ti další tradice, účastňil ste se toho ňegdi?

1. Jó tak se, za stárki sem jako, za stárka sem chod'íl, diš sem bil jako ve školi, jo. F pjetašedesátim
2. sem bil, do pjetašedesátího, to sem maturoval, tak sem bil i za jako za prvního stárka, jo, ale
3. potom uš jako, říkám, to uš jako bilo to, potom sem se vožeňil, tak uš sem jako nebil. Tak ti hodi
4. jako to sem se zúčastňoval vot toho jednašedesátího do toho pjetašedesátího roku každej rok, diž

5. ti hodi bili, jo.

A to bejvalo dříf každej rok?

6. Každej rok.

Teť je to jednou za dva, že jo?

7. Nó, to teprve začalo přet tema třema štirma rokama, to začalo, že to ud'áli. Bili každej rok, a to
8. začali, že to nemňeli, jesi ortel nebo co, že to ud'áli jako, já nevím, teť gdiš to vezmeme je rok
9. dva řisice patnást, tak dva jedenást, potom bili dvoje, nebo dva deset, dva dvanást, dva štrnást, jo,
10. tam to začalo. Nějak deset, jedenást, tam nějak to začalo, že to začali d'elat potom... Dvakrát bili
11. po dvou rokách a přet řim bili každej rok, ti hodi.

A gdibich ti hodi vúbec neznala, tag jak biste popsals, jak to chod'ilo dříf?

12. No tak za... gdiž za stara to bilo lepší. Diž bili jako, diž ješt'e, řikám, mňe bilo, tag mňe bilo,
13. jako kluk, nebo do tech dvaceťi let, tak to, protože to bili star... jako starej pan NP, ten
14. skládal vječinou ten ortel, a z NP, tadi s tim NJ, potom spolu kázali, jo. Starej NP, ten
15. d'elal, každej rok d'elal toho Žida, pan NP ze Závod'i ten se zase tu Cáru, jo, d'elal, s ním
16. chod'íl a toto. Že to bilo taková jako lidovjejší, tadi to to, co už ři mlad'í a to, ti jen čekaj co,
17. kolik dostanou peňes a ešt'e si řeknou, jo. Diš chod'í teťka, chod'ili třeba vloňi, chod'íl stárek,
18. hasič, nebo už chod'ili pári? Ale hasič s nima chod'ival, jó... Tak taki k nám přišel tadi jako jeden
19. pár, a tag dostali, já sem jim dal dvje stofki, sin jim dal dvje stofki a voňi řikali: „Tag málo?“ To
20. si mis, mi sme si nígdi nedovolili, jako diš sme chod'ili za stárki, řict vo to. Co lid'í mňeli, tag
21. dali. No a nechcu jako to, ale já si misim, že teť ti mlad'í, co za ti cigáni a takle, jo, co chod'ili za
22. ti maškari, že misim polovičku vodevzdali. A bilo to taková jakási jako domáčťejší, jo, teť to je
23. taková už... To ři staři to mňeli jako lepší. Von teda ten, já nevím, esi ste ho znala, toho NP,
24. tam na Závod'i bidlel, vono to neňi tag dlouho, co von umřel. Mu bilo přez devadesát let, jesi je
25. to osum deset let, jo, teť tam bidlí teda ři NP, na tom baráku, jo, tam bidlí. Tak ten to mňel,
26. teda to kázání, von psal i tu písničku vo tej Švarcařiňe, jo, a vo tej řičce tadi jo, tadi vo Svratce,
27. to bila Švarcava napřet, jo, tag na ňu napsal tu písničku, mňel složenou a mňel to lepší
28. zřimovani, jak tadi ři toto mají. Bil... Diđ maminka vaša už tadi, nebo babička vlasňe, ta už tadi
29. taki kolem padesát'i let je, tak už ví, jak to ti hodi bejvávali přet tím, že to bilo, fag lepší to bilo.
30. Teť teda chod'í krojovani, to krojovani nebili, jo, protože to, na ti kroje nebilo, tag se chod'ilo,
31. kluci jako mňeli ti černi kalhoti, nebo tmařši kalhoti, jó, f kořilách, zima a v zimňe, v listopadu
32. to bilo, zima nám bilo, tag se ešt'e podvlíkali svetři pot to, jo, a takle se chod'ivalo. I ti stárkoví,
33. to taki mňe... taki chod'ili v halenkách bílejch, tmařši sukňu, no a taklec to to bilo. Ař ti kroje
34. sou, diš sme přišli f tom devadesátim, jednadevadesátim, roce, tak už ti kroje mňeli, tag tech
35. dvacet, pjetadvacet let spjetňe, no, sou ti kroje. I to, i ti d'ivadla bili lepší vedeni, jako to, to vedl
36. taki voňi, ten NP, starej NP, jo, tadi toho NJ, co, vlasňe toho, co teť je toho NJ, tag d'eda,
37. jo, ten vedl to... A ři NP, ři hodňe jako do toho d'elali, do toho d'ivadla, s tim NP, jo, že to
38. bilo taková... Nevím, i gdiš to vezmu spjetňe za tech štiricet padesát let, tag ti, i ti d'ivadleňi
39. přectaveňi mňeli jako lepší jako to... Ted' berou vlastňe né vot českejch autorú, toto to je
40. fšechno cizina, jo, a to už neňi vono.

A chod'íte pravidelňe na d'ivadla?

41. A teť sem, vloňi, nebo letos jag to mňeli, tak sem nebil, já sem bil marod a to, tag sem nebil. Ale
42. přet řim sem jako bil, jó, se pod'ivat. Tag lid'í, jó, tam na to se jako se to tem mladejm líbí, jó,
43. ale ta starři generace už řiká, už to neňi vono, co to bejvávalo, no, toto.

Pamatujete se, že bi mňeli něgdi nákej trapas? Že bi se jim stal v ňákim přectaveňi?

44. A tak né, to voňi mají naskoušení dobře zas, tadi toto, jo, to naskouřeli dobře. Jo jesi jakej trapas
45. vot toho d'ivadla... né, řikám, že voňi to zas, to voňi zas nevipust'í hru nějakou ven, jo, abi to
46. nemňeli nacvičeni, jó, dobře. Diđ vona to vlasňe i vaša teta jednu dobu teťka vedla, NJ, nó.
47. Ted', mňe se zdá, to má ta mladá NP, ne, bila vlo... letos mňela to přectaveňi prvňi rok, ne?
48. Ta že má malí d'ecka, tak tó, ale... Mňe se zdá dvje nebo tři ti d'ivadla, ti ročňiki přet řim
49. vedla ta NJ, mňela to... Já vim, že režije bila psaná jako vona, a přet řim to ten NJ,

50. NP to vedli, ten NJ bil jako, já mu říkám mladej, jo, von je teda po smrti, tag bi mu
51. ted' bilo něco přes padesát let, no. Jo, tak ten to, a ten otec jeho, jo, ten to potom hodně vedl, diž
52. ti NP zemřeli, ale NP jim, vipomáhal s tejma dřivadloma, misim aš do tech devadesatí
53. let, diž potom jako to, misim to bilo, no říkám, doposletka... Dokavad mohl, jako von taki na
54. nohi špatně mohl, jo, a to, tag dokavat mohl, tak jim tam s tim dřivadlem vipomáhal.

A jak to za Vašich mladejch let bilo třeba ze školou? Bila tadi škola ve Víru?

55. No, bila tadi, bila tadi normálně osmitřítka, bila, bila... Za mne se zrovna ta škola přistavovala,
56. tadi to křídlo, tag tadi bila jenom obecná, dole, prvni pátá, a šestá aš osmá bila na Valnerovim,
57. tam sme chodili tři roki, do tej šestki, sedmički, osmički. Devátá... já sem nezažil tadi devátou,
58. já sem vicházel f šedesátim roce a, to už za NP, a já sem se hlásil na stavebni průmyslofku
59. a nedostal sem se, von mne do toho napsal, že su z náboženski založenej rodini, tag sem se
60. nedostal, no a tag sem šel rok, tu devítku sem si, to bila ta dobrovolná, dřelal ve Štěpánovje, sem
61. dojiž dřel, a tam sem se bes problemú dostal. Ale šel sem na ekonomku do Medřiče a potom sem,
62. aš sem ju do dřelal, tag sem přešel do Marijánek sem, na tu hotelofku sem přešel.

Tagže máte maturitu?

63. Dvje.

Dvje maturiti, v Medřiči a v Marijánkách?

63. Ted' letos sme mneli sras už po padesatí letech, ve Velkim Mezřiči, no... F pjetašedesátim sem
64. maturoval poprvne, no... Taki přišťi rok sedumdesát, no, copak se dá dřelat, no... No ale ješťe
65. firmu teda pořát mám na sebe v Bistřici, no, i diš to vedou mladí, jo, sou tam mladí a to, ale
66. mám ju na sebe a tak jednou za tuden tam jedu takle to, a ešťe jim vejplati a takoví jim dřelám, a
67. že tam je jednadvacet zamněstnancú, tag jakože práce je dost...

A vi ste teda celej život pracoval f tom...?

68. Do jednadevadesatíc sem dřelal v pohostinstvi. No a potom v jednadevadesátim roce, diž mi
69. sme ten hotel museli dředavat do soukromi, f tom Štěpánovje, tag mne Jednota nabídla, že se
70. uvolnilo místo na stavebniinách v Bistřici, jesi bich jim to nevzal, no tak sem šel tam, rok sem
71. dřelal pod Jednotou, nabidli mi to do pronájmu, tag sem si vzal do nájmu, vzal sem si, zaplaťil a
72. ti nemovitostí sem ve štiriadevadesátim koupil.

Tagže jako manažera ste dřelal f tom pohostinství?

73. To né, vedoucího vječiho sem dřelal, to sem bil jako vedoucí, sem fšude dřelal. Vot toho
74. sedumdesátih roku, protože málo gdo mnel hotelovou školu tadi, to bili viučeni třeba kuchaři
75. nebo toto, jo, nebo mneli tu středni školu toho společniho stravováni, ta bila v Medřiči taki, no a
76. já gdiš sem tam to viděl, jo, to co voňi tam mneli za předmněti a toto, a mne jako vařeňi a to
77. jako bavilo, tak sem potom přešel, že Medřič nedřelala dálkoví studijum, jen ta, ti Marijánski
78. lázně, tag sem šel do tech Marijánek a jednou za štrnást dñi sem tam jezdil. To bila jízda, ždicki
79. v neděli večer jel, celou noc, do pondělka do rána, sem tam přijel ráno, do školi, f pondělí a
80. ješťe v uteri dopoledne a zase sem se v uteri sem se vracel a v, ve středu ráno přijel a šel do
81. práce. No, pjet let, takle, tag to bil život. Ale jo, dalo se to, to víš, sem sedl tadi v Tišnovje nebo
82. ve Žďáře na vlak, jo, do Prahi, i depak, já sem jel tim Drakem, sem jel přímo až do Marijánek,
83. ten jel až do Chebu. Z Brna jel až do Chebu. Tam se vůbec nepřestupovalo. Potom aš, misim,
84. poslední rok, sme f Praze přestupovali. To bil, Brněnskej drak se to menovalo. Z Brna bila
85. vichoží stañice, no mne se zdá, že ten poslední rok sme přestupovali už, f tej Praze. Ale jo, dalo
86. se to, no. Diž zamněstnavatel vihovjel, že sem mohl jednou za štrnást dñi na ti dva dñi, tak to
87. šlo.

A diž se vrátíme třeba k tomu dřectví, mneli ste velkí hospodářství nebo takle?

88. Né, naši nemneli. Otec dřelal jako, prvne na přehradě, máťi potom diž, ne protože já mam
89. brachu, za štrnást let po mne aš, nejmlačího, dvá bili starší, a tak máťi šla vlastně, von je
90. šedesátej ročník, tag do práce, jesi šla do tej fabriki? F pjetašedesatí, f šestašedesatí, f

91. pjetašedesáti misim nějak šla. Přitom bila jako doma, v domácnosti a... No a bila tam, vona
92. nebila dlouho v důchoďe, mňe se zdá ale do dvaosmdesátiho roku d'elala. Vona přesluhovala,
93. protože ten nejmlačí NJ bil na tom, na školách, jo a už, otec už nežil, tak to musela jako to.
94. Nebila dlouho v důchoďe. A f šestašedesáti zemřela, asi tak štíri roki, v osumaosmdesátim,
95. pardon, zemřela, bilo ji šestašedesát. No a diž otec zemřel, tak tomu nejmlačimu bráchovi bilo
96. patnást let, jo, tak mňela co se svim... Mi sme teda už bili, f tom sedmdesátim roce, jeho sin uš
97. bil po škole, nejstarši uš taki, jo, ten NJ, co bil druhej, jo, tagže mi uš sme bili sobjestačni,
98. akorát ten malej, nó, že bil doma.

A vi ste třeba vůbec nechovali žádní zvířata?

99. Jó, tag otec, dokat bil otec, tag von prase, von mňel pronajati pola, tadi jag bidlite, máte bitofku,
100. tak tam nat váma, tam má něgde vod Brna, postavení nějakej bejvalej starosta Šlapaňic, nebo
101. tag nějak se... Taková chata velká, vedle NP, jak sou NP...

Jo, úplně nahoře?

102. No, no, tag tam sme mňeli pola, to bili pronajati vod NP a tam, dokavad bil otec, tak se tam
103. hospodařilo. Jo ale to se drželo prase, slepice, králíki, nič jiniho, se drželo, jo. Protože z rod'iču
104. vlastně aňi jeden nebil z Víru rodák, otec bil z Koroužniho tadi ze sousedňi d'ed'ini a máti, ta
105. bila z Deblína, tam vot, za Třišnovem aš. Tam máme, tam to máme, no. Ale pronajati je to,
106. žádnej, gdo bi tam d'elal, no. Je tam přes pjet hektarú polí a ale dvanást hektarú lesa a dostal to
107. ten nejmlačí, jo, ten to dostal, ten brácha. Diž otec zemřel, tak se s náma f tom sedmdesátim
108. pátim roce vůbec nigdo nebavil. Von bil nezleřilej, automaticki jeho púlka baráku, šla na něj,
109. jo, že bil nezleřilej. Ted' von to tam má na poschoďi a stejne tam nebidli, je podruhi ženatej, za
110. Pardubicama. Bidlí tam ta bejvalá švagrová, tam bidlela. NJ, ta je te' f Odolenej Vod'e,
111. je. No te' tadi desátiho řína malího křřili, bili tadi a křřili se ho, má uš rok a púl malej, a tak to,
112. vona je te' teda na mateřskej. No a NJ, ten brácha její mlačí, vot jako to, tak ten d'elá
113. visokou f Pardubicich, tu Pardubickou univerzitu, druhim rokem je tam a u toho tati, to je
114. osum kilometru, tak bidli tam u tati, bidlí. NJ tam taki bila, vona gdiš ud'elala tu
115. ekonomku ve Žďáře, tag vona fak tam šla do tech Pardubic, vona d'elala nějakou tu
116. ekonomickou toho cestovního ruchu, ve Žďáře, tu štirletou, a f tejh Pardubicich bila na tej
117. univerzi'e, ted' nechcu říct tři nebo štíri roki, aš přešla do Prahi na visokou ekonomickou, že,
118. vona je inženirka, jo, tam to dod'elala. No a kluka si našla f Pardubicich, jo, a šli vobá dva do
119. tej Prahi. Já si misim, že vona končila na tej cestofce, diš šla na mateřskou, no a ten její přítel,
120. voňi nejsou teda vzití, jen tak sou, tak ted' d'elá v Německu, no a vona je teda na tej mateřskej,
121. NJ. No a f Odolenej Vod'e si nechali postavít, maj tam postavenej dřevodomek, jo, ale
122. pjekni to je, vůbec to neňi poznat, že to je dřevodomek, a tak sou tam.

A gdiž si sfpomenete na sví d'ectví, jak ste ho trávil vi?

123. No jo, tak to... Mi sme museli doma d'elat, jako na to pole chod'it pomahat. To je vedle, tam
124. hospodařil NP, tag jako toto se, pást krávi mu chod'ilo, jo, a takle. To náz naši nenechali,
125. abi se ned'elalo něco nebo to, to musel jeden jag druhej. Potom v jednašedesátim roce se
126. stavjelo na tom Závod'í, se tam přistavovalo, zboural se ten starej barák, a do elka tak se na tej,
127. se přišlo ze školi a muselo se d'elat na tom stavbje, se d'elalo.

Jezd'il ste na prázňini někam g babičkám třeba?

128. To už nigdo nebil, jó. S otcovej strani, jo, nigdo nežil, a z matčinej strani bil d'eda eš'e a ten
129. bil... No jeden rok sem tam bil. Až za Morafskou Třebovou, voňi šli po válce na to zabraní, jak
130. se říkalo. Tag bidlel v Raďišovje, asi deset kilometru vod Morafskej Třebovej. Ale potom
131. matka si ho vzala sem, jo, a von tadi f sedumdesátim roce zemřel, tadi ten d'eda, diž nebilo...
132. Ale jo, takle diž do školi se chod'ilo, tak se jezďilo k tem matčiniim bratrom, jo. Jeden bil na
133. Dolňich Rosičkách, druhej na Morafci, tag na ti prázňini, tam bili hospodářství, tak tam se
134. jezďilo, ale to tak na tiden, na štrnást dňi, díl né, se jezďilo.

A máte třeba nějakou historku, co Vám utkvjela f pamněti?

135. Tag aňi tak, něco jako že bi se, nějakí lotrovini nebo to...

Bil ste hodní dítě?

136. Ve školi aňi tak né, jako to. A mi sme tadi, já nevim za toho NP, já už sem bil jenom dva
137. roki, mislim. Přet t'im nam, gdo tam, gdo nám tam d'elal řed'itele... NP, ale von potom
138. umřel, a po NP gdo to sem přišel... Ted' uplne to mám vimazáno s pamněti... Já si
139. misim NP? NP, ten za mňe bil učitel jenom, ten jako NP, NP, ta mňe učila v šestej
140. tříd'e, rok, potom šla na mateřskou, NP, já nevim, to ste nezažila tadi, že jo, no. Vona
141. potom přešla, gdiž já sem končil v osmičce, tak vona potom přešla do Štěpánova a
142. eš'e mňe tam učila v devítce, ve Štěpánovje, mňe učila. A žije, ted' diž máme srazi a to, tak to
143. tam jezďí sem ješt'e. A ta NP taki, té je třiaosmdesát let, tak sme ju tadi mňeli přet
144. dvou... přet třema rokama, sme ju tadi mňeli. To jí bilo zrovna osumdesát. Je to... Gdo to za nás
145. d'elal řed'itele, po tom NP, já to mám uplne uplne vipadlí s pamněti... To bi vid'ela, vona
146. je tag vo rok starši než já, jako d'edi brat sestra, ta NP NJ. Ta bi, ta bi to, vona bila vo
147. rok starši jak já, vona je pjetaštiricátěj ročník, no úplne mňe to vimázlo s pamněti. Ten NP
148. tak tři roki za mňe jenom, dva tři roki mohl d'elat toho řed'itele. Jo šestá sedmá osmá, ti tři roki,
149. a do d'ál do tej pátej třídí, to už si vubec nefspomenu. Že mi sme mňeli vod drugej, f prvňi
150. tříd'e nás mňel řed'itel NP, von potom zemřel, a tak nás druhá třetí štvrtá pátá mňela
151. NP, ta učitelka. Voňi bidleli naprot'i hospod'e na Hrdej Fsi, jak je ta hospoda, tak naprot'i
152. v tom baráku poschod'ovim, tak to bilo NP, to bilo, tak tam bidlela. A ta nás mňela vod
153. drugej do pátej třídí. F šestce sme mňeli NP a sedum osum sme mňeli NP za
154. třidňiho, sme mňeli, a toto... Voňi se tadi ti učitelki dost střídali. Třeba náká NP, ta bila
155. tadi jenom rok, jo, f tej šestej tříd'e, tu, jag sem říkal tu, s toho Sejrku, a teť sem, teť mňe to
156. vipadlo, teť sem ju menoval, že nás učila, tak ta sem přišla f osm... diš sem bil f osmičce, z
157. Rovečina. Nebo f sedmičce? Dva roki tadi bila jenom a šla do toho Štěpánova a tam bila
158. dlouho. Ve Štěpánovje, se mňe zdá, že vona bila až do dúchodu, bila. No a Smolíková, gdiš se
159. vrát'ila z mateřskej, tak to už učila potom našeho Milana, ale mňe už potom ne, neučila.

Ješt'e gdiš se vrát'im k Víru jako obecne, máte nějakou fspomínku na nějakou událost, nebo co se tadi stalo...?

160. No tak f tom jednašedesátim roce, jag hořeli tadi ti NP stodoli, ti NP, to bilo f
161. tom jednašedesátim, a potom tam, jag je teť opchot, NP, tak tam v rok přeťim, rok
162. přeťim nebo potom, vihořeli ti baráki to NP a to NP, ta řada g řece, tam bili za
163. sebou ti dva domki. A ti NP po tom požáru se přest'ehovali, tadi bidlí tadi vedle
164. NP a hospodi, bidleli. No a to NP to se zbouralo i to jako, tam jako to bilo uplne
165. zhořelí co grunt, jo, tag ti tadi, tam to bilo pronajímaní, tag ten NP domek, tam nigdo f tom
166. nebidlel. No a copag jiniho tadi se... F tom osumapadesátim ta přehrada se dost... bila tadi
167. kolaudovaná, to bil tadi ten ministr vňitra, ten Barák, von pocházal z Blanska, to bilo jó, tadi
168. bil, to to votevirat, i gdiž už bil, přehrada se napoušť'ela vot toho třiapadesátiho roku. To sme
169. bili vitopeni, f tom třiapadesátim roce. To bila přehrada, jak je hrás a sou ti přepadi, tak tam bil
170. takovej klín nedod'elanej, no a voňi začali napoušť'et, no a zvrchu přišlo hodně vodi, přeteklo
171. to a mi sme plavali na Závod'i. Mi sme mňeli aš po vokna, sme mňeli vodu. Nó, to bil ta... A
172. tadi ta, jag to mají teť ti Brňáci, tu ch... jak se de na most, tak tu chaloupku, jó, tak tam bidleli
173. NP bapki, jó, a ti bili taki, vitopeni celí to bilo. To bilo, to bili posledňi ti kri, voňi se
174. vo ten most, tam bila taková, já nevim, fotky, jesi je mám tadi, nebo to budou na Závod'i, tam u
175. bráchi, to bili betonoví rokle, takoví dva sloupi a na tom bila metr a půl dřevjená lafka, jo, a ta
176. se potom f tom šedesát, tadi šedesád jedna, šedesát nějak nebo tak. Už to potom bilo, se
177. stavjelo tadi ten most, co je ted' ud'elanej, toto...

A vi ste bil malej kluk, gdiš se přehrada dostavjela?

178. No už sem vicházal školu, nó. F šedesátim roce a f osmapadesátim bila kolaudovaná, no. Už
179. sem vicházal školu, diž to bilo, ta kolaudace. Nějak sem bil f tej sedmičce, šestej, sedmej tříd'e,
180. to bi bi sem bil...

A zmňehilo se třeba po téstavbje přehradi tadi něco pro Vás, nebo to bilo pořát při stejnim?

181. Tak tech hodně lid'i se voc'ehovalo, jag skončila f tom vosmapadesátim, jo, ta přehrada.
182. Zustali tadi pár tech Řekú f tom baráku, jo, ten vlastně ten řeckej barák je sbouranej, je tam

183. místo toho to zdravotní středisko a pošta, jó, a kolik bilo... S tech Řeku tady misim nikdy
 184. nezůstal. No a náki ti lid'í, co tady jako dělali tí chlapi jim na tej přehradě, tak f tom Táboře
 185. zustali, jo, třeba ti NP, NP, co si pamatuju, jo. Toto tam nahore a ti NP jo a tady toto,
 186. to všechno sem přišlo, diš se stavjela přehrada, ti rod'ini. No já, to už si nepamatuju,
 187. ale vono tady přes tisíc lid'í bilo zaměstnanejch na té přehradě. Nó, to bilo. To lanofka bila z
 188. Bistřice, tam na tu betonárku, jag se ti skruže, gdiš klesne voda, tag sou eš'ťe vid'et, tam bila
 189. betonárka a lanofkou se vozil písek, cement. Jako tam, jag sou tečka uhelní skladi, v Bistřici,
 190. jo, tag tam po levej straňe, tam to viust'ovalo, ta lanofka, tam zajižd'eli vagoni, tam bilo jako
 191. takoví, jo, depo, tam se to překládalo do tejh vozejkú, jo, a tou lanofkou se to posílalo sem. A
 192. tady se to sipalo do tejh betonovejch nádrží, co tam sou ti skruže. Písek, jo, cement, a každá
 193. mňela svoje a... Taki bil zážitek tady s tou, gdiš kluci, to eš'ťe sem chod'íl do školi, ten NP
 194. NJ, ten bil čtircátej ročnik, potom se mňe zdá, že i Váš strejc, ten NJ NP, to von bil
 195. taki mislim štiricátej nebo devjetačricátej ročnik, mňe se zdá, že štiricátej, tak tí kluci, bilo
 196. osumnást devatenást let, a voňi tou lanofkou se vozivali ze zábavi dom. A jednu tam sedli, a
 197. to vim vo tom NJ NP, tady toho, co je hráznej, tag tata, tak do toho a voňi jeli ze soboti
 198. na ned'elu, do toho sedli a vono se vám jim to zastavilo přímo nat tim údolím u fabriki.
 199. Voňi do pond'elka do rána tam stáli, s tej, z toto. Nemohli, nikdy jim nepust'íl jako to, jo, tu
 200. lanofku, tag tam až... F pond'elí to pust'ili, tak teprve se dostali dom. To bil teda jako, si to
 201. pamatuju toto. Copak takoví to, tady eš'ťe za ti vječí, jako bilo f tech šedesátejch letech...
 202. Potom ta škola se přistavovala, f tech šedesátejch letech, to už teda se začalo, mňe se zdá, po
 203. tom osumapadesátim roce. Protože vim, že máti tam na to jako pomahala u zedníkú, přet tím
 204. na hájence, diš se stavjela, no a potom teda taji na tom, než šla tady do tej fabriki sem a toto...
 205. NP zedničil, tady tej NP otec, jó, diž to stavjeli. No, mi se zdá, že f tom jednašedesátim
 206. roce nebo tak, se už do toho s'ehovalo to Valnerovo, ta mňeš'anka, že už šla do toho,
 207. do tej, tady do toho základni, tady do toho přistafku, do toho křídla. Za nás se to stavjelo,
 208. no. To taki eš'ťe diš brácha můj nejstarší a třeba to Váš strejc, ten NJ, i otec, tag vite, gde bili
 209. taki dvje třídi? Jag bidlí NP, f tom baráku, tam bili dvje třídi taki. No a potom teda
 210. vocut se musel vist'e... to vist'ehovat a bilo to na té Valnerce. Diđ mi sme mňeli osmičku,
 211. šestku sme mňeli, bili, jag bil Telekom, diž se vot silnice postavite, tag po levej straňe vot tech
 212. dveří po pravej straňe, tam bila velká třída, sedmička, teđ je s toho ta hospoda a osmou třídu
 213. sme mňeli do dvora, jo, tam nevím, co teť s toho ti, ale bila u toho taková veranda a tam bili
 214. dřilni, f té verandě. Tak tam sme bili jako to... Topit sme si museli sami a NP dělala
 215. školnici, ráno zatápjela, ale jako přidávat to to sme si už potom museli sami, to to tam ve školi.
 216. No a pot... tam f tom dvoře potom bila školní jídelna a kuchiň, tam bila za nás, na tom
 217. Valnerovím. No za mňe se ta hájenka tady stavjela a ta škola přistavovala a poté, co eš'ťe do
 218. toho se taji dělalo, nevím. Už tak... Ti bitofki, ti se tak f osumapadesátim naprofi škole stavjeli,
 219. ti elektrárnski tři, se dělali. Copag tak jiního, nevím, už si nepamatuju, to je let.

Žádnej zážitek nemáte s tí dobi?

220. Hmm, takovej jako... Akorát, to bilo nějak po tej dostavbje tej přehradi, ten NP NJ sk...
 221. lezl na tu Klubačicu, bila zábava f kulturáku, to bila jídelna eš'ťe, jo, po iksstavácká, no a po tej
 222. zábavje, to vite, něco vipili a sad'íl se, že vilezl na tu Klubačicu a spadl, zabil se, bilo mu, já
 223. nevím, kolem třiceti let nějag mu bilo, si to je toto... To bili kl... takoví... ta chá... cha... klučičí
 224. jako ti, sáski.

M10

Prvňe bich se Váš zeptala třeba na neaké tradice a zviki, které vi ste tady dodržovali a jak to třeba dříf probíhalo?

1. No tak tady se dicki dodržovali hodi vlasňe, hodňe, jo, to bila taková nejvječí tradice teda tady f
 2. tom Víru. Jinak třeba vostatki nebo neco to si nepamatuju, že bi se tady něgdí dělali. Divadla se
 3. tady hráli vod ne, votdnepamňeťi, vod roku devatenáscet pjet, jo. A jinak teda, jiní tradice, no je
 4. tady maraton, Svrateckej maraton, že jo, tak to je taki už tradice dneska. Teť se začal jezďit, ale to
 5. už je novodobí, támlle memorijál Zdeňka Vavříčka, na kolách kolem přehradi, to už je vlastňe taki
 6. taková tradice, sice novodobjější už... No a jinak, jinak takle celkem...

A třeba vo tom vírském d'ivadle, mohl biste mi něco říct blíš?

7. No tak, mohl bich. D'ivadlo se ve Víru začalo hrat roku devatenáctpjet, tuším, a poprvne se
8. hrálo něgde támle u NP, jo, bila nějaká teda vječí setníca nebo nejakej prostor, a tak tam se začalo
9. hrát, no a pak, pak se postavila u Ščasních chata, tam bil sál d'ivadelní, ají ud'áli a todle, a tak se
10. hrávalo tam, f té cha'e, no a potom za přehradí, jak se tadi stavjela přehrada, tak se ud'ála tadi
11. ta, voňi tomu říkali kantína, poňevač tam se stravovali jako, jo a todle, no a f tom, při tom se
12. tam ud'ál ají teda d'ivadelní sál a parket a todle, tak to potom veškerí kulturní d'ení přešlo teda
13. do toho kulturního domu tadi nahoře. Pak ají d'ecká začali hrát d'ivadlo, rok po velkejch,
14. devatenáctšest, už začali d'ecká hrát teda jako ají d'ivadlo. To se takí udržuje ta tradice celkem,
15. i gdiš tet'ka poslední dobou už ti d'ecká jako už, už, už to, už to upadlo, ale za mejch d'eckejch let
16. teda se hodně hrálo, d'ivadlo, d'eckí d'ivadlo.

Tag řeknete třeba jestli Vi máte nákej zážitek nebo co ste třeba sám hrál? Třeba i ti zážitki, ti sou dicki nejlepší...

17. Zážitki, no copak to, no... Začal sem teda jako, jako po vojňe, kluk teda, potreboval, poňevač to
18. režíroval támle pan NJ NP, mi sme mu říkali strejda, a teda: „Ti, poslouchej, nechceš hrát
19. d'ivadlo?“ a já povdám: „No, skusil bich to.“ No a tak, tak první d'ivadlo, co sem hrál, tak to
20. bilo v roce devatenáctšesátpjet, jo, a bilo to Skandál na námňest'í anem, anep Náhubek, se
21. to menovalo, bila to taková fraška trochu, no, a vot tej dobi teda jako hraju prakticki každej rok.
22. Z vípatkem několika let, diš todle, tak se každej rok teda hrávalo, no. Zážitki, no co bi to, to je
23. zážitků hroznejch! Snat, co co se na na todle... Jednou sme bili na zájezd'e támle f Telčí, mám
24. dojem, a bejvávala, jezďívála s náma takí NJ NP, tadi NJ NP maminka, hrávala... Tak sme jeli
25. potom s toho, no, tak to vim, že bila taková veselá nálada, tak sme ju nacpali f autobusu, jak bili
26. pro zavazadla ten, ti ti ti polički nahoře, tak... Já nevím, co bi Vás ešče tak zajímalo nebo co
27. todle. Různí, různí postavi sem hrál, hajnej Ščet'ivec, CéKá polní maršálek, vodník v Lucerňe,
28. Na tí louce zelení, U naší hájovni, teda jo, to todle... Pak sme hráli, pag už tadi ti novodobjejší to
29. bilo Na letním bi'e, pak Dífčí válku sme hráli, Brouk v hlavje, Nebe na zemi, tet' cvičíme právje
30. Utrejch a krajki anep Jezinki a bezinki, to je nějaká americká taková úsmňevná komedije nebo
31. komedije to je vlasně, nó. Loňi sme hráli S čerti nejsou žerti, a tak to si tam vihráli naše d'ecká s
32. nama, vnoučata, jó malinkí, pjet'iletá hrála takí čet'ika jednoho a aňiž bi je gdo teda dirigoval
33. nebo neco takle, jo, potom, voňi si fšecko hlídali ti d'ecká, nejstarši tam bila vosum, deset, no
34. tag už deset'iletá. No a voňi si to fšecko stačili vohlídat sami, gdi mají gde nastoupit, gde, jak
35. to... no vubec se vo ňe ňigdo nestaral, voňi už si fšecko hlídali, fšecko todle, šikovní holki.

A jak probíhá třeba takoví nacvičování toho d'ivadla? Třeba pro někoho, gdo to vubec nezná, ňigdi to ned'elal...

36. No, no skrátka se sejdem, viberem hru nějakou, nebo to už támle NJ teda, né, NP, tak to vibírá,
37. tak viberem hru, nu tak dobře, je to todle, tak ud'eláme dvje tři skouški čtení, takle, no a už se de
38. na jevišče a už se, už se to pomalički... Tet' máme, misim, asi pátou skoušku, sme mňeli fčera,
39. no a už to skoušíme bes knížek ají, už se, už už už, už to... Tet' se musí vimislet scéna, abi bila
40. pjekna, hlavně ne moc náročná, poňevač s t'ím jezďíme po okolí tadi, jó a tak. Vloňi sme hráli
41. třeba třicet d'ivadel, tadi f okolí, jó, třicet na třicet'í mistech, a tak to vozíme sebou, tak abi to
42. bilo co nejspíš zbalení, co nejspíš zase uložení a ták, no, tak to musí bit...

A třeba to nacvičování, časovje je to hodně nároční? Nebo třeba na pamňet' a takle?

43. No tak na pamňet', na pamňet' jo. Kor diš čim starší človjek, tak je to horší, to de do té hlavi,
44. napřed – depak já sem se učil d'ivadlo, ňigdi, krom v Lucerňe, tam bila stránka a púl tekstu teda,
45. jo, tak to sem ale třikrát, sem musel todle, no a jinak to fšechno se jenom todle. Neska už se teda
46. musím učít, tet' sem zrovna položil knížku, že to, no...

A jak to máte s improvizací? Hodně improvizujete, často?

47. Ne, ne, ne, ne, ne, neňi moc, neňi moc improvizace. Vječinou nechávame to, co je f tekstu a co
48. todle. No tak samozřejmně něgdi se tam něco přidá, jen takoví ňáki, buť aktuálního s politikí
49. nebo něco, co patří teda g d'ed'íne nějak, k opci, že jo, nebo ták, ale, ale ten vječinou podle
50. tekstu, no, je to... Nevím, co bi Vás ešče zajímalo.

Eště diš se zeptám na Vaše d'ectví, tak jak to třeba vipadalo ve Víru za Vašeho d'ectví a jak to vipadá teď? Co se tadi fšechno zmñeñilo?

51. No tak, co se zmñeñilo... Za mího d'ectví třeba tadi stávala řada topolů kolem řeki, jo, bilo vot
52. Ščasnejch aš, aš tadi po hasičku bili topoli jen, tak ti zmizli, neska uš topol f, ve Víru nevidí,
53. jo. Silnice, ta je počít stejná. Jako matně pamatuju ešče bes přehradí teda tadi jako krajinu, jo
54. no, tak, tak ta přehrada se tadi postavila, k tej přehradě se potom se zbudovala taki lanofka,
55. poňevač ta doprava bila taková, ta silnice nebila tag, jag dneska, to bila ešče prašná silnice a bilo
56. to ous... uší daleko neš je teť, a tak, ňejak se nemohli dohodnout finančně na vopravu nebo
57. roššířeñí tej silnice, obec a já nevím, kerí ti instituce, a tak skrátka ten, gdo stavjel tu přehradu,
58. tak si ud'áli lanofku, že to povedou z Bistřice z nádraží lanofkou, tak ta lanofka se zbudovala,
59. ňegdí to lid'í viuzívali aji k cestováñí. No jednou, to se ešče d'elávalo i f sobotu, a jednou ňejakí
60. dva komiñici teda, a to šlo nad údolím třeba, jo, to bila vejška velká, jo, nad údolím, dva
61. komiñici f sobotu tadi ňegde todle a vono se dalo támle ňegde na tom kopci, to šlo nísko načisto
62. nad zemou, ti ti ti vagonki nebo ti ti tí, no vagonki sme tomu říkali, no a tak dva komiñici že se
63. svezou do Bistřice, abi bili bliš, jenomže uš to bilo ke konci ňejak smñeni a dojeli nat to nejvječí
64. údoli a vono se to zastavilo. A tak ve vejšce dobře stopadesát'í metrú tam bili přez neđelu zase
65. aš, aš f pond'elí to znova pust'ili. Potom tadi třeba ta příroda – no túle sme zrovna mñeli takoví,
66. letos nebili hodi, a tak sme si ud'áli minulí tícen dole na Pískovně, já sem, já tadi mám ti kñihi
67. d'ivadelñí, teda hodoví, a tak sme takoví ti nejlepší příbjehi vibráli no a četli sme to a potom sme
68. se začali d'ívat, von má tam aji takovej projektor, a vobráski, jo, fotky starí, jak, jak to todle, no a
69. tak tadi třeba nebili, teđ je les tadi aš pomali k chalupám, jo, to bil, že ten les nebil, aš do
70. Chlumu bilo uplñe holo, ňic tam nebilo, jenom holá, holí pole, holá a les žádnej, ňic, tagže to se
71. zmñeñilo, krajina takle dost tím, tím, že to zarostlo fšechno tadi, je to jinak, no... Bejvávali lepší
72. zimi, teđ uš nejsou, teđ už d'ecká si tolik neužijou, napřet to bilo sñihu, jěžinečí! Bejval támhle
73. na Hrdé fsi NP mlín a u toho bil ribñík, jó nó, a tak tam sme strávili celí zimi, na na tom,
74. to bilo kluzišče. A v leťe sme tam na loťkách nebo na ňejakejch trokách jezd'ili a bavili sme se,
75. no, jak jak to šlo. Na jaře to bili, to uš sme se řešili na Velikonoce, to uš sme, ten todle, se
76. pripravovali strašne brzo. Pak na čarodejñice, páleñi čarodejñic jednatřicátího dubna, jo, to sme
77. tam na Vlužnej pálili taki, to bilo holí, to bilo vid'et krásně z Víru z d'ed'ini tadi nahoru, neska je
78. to zarostlí, neska nevidíte ňic, to je... A uš se to zas začíná pomaličku todle, poňeč ti lesi uš sou
79. přerostlí ňegde, tak se zase káci. Třeba naprot'í tadi ta, Kača se tomu říká, jo ta ta Povrchñice
80. teda, no tak uš je taki vikáčená, právjé dneska sme se tam bili z d'eckama pođívat se na Vír zase
81. a uš se vobjevujou támle zase naprot'í nad Hrdou fsou vikáčení stráñe, no tak sou zas takoví
82. zajímaví místa a pohledí na Vír. Aut tenkrát nejezd'ilo, že jo, to bilo esi projelo jedno dvje auta
83. za, za za tejdén tadi ňegde, no a tak sme jezd'ili třeba do Rovečñího na sañích, jo, sme vitáhli
84. sañe do Rovečñího a pak na sañích se jelo celou cestu až do Víru, to bilo čtíři kilometri
85. prakticki, jo, tak to. No, nevím uš...

A vi si pamatujete stavbu přehradí?

86. Jo, stavbu přehradí jo. Pak uš... Diš tam ešče nebila, to se začínalo f sedumašticátim roce ňegdí
87. nebo todle, to sem bil teda, ešče matně, to sem mñel ale štíri, tak tři roki, jo a todle, tak to ešče
88. matně si tak pamatuju, že sme bili tam, jak se viklízelo tam tí, tí prostori teda pro přehradu, tak
89. se to tam káceli ti lesi, tak že sem tam z maminkou bil a že tam d'áli dřevo ňegde ešče, tak tak
90. matně už jako, ale pak uš, vo pár let díl, tak to uš si pamatuju, to se jezd'ilo tou hrází, uš to bila
91. zabetónovaná, jen prostředek ešče bil nevotevřenej, tak tama se jezd'ilo teda do Chlumu, do
92. Korouhvice, tak to, to si pamatuju takle, no.

A gdibiste si třeba ješče fspomñel na školñi léta – jak to dříf probíhalo?

93. Nó, jak to dříf probíhalo... Napřed bejvala škola teda jag je teťka, jo, jenomže to nestačilo, bilo
94. d'ecek, to bilo hrozñí, to bilo todle, a tak se učívalo tadi dóle na, jak je NP, za hasičkou, tak tam
95. se učívalo a tadidle, jak je Veselej statek, dneska je to spustošení a to, ale to bilo, říkalo se na
96. Valnerovím, tak se učívalo, jo, tam bili dvje třídí, tři, tři dokonce třídí bili tadi na tom
97. Valnerovím, dvje bili tadi na tom NP no a f tej škol, zbitek bilo teda f tej škole, tak to se učilo
98. takle po, po rúžne po tech staveñích, gde to bilo trochu vječí. No pak školu přístavjeli teda,
99. roššířili to a to pak uš se to teda vrát'ilo fšechno do školi, ale, ale neš to bilo, tak to, to se učilo
100. fšude na řech, no...

A nákej zážitek ze školi si nevibavujete? Třeba co ste jako kluci prováděli?

101. Nó, vibavuju si, ale je to smutnej zážitek. Bili sme, to bilo uš na jaře, a bili sme bruslit na
102. spodňi přehradě, tam ešče bil led, jó, ale uš uš uš bilo k jaru, uš bilo dost teplo jako teda, no a
103. tam, to bil vlasně let a von bil, vona voda klesla, tak to bilo vlasně na louce, tagže tam to bilo
104. bespeční, tam nič, no a dobruslili sme, mňe, dod'ali sme hod'inu a to, a bil tam nákej NJ NP,
105. támle vot tohodle, paňi NP sin a, no a von se skrátka zebrał, že přejede tu přehradu a že pude
106. tam po silňici, že to bude mít blíž dom, jo. No a jel, já sem se na něj tak d'íval, a najednou kluk
107. zmizel pod vodou, jako prolomilo se to pod ním, jo, nat řečiščem, gde to bilo víc zelabení ešče
108. ten let, tak se to pod ním prolomilo, no a tak chvilku, chudák, bojoval, ale pak... už ho vitáhli
109. mrtvího, no.

To neňi zrovna moc optimistickí...

110. No, no, no... To nejmíc utkví, no, takovejdle... No fšelijakejch kousků se nad'alo, copak vo to,
111. ale... To mi jako kluci, praki sme mňeli a to, to nám porád vid'elával ředitel, NP, a to nám bral
112. fšecker, no, to je, jako d'ecka, no.

A diš ste virústal, mňeli ste třeba velikí hospodářství? Nebo žijete celej život taji na tomle místě?

113. Ne, ne, ne, ne, ne, ne... To tohle sme si postavili teda z manželkou a todle uš, ale diš sme se
114. sem nast'ehovali, tak sme bidleli támle, vona uš ta chalupa neegzistuje, uš to roz, zbořili, ale na
115. Hrdé Fsi bilo, bila NP jako chalupa, jak to todle, tak tam sme bidlívali, no a potom sme se
116. přest'ehovali ešče dál na Hrdou Ves, to bejvávalo NP, támle z mlejna, jo, tak tam sme bili, no a
117. tam sem bil aš skoro do vojni. Vona nám pak umřela maminka, tak já sem šel na vojnu a otec
118. koupil tadi to dole u hasički, teřka jak je NM, tak to koupil teda, tak voňi se tam přest'ehovali,
119. tak po vojně sem tam pag bil tam, no a tam sme se uš teda jako roscházeli z domu pomali, že
120. jo, vožňili sme se a todle. Nó a tak mi sme si postavili tadi, brácha, ten si postavil támle na
121. rohu, další brácha, ten má támle bitofku jezedáckou, to bilo po jezedákách, tak to potom
122. koupil, no a tak, tak takledle sme tadi vegeřili...

*Gdiš ještě vezmu tak obecně Vír – pamatujete si nějakou velkou událost? Co se tadi udála buřtoza
Vašeho života, nebo co ste slišel z vibrájeňi?*

123. No, no, událost, událost... Zas je to taková nič moc neveselího. To sme zrovna bili na, ve škole
124. támle, to bilo f pjetapadesátim roce a bili sme na tom NP, sme se učili, no a to bilo, tak to bilo
125. deset rokú po válce, že jo, a to... Tadi bejvával nějakej NJ NP, na NP, von mňel potom NP, tam
126. dole, jak je NO hospoda, jo, tak von mňel tu tu tu NP, von s ňou nějag žil. No a von bil trošku
127. takovej, no z válki, von bil partizánem za válki, a, no a tak, von bil takovej nervovje takovej
128. dost jako stranej, nebo jako vot toho tohodle, voňi mu Němci vivražďili rod'inu a to, no a žil
129. teda s tou, s tou NP, s tou toudle, ale ta její matka jim f tom nějag bráňila, furt do ňich vrtala a
130. furt nějag to, todlen, no ned'alo to tam nějag dobrotu... A tak bil, von šel do fabriki, to tam
131. hlídál ešče nějakej pan NP, no zebrał mu pistolu tam, jó, no a šel, šel teda tam, tam vlezl nat tu,
132. nat toho NO, f tech vrchňich vokinkách, jak sou smňerem sem, tak tam negde se usad'íl no a
133. vona ut'íkala, ta teda ta matka tej, tej, tej holki, jo, no a von ju zastřelil. Von, vona ut'íkala tam
134. naproři ke NP, to bilo NP tam ešče, a zastřelil ju, no a tak, tak, to vite, ruzni manevri policajtú
135. tadi bilo a todle, a tag von, jenomže se ho báli fšeci, protože, to, to von bil, von bojovňik,
136. partizán, ten ovládal teda jako... Tak pak přešel ke Ščasnejm negde do hospodi a tam se vopil,
137. no pak vlezl do sklepa, tak tam ho... Ale poslali tam psa, von jim ho zastřelil, no tak tam pak
138. nějag dali salvu s kulometu nebo ze samopalu teda a zastřelili ho, jo, tagže taki nič veselí. A co
139. bilo veselí, zase případi, příbjehi taková, nebo co se vodehrálo, no tak to se složilo a bilo to g
140. hodom, kázalo se to u hodú, jo, tak tagže...

A nějakej příklat jako co bila fakt taková nějaká echt historka?

141. Jak mislíte?

Ňejakej ten příbjech, jag říkáte, jak se dávaji do hodú, co Vám třeba opravdu utkvjelo?

142. Jó, do hodů? Nó... Třeba tadi nahoře NP jak sou, ne, tak gdiš bili malí, d'ěcka mňeli malí a
143. todle, tak mejvávali fenku Julču, no a vona dicki, jak to bejvá, ne, psi se todle, no a mňela
144. vdicki kolik ščeňat, no a jí to museli vždicki zabijet a to, a tak furt přemejšleli, co s tím ud'elat,
145. abi to... No a tak přišli na to, že jí skrátka, diš se hárala a todle, tak že jí voblíknou kalhotki
146. nějaki... jí zrichtovali kalhotki, a todle, jenomže depak, ráno vipust'ili ju ven a todle, a ráno
147. přišla, kalhotki rozervaní po zahradě, stejne bila, pak mňela ščeňata, tagže... No a to se tak
148. zveršuje a dá se to do tohodle, no, něco se k tomu ešče trošku přidá, abi to mňelo takovej
149. šmrnc a... To bila taková celkem... no vono toho bilo, takovejch techdle! Jednou vařili náci dva
150. tadi taková kuchaři jako, a já uš aňi nevím, kteří to bili, ména, no a něgde ve Chlumně vařili
151. guláš, někomu na nějakej, já nevím, esi na narozeňini nebo něco... Jó, jó, jó, to mi... No,
152. samozřejmně, mňeli k tomu piť dobrí, tak se vopili a todle, a teť míchali, jenomže tomu
153. jednomu se Vám navalilo a Chlíst! do toho guláše... „Co budem..?!“ „Ňic!“, zamíchali to a
154. fšecco se sňedlo. A jednou brácha si koupil v ZZN v Bistřici gumofilcáki, boti, ti jeho starí uš
155. se mu, se mu zdáli, že uš mu dosluhujou, no tak si koupil jiní, f krabici to vzal, s krabicou
156. zaplat'il a jel dom. Nó a štiri roki je doma mňel, jó, neš se mu ti starí rospadli, pak povídá: „No
157. nič, musím vzít teda noví!“ Tak je vibalil a vobje leví! Povídá: „Tak, no co teť já budu d'elat,
158. štiri ro, za štiri roki, no co to todle...?!“ No tak přece mu to nedalo, jel tam, tam bil jeho
159. známej, nějakej NJ NP, a povídá: „Ti, NJ, prosím t'e, já sem si tadi přet čtířma rokama koupil
160. boti...“ „No a maš vobje leví, vit'?“ „No, to mám!“ „No, mi čekáme štiri roki na toho blpca,
161. kerej přinde a donese je spátki, mi tadi máme dvje praví!“ Tak to vimňeňili a pak to...

To je taki dobrí! A vi se teda pod'ilíte jak, na tech hodech? Gdibiste mňel říct...

162. No dit mi to skládáme a todle. Takle to musíme přez rok, no tak... Mi uš sme teda řekli, že uš
163. nebudem, ale to dovíjak dopadne zase, že. A tak co se tak vivede něgde nějakej, protože
164. ledasgdo se něgdo pochľubi: „Ti poslouchej, viš to...?“ Tak si to zas na... zapíšem a todle a, nó
165. a pak to skládáme. Skládáme to z bráchou, pomahal nám s tím, diž bil ešče naživu támle NJ
166. NP, von voslepl potom, jo, a no ale von, ten umňel pjekně skládat. No tak ten nám s tím
167. pomahal, něgdi tadi souset, NJ NP nám nějakej přípat taki složí, no ale jinak z bráchou to
168. dáváme do kupi, no. To sme převzali po starejch kazatelech teda, co bejvávali – napřed NP s
169. NP kázávali, kázali dicki uš hrúzu let jako, no a zestárli, no tak: „Chľapi, no nedá se nič d'elat,
170. musíte se do toho pust'it!“ No tak sme se do toho pust'ili, no. No mám knížek kolik, aspoň
171. štíři? No mám dobře štíři kníški tadi mám ti hodovňi...

A misíte, že se to nějakej zmňeňilo? Jak dříf probíhali hodi a jak probíhaji teť? Že sou tam velkí rozd'ili?

172. Nó, takle ta tradice, ta ta... Ta hlavní náplň, ta se jako teda dodržuje, jo, to je stejní, ale... ale
173. taková... taková přece jenom, ten zápal pro to a taková to načeňi, jag bejvávalo napřet, uš neňi,
174. jo, to už je, to uš se tak d'elá spíš s takovej nějakej povinnost'í nebo z nákiho tohodle. Vim, že
175. napřet ti lid'í tím žili a teda jako to, a neska, neska uš... Do každího baráku teda diš přišli zvati,
176. fšude jako bili načeňi nebo nějaki, mňeli radost nebo něgde, a říkají teťka něgde, že je něgde
177. aňi nepust'í, jo, do baráku uš a nebo todle: „A to už zas votravujete!“ no a taková... No copak
178. neska, tej zábavi, ta televize, ta to hodně jako teda utlumila, tadi tu vesňickou... To nam,
179. protože mi se takle, co sem to, no, teťka mňe to vzalo ňit'... No teť ne, sem, teť teť mňe vipadla
180. tadle... No napřet se tomu teda jako vic vjenovali, že, uš mňeli s toho takovou radost ti lid'í a
181. to, no a na... Jo, ešče k tomu d'ívadlu Vám řeknu to... To takle, mi diž něgde hrajeme anebo
182. něgde je něgdo, nějakej herec nebo todle, jako známej herec, né, no tak sme, máme kroniku a
183. tak sme za ňim šli a z... a todle a von jednou pan Svjerák něgde taki todle, tak sme mu, a tak
184. nám napsal do kroniki: Diš Vás nezahubila televize, uš Vás nezahubí ňic!, jo, nám napsal teda.
185. A máme tam potpis i vot pana Lukafského ešče. A jednou sme hráli, je to uš ale dva roki nebo
186. tři, v Bobrové nějaki d'ívadlo, uš... Celebriti es er ó se to menovalo, a no ňic, bili sme
187. nachistaní a uš sme se d'ivali, tam takle po schodech choďili lid'í tam do toho kulturáku a teť se
188. d'íváme a: „Jěžišmarja, diť to je Donuťil!“ Jó, herec, co bil, Miroslaf Donuťil, a no ňic, no.
189. Přišel z rod'inou, manželku ze sinem, s tím Martinem Donuťilovim a ešče tam sebou... no ňic.
190. Vodehráli a to, pak za nama přišel, tak nám pográtuloval jako a to, a pozval nás, ať s ňim, za
191. ňim přindem do hospodi. Tak sme se tam s ňim sešli, a tak sme tam besedovali, jó a tak to bil
192. taki takovej zážitek, no, že, že sme ají dost jako významní herce potkali za život, no nebo za
193. tu našu karijéru.

Tagže velkí úspjechi slavíte z d'ívadlem?

194. Ale jó, jo, to jo, to jo... To je ná, na na internetu si to může, tam sou vječina, tech her našich,
195. tak tam si to může pust'it a diš zadá Vírina Vír, d'ivadlo Vírina Vír, tak... Teť sme se d'ivali
196. zrovna na to Nebe na zemi – povídám: „No, teda to bilo...“ Tak přemejšlim, kolikrát gdibi
197. třeba v d'ivadle lid'í přišli něgde do profesionálního d'ivadla na, dibi řekli: „Bohužel, ta hra se
198. nemůže pust'it.“ Tam třeba to, já si misim, že bi to aji vidrželi. Já nevim ešče, co bich Vám tak,
199. nebo co bi Vás tak zajímalo, no...

Jesli uš si nefspomínáte na nič, jak sem se ptala, tak bich Vám takle poďekovala, mňe to bude stačit.

200. Tak dobře, nó, tak esi...

M11

A máte třeba nějakí zázitek s opce, co se třeba tadi stalo, něká třeba živelná katastrofa nebo něká jiná událost?

1. Nó, mi sme tam jako na přehradě prožívali to, gdiž ešče stavba nebila hotová, no tag se stalo to,
2. že třeba bili velké sráški deščové a nastal velký přítok vodi, no a muselo teť skrátka, stavba nebila
3. dokončená, že. Tak se stalo, že se muselo vipouš'et t'ema spodňima vipustma, se muselo
4. vipouš'et maximální množství vodi. No a zase teda na povod'í to d'elalo jako velkou zmňenu, že,
5. a bili takoví záplavi jako. No ale dneska, gdiž už je to vodní d'ílo postavení celí, tak velice dobře
6. slouží, že bilo skutečně postaveno hlavně z důvodu toho, abi regulovalo průtok vodi na řece, a
7. t'im pádem ti obrofské záplavi, které tadi bili, tak uš nejsou. Nevim, jestli si to třeba negdes třeba
8. zjist'ila nebo podobně, bili tadi i železární ve Víru. Bili tadi železární a bili umístěni tam, gde
9. stojí neska ta fotovoltajika, pot tím ribňikem. No a negdi v roce sedumnáccet pjet bila taková
10. velká povodeň, že to ti železární uplňe za, spláchlo. To bili skrátka velký přivali vodi, protože
11. Svratka jako je tagzvaňe d'ivoká řeka, protože ona má velikí spád a diš potom skrátka ti sráški
12. sou velké, tak diš si přectaviš, že třeba nejňiší průtok na Svratce tadi ve Víru je tři krichlové
13. metri vodi za sekundu. No a najednou při takové nečekané srášce, která se támlé vobjevila až
14. nahoře nad Jimramovem a nahoře u Svratki u Herálce, tak přišlo aš přes třista, aš třista
15. krichlovích metrů za sekundu. No a to bila taková vjec, že třeba tadi zde, přímo ve Víru, se to
16. nejvíc projevovalo v jařním období, gdi nastalo na Visočine táňi, a teť ta obleva, která se
17. projevila ve dne vječinou, spusobila to, že ta voda přišla sem v noční dobje, jo. A tagže bili
18. hlítka na každé, na každé opci f té dobje pracoval, taková bila funkce ponocného, eslis to slišela
19. negdi „ponocní“. Mňel piščalku takovou, choďil po d'ed'ine, votpískával hoďini, no a lid'í
20. vjed'eli, že venku gdosi je a hlídá, jo. Bilo to i s titulu požáru, ale tadi hodně na povod'í, to bilo
21. specijelňe f tom jařním období kvůli té vod'e. No a to se stalo, že, že ta voda, jak tam nastalo to
22. táňi, tag zvedla ti ledi na řece a teť ti ledi se valili sem, to bili ledi dva tři metri silné, jo, valilo
23. to. No a tadi se třeba stalo, že se to negde zatarasilo, jak třeba tadi za hotelem, jak je ten splaf
24. takoví, jesli, tak tam je náhon na bej, bejvalí Navrát'ilu mlín, tak tam se to skrátka zastavilo a
25. najednou ve Víru voda couvala spátka a fšecker bilo zatopení. Celí to Závod'í, to bilo post'izení,
26. protože tenkrát f té dobje se stavjeli domi, tag, páč tam vječinou bila na tom Závod'í to bila púda
27. obecňi, tagže diž negdo cht'el stavjet s tech običejnejch lid'í, co nič nemňeli, tak tam stavjeli.
28. Nakonec gdiš si tadi stoupneš k Lipce, jag říkáme tadi nahoře je Lipka, a poďiváš se na ten Vír,
29. tag zist'íš, jak ten Vír se celkem f té spodňi vrstve lid'í, celkem zachoval špatně, protože zrovna
30. teť f této dobje, co žijem, teť, tuto roční dobu, si fšimňi, že na Závod'í je moc málo slunka. Ráno
31. tam chvílu svít'í a to ešče něni slunko sklopené uplňe, gde třeba tam nahoře u kluzišt'e, jag bidlí
32. NP, tam ubec nezasvit'í, že. Anebo tadi ta trasa od NP nahoru k NP, co sou ti domki, gde silňice,
33. tak jim už dneska na domki nesvit'í. No a to Závod'í celi bilo postavení, tenkrát se, pálené cihli
34. to bilo drahá vjec pro takoviho človjeka, že, i gdiš se to d'elalo tadi, taki se vipalovali cihli, ale
35. to už musel mít něgdo les a podobně, abi mňel dostatek dřeva. A to bila taková vjec, že se třeba
36. topilo jenom pomoci pařezů, dobivali se pařeze v lesi, pařezi se dobivali, tak s t'ema se tam
37. topilo, tagže negdo bil schopen, sou tadi místa v opci, gde sou takové skrátka jílové čá...,
38. oblast'í, gde se stavjeli ti cihelni takoví. To znamená, že ste, s toho jílu se to ve formách
39. vipracovalo a aš to vischlo, tak se s toho postavila taková velká pec a f té se topilo a vono se to
40. vipálilo. No a na tom Závod'í, a co nebilo vipáleni, tak se tomu lidovje říkalo truple, truple,
41. anebo pak vepřovice, jó, tomu taki se říkalo. No a ted' gdiš přišla tahleta voda, no tak ta to

42. mňela uplňe snadni. Ti, tihleti nevipálené cihli, to se skrátka to nasáklo vodou a zhroutílo se to,
 43. no. Tagže tadi se počítalo s tím, že se tadi neco musí postavit, to už nějak na začátku dvacátého
 44. století už se s tím nějak počítalo, jenomže nedošlo k tomu, protože pak byla první světová
 45. válka a podruhé... Po první světové válce neš se to rozjelo, tak ale pak neustále v Brně na tech
 46. krajskejch org..., úřadech se na tom bávalo, že se tadi neco musí postavit, protože Svratka je
 47. důležitá směrem na Brno, že, no. Tak potom hned diš skončila válka, tak druhá světová, tag
 48. hned se už v roce štiricátém šestém začalo s, tadi s výstavbou. Bilo to zásluhou toho, že nakonec
 49. naši lidí dobře dokázali i f té dobje válečné to připravit projekčně a už se to tadi začalo skrátka
 50. stavjet. Bilo to, ta stavba bila celkem, dá se říct taková primitivní, zde se ta mechanizace
 51. celkem, ešče nebila tak rozvinutá a určité stroje a zařízení se tadi dováželi viřazené z jiných
 52. staveb, jo, tagže se to pracně, pracně dokázalo, ale došlo to aš skutečně tag, že se to postavilo.
 53. No jisté je, že neska tam někteří ti obivatele nahoře, kteří se museli octěhovat s Chudobína nebo
 54. s Korouhvice, tak třeba spominají jako ve zlém, jo, že se museli, že tadi mňeli kořeni a že se
 55. museli višťehovat. No ale vona to bila taková doba, toho sťehování bila taková doba, jak říkám,
 56. se zmňeňilo f tom roce štiricet šest a pak už v roce štiricet sedum už se sťehovali, bila vjec
 57. takova, že lidé se sťehovali do pohraňičí, gde bilo uvolňeni pohraňiči, teda bili tihle, tadi se
 58. sťehovali na dvje místa. Jednak směrem k Morafské Třebové a jednak pod Brno, tam
 59. Hrušovani nad Jevišofkou a tam. A tagže spousta rodin se, diž to takle tadi dopadalo, tak třeba v
 60. Dalečiči..., é Chudobiňe, tam někteří, kteří nechťeli se sťehovat přič, tak si postavili v Dalečiči a
 61. v Dalečiči je takovi jakobi noví Chudobín, je to část Dalečičina, gde domki só otočeni k jihu a
 62. maji nad oknama takové parkáni. Tak to je ta, to je tamta čá..., skrátka skladba toho
 63. chudobinského lidu, a nebo s Korouhvice to samí, jo, to taki se sťehovali ocuť přič. No f
 64. Korouhviči tam bila hospoda normálňe, žilo se tam, bil tam mlín NP, no a to tam je zaplavení
 65. teda, no. No a tak jako z hledíška nó nešního, je teda ta přehrada celkem, no mi sme, no jednak
 66. bilo to tadi dobre, že se to začalo stavjet, pač tadi bila práce, tadi mňeli lidí práci a zase si mohli
 67. spravovat domki doma a tak. A jezďili sem na tu st..., na tom staveňišči tadi bilo patnáset lidí
 68. zamňestnanejch. A jezďili sem až od Poličiči, vot Poličiči, z Olešnice tadi, s taji s tech stran
 69. tohle, to jezďilo, ze fšech možnejch stran jezďili plné autobusi lidí, pracovalo se ve dne v noci.
 70. No a tagže, no a ta stavba trvala deset rokú, deset roku, no tagže tadi f té dobje tí lidé mňeli tu
 71. práci tadi jako zajiščenou, no. Nó bilo to taki fšelijakí. Jako zajímaví, fšelijakejch událostí tam a
 72. podobňe, že. No bili tadi Řeci, tadi přišli z Řecku tadi, nakonec neska tadi sou ješče třeba NJ
 73. NP, jesi ho náhodou neznáš...

Podle ména, no...

74. Vona ta paňi NP bila na obecňim úradě, NJ, tak teť, no tak to sou po ňich skrátka ti d'eťi, kerí
 75. tadi zústali, staří už zemřeli teda vječinou, ti už pomřeli, ti už tadi nejsou. Nakonec někteří sou
 76. zde pochováni teda tí Řekové a někeři, to bili celí rodini, a nekeři pak mňeli soustředěni u
 77. Morafských Buďejovic, tak tam sme taki za ňema pak jezďivali na náfsčevi se podívat. To bili
 78. takovi skrátka dobří lidí. NP a NP a tohle... to sme s ňima vicházeli velice dobře a voňi tadi se s
 79. náma mňeli taki, mňeli sme je rád'i, no. Mňeli taji takovou jednu paňi, kerá je jakobi
 80. vzdělávala, učila se s ňema ru, ře..., to řecki a to fšecko, neš se jako dostali na to, že rozumňeli
 81. nám tadi pořáďne a tak, no. Tagže takle to bilo, no. No a jinak za válki, válka to bila zasej další
 82. etapa, co se tadi fšecho vodehrávalo ve Víru, že, páč tadi to bilo tag už vihroceni, že skrátka
 83. starší obivatele říkají: "Ešťe jako skrátka dibi se to fšecho pozdrželo..." řekňeme vo tej, ti dva
 84. tři mňesice, tagže voňi bi bili bejvali nás tadi schopňi fšecko jako vipálit, jó. A eš tadi, taji bili
 85. strašni stavi s tema skrátka, tadi bil ňákej NJ, ten továrňik, že, no tak partizáni ti přišli teda na
 86. podzim v roce štiricet štíři, no tak pak to nakonec dopadlo tag, že tadi bila teda ta přestřelka u té
 87. vili tadi, jak je, ma tam ten Čurzín tam má tu pamňetňi desku, nó tak, kerej taji zahinul, nó tak
 88. to tak... Nó a teť tadi bili zhozi, zbraňi a munice a to fšecko, no to bilo, no a lidí do toho bili
 89. zapojeňi, snažili se pomahat a to fšecho, ale viselo to fšecko na vlásku. No tak to bila taková
 90. doba zase válečná, no. No a tak co bis ešče chťela vjed'et?

No třeba bi mňe zajímalo, jak se dříf slavili ruzní svátki, jesi se to liší třeba ot toho, jak se to slaví tet'?
Tipu Velikonoce, Vánoce nebo hodi...

91. Jó, no tak to se slavilo, to se slavilo, jako tech svátkú bilo teda méňe, že, neš teť, ale taji třeba
 92. bili hodi jako celkem na úrovňi, to fšichňi se t'ěšili na hodi, že. No tak to bila skutečně teda jako
 93. vždickí událost, no tak to se na to fšeci t'ěšili a bilo veselo. No a jinak, hm, bila tadi hospoda ta
 94. Beseda, tadi jak je pan NP, nó tak, no tak tam chodíli hodňe tí domáci li..., teda hosté a tam bili

95. če... jako i lí... jako i jednotlivci, keří tam chodíli každěj den, že, každěj den. No a tam se lidí
96. scházeli a ruzní vjeci se tam domlouvali, no. Jako pan Ščasní třeba, dule zase, ten taki, jak tam
97. bila hospoda, gde, jak je dneska hotel, tak pan Ščasní ten taki, von bil zamňestnanec pošti, tak
98. už mňel jako f sobje takovou vjec, že se s každim přívítal, diž negdo ňekam jel, každiho přijal,
99. zeptal se: "Kerejpak vi ste? Kampak jedete?", že. A mňel tam rúzne, tam bila taková stara
100. kuželna, uprostřet toho bila veliká lipa a tohle fšecko. Neska je tam teda... Ta lipa stála třeba f
101. tom místě, jak je fchot do toho hotelu. No a von na te kuželně, to bila taková stará boutka a
102. podobně, tak tam daval ruzné plagáti zase, že. A diž neco bilo nového, tak to napsal, povivjesil
103. to tam. No a řeknu třeba takovou zajimavost třeba, jako von třeba na řidíče bil přísní, a tak diž
104. skrátka se stal ňejakej karambol nebo neco, tak von skrátka spínal ruce a říkal: "Vždit' to se
105. nemuselo stat!" a podobně. A tak s toho, s té své snahi napsal takovej leták a dal to na tu
106. kuželnu a dal tam šipku smňerem tadi nahoru: Řidíči pozor, nemocnice Nové Mňesto na
107. Moravje třicet kilometrú!, a šipka dolu: Hřbitof jeden kilometr, jo. Tagže zas takováhle vjec.
108. No a tak to bil takovej človjek skutečně v opci, né jako, já nevím, esis četla třeba knišku tu o
109. Víru, tu... tak tam je hodně o tom pojednávání o ňich, o té rodíne a tak, nó. A tak to, no. Jinak,
110. co se tíče záležitost náboženská, tak se to tadi snáší, snášelo se to. Jedna vjec je taková, že
111. třeba tadi teda to okolí, mňe to fšechno toto moc zajimalo, jak to tadi fšechno vzniklo, protože
112. tadi je takovej ostrof českobratské evangelického náboženství, jo. Tak diž bil, skrátka bil
113. uvedenej do života ten toleranční patent, sedumnáct osumdesát jedna, tag skrátka ři
114. evangelici bili teda jako tolerování, jo. Nemohli si d'elat, co bi cht'eli, a tagže mňeli tadi
115. postaveni, stavjeli ti svoje modlitebni, ktere teda nesmňeli mit vježe, nesmňeli mit fchot na... z
116. ulice, nesmňeli mit zvoni a skrátka bilo to tagdle. No ale přesto oňi sílili, mňeli velkí, velkou
117. sílu a bili tadi opce, kerí přecházeli celé opce do evangelického náboženství, jako třeba
118. Strachujof, že, Proseřín, to je tadi a... No a tak gdiš bis to skoumala, tag bis zist'ila, kolik je
119. tadi evangelickejch kostelú, já ři je skusim vimenovat. Tak první bil Proseřín, pak Olešnice,
120. pak Rovečné tadi, no pak velká modlitebna bila v Daňkovicich pjekná, nahoře jak je Buchtuf
121. kopec, v Novim Mňest'e je kostel, v Borovnici kostel, tadi v Blaškovje je modlitebna a takovi,
122. tagže to bil tadi takoví ostrof evangelictví, jo. No a co bili katolíci, tak co tadi bila šlechta
123. tenkrát f té dobje, tak to bila f Kunštát'e na zámku. A ta to tadi ovlivňovala ta šlechta a vona
124. bila víc katolická teda. Tagže zase gdo jako se dal na víru evangelickou, no tak voňi je zvali do
125. toho Kunštátu na zamek, tam je vislíchali a to, a gdo jim co říkal a gdo jim dává knihi, jó, gdo
126. tohle, a mnozí tam bili i třeba zavřeňi dva tři dňi, jó, abi jako nejak o tom hovořili o tom. No a
127. tak voňi jako se mňeli takovi jako jedno takoví skrátka, bili tag vedeňi k tomu, že vipovidali,
128. že cht'ejí žit f pravd'e, jo, že cht'ejí žit f pravd'e, tagže voňi se zase ňic nedozvjed'eli. Ale třeba
129. ři evangelici, to bilo zajimavi, jak třeba oňi tam, jo, oňi třeba viuzívali to, jak se jezd'ivalo do
130. mlína s obilím s koňima, no tak voňi vlasně diš čekali až jeden semele a pude druhej, tak to už
131. mezitím mňeli jakobi schúsku, jó. Že se tam bavili u toho mlína a hovořili, nó a tak takle to
132. bilo, no. Jinak tadi to teda vichází, vicházime teda celkem jako dobře, neska f tom neňi žádnéj
133. velkej rozďíl. A ale třeba gdiš hřbitof se zakládal, tak jako i bila taková vjec, že třeba, třeba
134. katolíci řekli: "No tak mi máme hřbitof v Rovečnem, tak co bisme mňeli tadi, že!?" No neska
135. je to společní, že, neska je to společní. No taki mohlo se stat, že třeba viňikali ňekterí
136. jednotlivci, že bi to třea přeháňeli trochu, jó, ale to zaňiklo uplňe a lidí se tadi snáší, snáší
137. dobře, no. No tak co jináč? Jinak teda tadi bil ten život takovej volňejší jako. No f tech
138. okolňich vesňicich, tam se jako tak ňejak dřelo víc, jo. Lidí vod rána vod třech hoďin do noci
139. to bili po stodúlkách, po chlívech, jo, protože mňeli doma nejakej dobytek, tag zasej třeba
140. čekali telátko nebo kozi malí, kúzlata, tak museli u toho nocovat přez noc, že, ale ráno už
141. museli vzit srp a plachtu, tu trávňici, a už jít na trávu, že, honem. No a abi se to st'ihlo f tom
142. vikendu, no tak to muselo fšechno bit připravení tak, že třeba už jidlo bilo rozvařené f poledne
143. f sobotu, na neďeli, ráno brzi v neďeli se vzala ta kráva nebo ti kozi a šli na pastvu, vrát'ili se a
144. šli do kostela. Šli do kostela, no a do kostela se chod'ivalo i tak, co já teda znám podle
145. viprávjeňi, to já už sem nezažil, ale s to, že třeba d'efčata hlavně, gdiš skratka, páč se chod'ilo
146. do kostela se šlo třeba z Bolešina do Proseřina, to se šlo hoďinu, tak abi si ti boti nedrali, tak
147. je, tak šli bosí a aš přet kostelem si je obuli. Jó, tak tak to bilo taki, že. Nó a teť se přišlo dom a
148. vobjed už bil jakobi rozvařenej, tak se honem přidalo do kamen, že, honem se dovařilo a bil
149. vobjed. A votpoledne už se zase šlo s tim dobitkem, no, a abi se to uživilo, protože f každé té
150. vesňici oproti dnešku bilo, bil velkej majetek, a to bilo f tom domácim zviřectvu. Čili i diš, i
151. diž jako bilo zle a to a nebilo g dostáňi třeba, já nevím, teda to maso anebo podobně, tag doma
152. bili brambori, bilo bilo bil škopek zelí kvašeniho, že, a mohla se zabit třeba slepice, že. Taki se
153. stalo, že třeba bábinka uvařila, uvařila zajíca, že, teda mrtvího, že, zabitího, uvařila ho a neš to
154. stačila podávat, tak d'ecká z d'edou to pomali sňedli, pomali to vítahali z hrnca na plotně. No a

155. na plotně bejvávali železnáčky, takovi železnáci, hrnce, a to se jednoduše dicki do toho
156. železnáčku dala dalo dalo vařit brambor, normálních, neloupanejch, no a aš se uvařili, no tak ta
157. maminka, skrátka d'ecká uš vedle stola a toto, maminka to viklopila na stůl a d'ecká uš si
158. voloupali brambor, a vona šla ešče podojit kozu a nalila jim mlíka a mňela to takle. A to v
159. nektorejch rod'inách bilo dvanást trinást d'eťí, nó. Jako já třeba, já třeba mám rot takovej, že z
160. otcovej strani bilo devjet d'eťí a z maminčinej sedum. No a život tadi bil ešče takovej, že v
161. mnoha, v mnoha chalupách bili ti tkalcofskí stavi, a voňi jim tadi říkali "veřtati" – jako verk
162. štat, tak to nějak, jó, tag je to skráceče "veřtati". No a tak skrátka diž neco, tak tařinek tkalčil
163. na veřtaře, že, maminka snovala, ta přetáčela to s tech velkejch špulek na male cifki, keré se
164. fkládali už do člunku, a von uš to tam pak ten člunek prohazoval přes tu osnovu, nohama tu
165. osnovu ovládal, no a tak tkal to plátno nebo koberce, zase diš ze starich hader splítali koberce,
166. nó a tak to bilo takle. Nó a v nekeré chalupje bili ti veřtati třeba dva. No a to třeba mňeli
167. takovou zábavu, že třeba na tom veřtatu bila povješená klec, tam mňeli veverku třeba, né
168. kanára, ale veverku, a diš bili svatodušňi svátiki, tag dicki nekerej ten pantáta, diž mňel u
169. chalupi lípu, tak uřizl vjetef, lid'i si s toho vzali úlomki a ovjenčeli se s tim kolem oken a dveří
170. zvenku, tak takovej tadi bil zvik. No a pak na podzim se vařilo povidlí na d'ed'ine, to se
171. ud'elala pec negde v mezi, pec, postavila se nat tim taková bouda a tam f te peci bili hliňeni
172. hrnce, třeba jich tam bilo pjet, no a tam se nalejvali ti rozmačkané kadtátki, trnki, taji se říkalo
173. kadtátki, ti mali bili trnki, voňi bili malí, ale bili slatkí, nó a tak to se tam topilo ve dne v noci,
174. no a zasej d'ecká kolem a mňeli lizačky ze dřeva ud'elani a pořád a pořád nabírali a volizovali,
175. tak takle to bilo. Tak já nevím, říkám t'i to tak trošku, co asi chceš?

Jó určite, určite, určite.

176. No sou to takovi vjeci... Já, já spoustu vjecí teda si jako pamatuju vod mejch, vod mích rod'ičů,
177. protože toto t'i ešče řeknu. Moje maminka se dožila devadesát'i osmi let a bila štiricet let
178. vdovou, tagže jak já sem t'i říkal, že já sem se s tej vojni vrát'il sem, tag bilo to záchrana, že já
179. sem jí mohl sloužit, já sem to vocuť to do Bolešina přešel tadi přes Padoušku, přes Ostrážnou,
180. a mohl sem jí sloužit. A teť t'i ešče řeknu, jag já sem jí sloužil. Protože já sem vjed'el, anebo to
181. mňe uznáš i sama, že skrátka, že človjek přijímá starostliví vjeci hůř a diž já sem za tou
182. maminkou přišel a vona se mňe ptala na určiti vjeci, tak já sem jí nigdi neřekl špatnou správu,
183. viš. A já diš sem s te do, s tej chaloupki otcházal, a vona tam zase vidržela, já sem za ňou
184. chod'íl každej den, každej den. Tařinek, tařinek št'ipal dřevo venku a jak se rozmáchl se
185. sekerou, mňel tam takovej pařizek, říkám, bilo to před zimou, teď bude mít viročí umrt'í, konec
186. listopadu, říká: "Já ješče ten pařizek rozbiju a von je suchej, tak ešče s ňim zatopime" a ono mu
187. to tadi prasklo, srd'ičko, jo. Tim pádem von f pjetašedesát'i letech zemřel a já sem se vo tu
188. maminku staral tech štiricet a toto mudrosloví sem skrátka si zapamatoval, že já sem jí
189. viprávjel jen pjekní vjeci. Né jako bich neco nalhával, jenom to, co pravda bilo, ale třeba sem
190. jí neřekl, třeba sem jí neřekl, že třeba manžel vot me cerki zemřel, rozumíš? Vona se to vubec
191. nedozvjed'ela. Aš pag diž už mňel bit pohřep, tak sem jí to řekl, a vona to ale nesla statečne,
192. vubec sem to teda nečekal, že to tak to, ale sem jí to nemoh říct. Pak přišla druhá rana, že se
193. sin rozvedl, a to sem jí neřek a to uš sem jí aňi nedořekl, jo. No a tak já t'i to vikládám taková
194. živoťni moudro, já nevím, jesli to přijímáš jako dobře, skrátka je to taková mišlení, že t'i to
195. říkám, jak dibis bila moje cera, viš?

M12

Chci se Vás teda zeptat, jestli biste mňe bil ochotní něco říct třeba o tom, jak tadi ve Víru fungujou hodi? Gdibich jako to vubec neznala, gdibiste mňe to mňel visvjetlit...

1. No jak, hodi fungujou na ten stil, že mi jako, co d'elame kázáňi, tak to je sme jako souci, tak celej
2. rok zbíráme taková ti nešvari, co se ve Víře událi, kteří bi stáli ud'elat s toho nákej, nákou, viš, abi
3. to bilo ke smichu. Nó a to se zbírá a to je celej rok, to musime a skládáme to, dáváme to do veršů
4. a je to tak, že jedenástiho listopadu, to je na Marřina, mame Marřinski hodi, se to udelá tak, že se
5. sežene asi, to znáš, deset patnást páru stárku, keří chod'í zvat po vesňici, lid'i zvou jako k máji,
6. že, k tem, k tomu kázáňi. Nó a je to tak, že sou různí maškari, ešče k tomu, že jo, stárci, maškari,
7. a to fšechno to zve k tem hodům. A mi teda se pripravime v jednu hod'inu je sraz, vždicki to bívá
8. v, dole u Ščasňich, přijede brička s koňima, nasednem do toho, zajede se, zajede se pro stárka,
9. stárek, pak se jede pro stárkovou, tos taki znala už, né? Nebilas stárkova?

Bila, bila.

10. No vidíš to, tak ti to viš dobře. A přijedem pro stárkovou, pohostí se veškeri, veškerí lidí, co
11. sou vokolo a jede se k máji a dvje a púl aš tři hod'ini, no dvje aš tři hod'ini se kecá, kecá, kecá a
12. kecá, buť to se lidí smňejou, anebo nám vibraskaji, no. No tak sou lidí, kerí se urazí, to taki no,
13. ale i diš jim je to prt platní, protože tam se ňigdo nemenuje, a tag diš kerej se toho chitne, tak je
14. jasní, že je to na ňeho, že jo.

A máte ňákej zážitek spojenej z hodama, kterej se Vám vibaví každej rok?

15. No sou, no. Třeba to sem d'ál, tadi se příst'ehoval ňákej NP, NP a ten ud'ál, tak sme vo ňom
16. kázali, taki se jo, jen, jenže von se toho tak chit a strašní, do jeho smrti sme spolu nemluvíli.
17. Von se mnou teda nemluvil vubec. Hm, to je, co bi... No teť to máš takoví, že jo, hodi, koňe se
18. vipučivají, to je, každej rok máš koňe vodňekat' jinam, vodňekut' jinde, jednou uš tadi bili koňe
19. s Pivoňic. A to bil ňákej NP s Pivoňic a přišel a tadi NP dostal jednoho koňa a von mu povídá:
20. „NJ, pozor, kuň si líhá!“ Viš, co to je „si líhá“? No vidíš, já sem to taki, ňigdo to nevjed'el, no a
21. tak von s tim jel a pak sme na to přišli. Jak se přišlo na travu ňegde, tak kuň aji s ňim lehl
22. skrátka, viš, tak Buch!, líhá, no. Viš, tadi máme ruzňe, pojivej, co tadi máme, co tadi máme
23. fotek. Vidíš to, to je, toto sou třeba hodi, tadi na, tadi na NM bejvali napřed hodi, viš, to sou, to
24. je, to je tadi u střechi. No vidíš, já sem ti říkal s koňima, taki nás, diš koňe nebili, tak nás vozili
25. túle, túle tim. To je von, to je von, jak sem ti říkal, to je ten kuň, co slíhá, viš... No to zrovna, to
26. su já tadi, to je ten generál, no to viš, a von kor teda neznalej ježd'eňi, tak to ho strašně vid'esilo.
27. No to je taki vono... To je rok devatenáct sedumdesat dva, tos nebila na svjet'e ešče.

To né no, to je ještě dlouho... No, pjekní fotky, taková historie.

28. No a po hodech tam je to, že se fšechni hříchi svedou na berana, to viš taki, že se mu setne
29. hlava, pak sou nedostatek dúkazú, tak se musí pust'it, pak se to ukonči a de se tancovat a tancuje
30. se až do rana, tak. No a pak sou dozvuki, vždicki bejvají dicki, ted' už to neňi, vždicki to tadi
31. bejvali dozvuki, to bilo taki zas až do rána, neska už bi to lidí nevidrželi, viš? Napřet sme
32. vidrželi...

To uš sem taki nezažila, no. A máte třeba ten ňejakej zážitek vod berana, kterej si pamatujete, kterej bil vopravdu takovej dobrej?

33. Jo jako případ ňejakej? No bože, to vi že, toho bilo... To bil, kruci, škoda, že tu nemám, nemám
34. tu kňihu, že bi se to, že bich ti s toho ňeco přečet, viš! Ale já to teda nemám tadi.

To spíš tak co Vás napadne, tak jak to řeknete, tak to bude...

35. No, to bilo, co bich ti... No to třeba tadi bila jedna paňi, kerá jezďi, to viš, napřet se jezďilo k
36. NP, to bil ženckej doktor, to se jezďilo do Rovečina, nó a teť ženska, kerá mňela tři d'eka, nó
37. tak doktor, né, si ju prohlíd a fšechno to a ptal se jí: „Jist'e vite,“ tam to bilo tak sesumírovaní, a
38. dál se jí ptá doktor: „Jist'e vite, že po té dobje jakí mám uš er há faktor!“ A vona se, vona se
39. zapíří a rudnou jí líce: „Pane doktor, to vite, že vim, asi tagle, aňi vo kus více!“ Viš, tak takle, no
40. tak takoví, viš, žencká po třech d'etech a nevjed'ela, co to je er há faktor. No to bilo, to bili, to
41. bili případi tadi. Tadi třeba táml'ed'e, jak je ten, to bil NJ NP, tadi hned je za NP ten statek, viš, no
42. to bila NJ, NJ ta NP tam bila, ale přettim ešče, to bilo asi prázni nebo ne? ňegdo to mňel. Nebo
43. esi voňi? A no a foťili tam akti, viš, na dvoře. Teť to ňegdo uvid'el skrs to, no tak púl d'ed'ini se
44. hlídalo tema, tema sukama jag bili, viš, ve vratech, gde nebili suki, tak se tam d'ala taki vřava.
45. Co bich ti ešče... No tadi no vo NJ NP, viš, vo NN, to je, to bili případi nádherní. No NJ NP
46. taki, to třeba, to viš, von taki jezďil s tim traktorem a tamle na Závod'i NP zboursal, zboursal tou
47. radlicou, nalít do plota a zboursal mu plot, ne, vicouf a ujel prič, jenže ten NP ho vid'el, tak za
48. ňim přišel a povídá: „NJ, tis mňe zboursal plot!“ „Já? Já sem nebil, vubec sem tam nebil!“ „NJ,
49. vždít máš ešče f tej radlici cihle z mího plota!“ Tak to taki... No to bilo. Škoda, kruci, že sem na
50. to nepřišel, to bilo, no to viš, to je případú, že jo. Na každí hodí to je deset případú f tom. No
51. anebo tamle bil NP, na tom bil, misim, předminulí hodi, bili... ňegdo, že ňegdo mňel ve
52. Chlumně narožeňini no a tadi ti víršči kumpáňi tam taki bili pozvaňi, viš, a rum pili jak zákon
53. káže tadi, no a přišli tam, no a teť jak vařili ten guláš, prej: „Gdo to dod'elá ten guláš?“ No a ti

54. potvori s toho Víru, že to doďelaj voňi a bili, viš, no tak s tím míchal a ud'alo se mu zle a opsach
55. vizvracel do gulášu, zamichalo se to to a dodneška ti tvrdí, co to neví, co tam bilo, že takovej
56. guláš ešče nejedli.

A gdiš bich se zeptala třeba na vírský d'ivadlo, tak jak hrajete dlouho a...?

57. No, já tu hrám nejdíl, já hrám vod, jo takle, jako d'ecker uš sem hrál, jako školák, vot
58. pjetapadesátihó roku jako to, a jako dospjelej sem začal hrát v roce šedesát jedna, to sme hráli,
59. to sme hráli Úsmňevi a kordí, nádherní, nádherní d'ivadlo, to mňe bilo patnást let, to mňe bilo
60. patnást let a dlouho sem, vono se to nějakej tó, dlouho se nehrálo a potom řed'itel NP, řed'itel
61. školi, tak von bil takovej činej, tak nas dal pár dokupi a zahráli sme Úsmňevi a kordí, nádherné
62. d'ivadlo, čoveče, to bilo... No a pak se hrálo, to uš, no a vot té dobi... Jo a pak sme hráli, pak
63. sme hráli Naši furijant'í, tam sem hrál vječihó Fijalu, ze sedmi d'eckama, to mňe bilo šestnást
64. let, no jenomže já uš sem bil dospjelej f tech patnást'í, gdiš to uš... A bil tadi nějakej chlap a tak
65. sem se mu jako libil dost, tak t'í mňe viřid'íl, že sem šel d'elat skouški na Janáčkovje akademiji
66. muzických umňeňi do Brna. To sem ud'ál, jako jed'inej sem tam bil, kerej sem nemňel maturitu
67. nič, bes toho, skouški sem ud'elal a teť mňe řekli, že teda pracovňi smlouvu sem mňel z
68. Redutou, že bich hrál v Reduťe, a pjet let tu Janáčkovu akademiji. Já sem, já nemám rát školu,
69. viš, já se nerad učim, no a tak povídám: „Do školi já nejdu, diš budu hrat f té Reduťe budu, ale
70. do školi nepudu!“ A Jiři Dušek, to bil přeceda komise, mňe povídá: „Příteli, to neňi, že bi ses
71. učil matematiku a tam se budeš učít herectví!“ ale mňe t'í ta, na to já povídám jednou dvakrát si
72. zahrat do roka ve Víru, to st... no a utek sem vocut, sem šel, to...

A nákej zážitek určiťe z natáčeňi, jak se říká „historka z natáčeňi“?

73. No tech bilo! Tech bilo! No co, co čoveče, to viš, to túle při tech zájezdech, co mi jezďime, to
74. je. Ale počkej nějakej, co bich t'í to moch říct, čoveče... No bili, to mi sme bili jednou na
75. přehlitce, jeli sme do Třeš'ě na přehlitku a to ešče paňi NP, NJ NP maminka, ta mňe tam hrála
76. manželku, ta mňe hrála manželku, to viš, uš tenkrát, že jo, vona je vo kolik, vo dvacet let starší
77. jag já, a to uš sme k sobje pasovali. No a to viš, to sme si trošku píscli a to a mi sme f tom
78. autobusi, to se tak to, mi sme ju narvali, nahoře jak je ten zavazadlovej prostor, tak sme ju tam
79. nacpali, a pak sme ju nemohli dostat ven, museli sme to višroubovat a nemohli sme ju
80. vitáhnout, hm. No a nebo sme hráli f, tadi v Bolešine, no a přišel, to viš, lid'í přišli a dávali nam
81. vejslušku nejakou, něgdo dones kolače a NP Bolešinskej nám dones litr slivovice a NP, režisér
82. povídá: „Hm, to bi špatně dopadlo!“ Slivovicu vzal, skoval, jenomže gdosi ho teda višpicoval,
83. gde to dával, no a jak teda, to viš, musel se starat vo scénu, abi se to to, a neš d'ivadlo začalo, no
84. tak sme slivovicu vitáhli, neš se začalo, se to vichlastalo no a napust'ila se tam čistá voda a zas
85. se to dalo spátki a vodehrálo se d'ivadlo, to sme hráli Na ti louce zeleni, a po d'ivadle: „Přátelé,
86. d'ekuji Vám, bilo to viborné, lid'í si to chválili. Tak a na tu počest Vam tadi dávám flašku
87. slivovice!“ A mi: „No, mi, teťka uš je dlouho, to uš se pit nebude.“ Do tej chvíle, neš teda
88. povídá: „Tak štamprdlu si dáme!“ Tak to nalil, dal si a povídá: „Á, vi potvori teda!“ No a to se
89. nám stalo taki, že jedna ženska, vona je stará jak já teda a vona s nama hrála taki d'ivadlo, ale
90. vocťehovala se do Bistřice, já to nebudu menovat, túleto, no a vona má ti jak sina, tak toho
91. manžela trošku taki, viš to, no a taki mňeli doma zřejmňe flašku slivovice, no a voňi to
92. vichlastali a taki, viš, vižrali to a napust'ili to vodou, a vona, diš sme tam hráli v Bistřici
93. d'ivadlo, tak abi nás trošku uct'ila, tak přišla a to viš, v Bistřici pjecet lid'í bilo na d'ivadle, né a
94. to, a vona přišla s tou flaškou a dala nám to jako to. A ešče, že sme to před ňou tam nepili, no mi
95. sme dodneška jí to neřekli, že to, že to jako bila f tom voda, že jo, no přectaf si... No nebo sme
96. hráli, to bilo to Na tí louce zeleni a mi sme t'í vod jednech tam taki hrál pes f tom, a tadi jedna
97. paňi mňela psa a to bilo ščeňe, takoví šikovní a to, a von s nama hrál a to viš, a to se hrálo, mi
98. hraje pjedvacet třicet přectaveňi a jede se dva tři mňesice. No a ten pes ten uš tak umňel
99. fšecho hrát, to vjed'el, gde dostane nažrat, viš, a toto, jenomže nám tak virostl, že tam mňel bit
100. uvázanej a to, a von uš jak se vid'elo, že dostane žradlo, no tak to viš, lavica to bila toto, tak za
101. lavicou, to von s tím smejkal, uš sme ho nemohli zvládnout, čoveče, to sme bili... No povídám
102. t'í, to bilo... No zážitkú mraki, to jako... Co bi...

A jak třeba ješťe na školňi leta fspomináťe? Jak to třeba dříf chod'ilo, nebo jestli ste d'elali nějaki klukovini, pamatujete si něco ze školi?

103. No tak viš co, napřet mi sme nemňeli aňi televizu nič, to bilo, že jo... Tak to mi sme skrátka v

104. jednejch trenkach, v jednejch teplakach sme vodbili celej rok, trampki na nohách, kecki, že jo.
105. No a tak se šlo do školi, vodbila se škola, po školi Raus, raus ven, hrali sme na četníki, na
106. zloděje, na vojáki a takle. Vječiňe mi sme se, jak dneska d'ecká leži u počítače, to mi sme se
107. rovnou zabavili. Nebo ňejakí úkoli, já sem v živoťe nepsal doma úlohu, ňigdi. Taki neska
108. říkám, d'ecká gdiš donesou visvječeňi, tak povídám: „Deťi, máte to krásní, tak nadherni
109. známki sem nemňel ňigdi aňi s chováňi!“, viš?! No tadi už se nám to plňi...

A ještě se třeba zeptám – mňeli ste ňejakí hospodářstvi, gdiš ste bili menči? Bili ste třeba vječi rodina, zvířata a tak...

110. Nó, tak napřet to bilo f každé chalupje, že bila, že jo... Sme mňeli kozu, vofce, králíki, slepice,
111. to bilo f každé d'ed'ňe jako, jó, to jako dneska povídám, gdibi se ňeco stalo, tak ti lid'í
112. nepřezijou aňi tejden! To napřet mi sme bili schopňi, zahrátka bila... Bila zahrátka sto metrú
113. štvorečňich, kerá se rila, na tom se fšechno pjestovalo vovoce, fšechno se, viš co, marmeláda,
114. zavařovalo se, fšechno to, fšechno, f každěj d'ed'ňe to bilo, é chalupje to bilo. No jako neska,
115. to viš, místo zahrádek lid'í maji bazéni už nad'elení, a povídám t'í – dibi bila ňejaka bída, tak
116. nepřezijou aňi tejden ti lid'í neska. To je tak, no... To viže sme mňeli toto... Maminka, ta
117. pochází z Maliho Tresniho, tam bilo velki hospodářstvi, tam mňeli krávi dvje, prase, no taki
118. kozi, no fšechno, jo.

A spracovávali ste ňejak, nebo řekňete, jak se dříf spracovávalo to maso nebo vubec surovini, třeba vot tech zvířat?

119. No surovini, mlíko se sňedlo, že jo, ud'ál se tvaroch, ud'álo se máslo, že jo. No a, no a králíci,
120. no tak to se zabil, no králíci bili, no ti kozi, to se taki jedlo, no to bili, prase se vipoklizelo,
121. zabilo a to viže, fšechno se spracovalo. Ale mi sme nemňeli jako, mi sme nemňeli krávu, viš,
122. to bábinka, bábinka f Tresnim, diš bila kráva, tam jo, tam se stloukalo, stloukalo mlíko, maslo,
123. se d'elal tvaroch, podmásli, fšecko bilo, fšecko bilo doma. Viš, jak říkal Menšik, to von bil ešče
124. starši jak mi, ale: „To se spracovalo do okruhu sedumnáct'í kilometrú, pochopitelňe, že to
125. nebilo fšecko naše,“ že jo, to se ukradlo, no a fšechno se spracovalo, nad'áli se, zavařilo se,
126. fčeli se nad'áli, povídli se nad'álo, fšechno, no, neegzistovalo... Akorát co si pamatuju, co se
127. napřet koupilo, tag bilo chleba, se koupil, nó to bilo viš, co, ti ti opchodňici to nemňeli taki
128. ňejak lechkí, protože lid'í fšecko mňeli svi a... No jináč fšechno se doma viprodukovalo.

A jak třeba probíhali zabijački? Je to stejní dodneška?

129. To vi že, to je stejní, prvňe štamprdla... Prvňe štamprdla, prase se zabije, no, to je, to je furt.
130. Muj otec bil řezňik, viš, a já sem ešče s ňim choďil po zabijačkách, já už sem se naučil
131. špejlovat střeva, viš, špejlovali sme jitřnice, jelita pjekňe, nádhernej život, hm. A to se choďilo
132. do Kobilňic, do Pivoňic, Kobilňice, ti tó, Bolešín, Rovečín, Vjest'ín, Vjest'ínek, fšechno. Pješki
133. se choďilo, sňihu bilo taklehle, rano se vo pul patej šlo, abi se tam došlo a jojo, to bilo, t'ěskej
134. život, ale krasnej, Mart'ínko.

A ve škole, to ste choďil do Víru, že jo, a potom ste choďil teda na tu středňi? Takže vi ste jakobi...

135. Na lesáckou, no, lesňi školu. Na hrad'e Veveři sem se učil, no.

A pak ste šel d'elat toho lesáka?

136. No to sem d'elal do vojni, a po vojňe, tam sem se naučil jezďit, viš, a po vojňe mňe chitla
137. šoferárna až do dneška. Ešče, poďivej se, jag už su starej a furt jezďim.

Tagže vlastňe celej život d'eláte prakticki řid'iča.

138. No, do lesa choďim, jen diš potřebujem dřevo. V lesi se mňe líbi dodneška, to jako jo, protože
139. teď votpoledne, a proto sem t'í říkal dopoledne, to protože vono se zdá bit pjekňe a mi pudem
140. na vejšlap, viš.

Já sem si říkala, jesi nebudete už teť právje, no...

141. No bil sem ted', uš ráno sem bil za kopcem. To uš sem bil f Karasejše, spátki, no to...

Tagže turistica taki, bracha taki, že jo, a máte tadi třeba nejaki volíbení místo?

142. Fšude. Fšude, Mart'í, to je, viš co, žádní moře nás neláká, protože tadi je tak nádhernejch dní. A

143. to mne volají, to viš, jako podnikatelom volají: „Co Vám říká Špaňelsko?“ a takoví, a já jim

144. říkám: „A co Vám říká okolí Víru?“ „Gde to je?“ a já povídám: „Vid'íte, nevíte, a je to

145. nádherní místo tadi, nádhera!“ Chod'íme, máme, mňeli sme uš takoví toto, tak chod'íme

146. Silvestrofskí pochodi. Vindem f pjet hod'in večír no a de se, uđeláme patnást dvacet

147. pjetadvacet kilometrú trasu, přijede se vo jedenást'i dom pjekně, akorát, a takoví mi sme.

A třeba svátki jako Velikonoce, Vánoce, nebo ten Silvestr, slavíte to třeba jinak než ste to slavili, gdiš ste bili malí?

148. Nó, viš co. Slavíme to jináč, gdiš sme bili mlad'í jak ted', že jo. Napřet sme se zešli, to t'í bili

149. Silvestri, no to tam chod'ili jak mlad'í, tak staří, nó a mi jako d'ivadelníci uš sme to mňeli

150. takoví, to se chod'ilo do, to se zeptej bábi, ta tam misim chod'ila, do tech kulturákú. A tam, viš,

151. gdo co mňel doma si tam donesl nó a tam bil mikrofón a tam se chod'ilo, vikládali se f'ípi,

152. chvilu se zahrlo, zatancovalo, nádhernej Silvestr bil, to uš... Žádní násilí nebilo, žádněj strach,

153. nič nebilo. Neska se bojime, abi nas tam nebilo vic, abi tam nehod'il něgdo nákou bombu, viš.

A to bili třeba petardi? Mňeli ste je?

154. Nó to ne, to nebilo, vubec. Napřet to tak to, tag bili prskafki, to pamatuješ, né, na stromku, co

155. bejvalo, no, to bili prskafki, to bilo veškerej ramus, co se d'elal, jináč nič. Napřed místo 156.

takovejch tech se pjekně spívalo, viš, no, se spívalo a fšechno. Krásnej život to bil.

A Velikonoce? Chod'il ste koledovat?

157. Jó to jó. To ešče s klukem, to já kluka sem, to viš, no, já uš mám te' votpítí uš fšechno, já sem

158. si to vibral hrozně brzo a ted' uš nepiju moc, chod'íme jen po, po oblastech vírskejch tadi.

A dříf chod'ilo určíte vic klukú, co?

159. To vi že! Ježiš, mi jako d'ecká, no to viš, t'í povídám, to bilo... Mi sme se řešili jako d'ecká

160. Velikonoce, čarodejnice, čerti sme d'elali, že jo to, t'í králi se d'elali, no tak to mi jako d'ecká

161. túle na to sme se řešili, to sme fšeckó páchali tadi to a, no, jináč. No a bili f sobotu dvje

162. hod'ini, tak sme poslouchali v radiju hru pro d'eř'i, bil tam dicki nejakej patnaš'itelej kapitán,

163. viš, a takoví, tak toto sme poslouchali. V ned'eli v jednu hod'inu bila pohatka, to se taki

164. skončilo a uš sme bili venku potom.

A vibavujete si třeba ješ'te nejakej zážitek takle z Víru, co se tadi něgdi stalo, že to bilo takoví jako „haló“ tadi pro celou vesnici?

165. No to viš, jak tragickí vjeci, to to, že jo... To tenkrát, to viš, napřed vono takovejch tragedijí

166. tadi snad aňi nebilo, nebo já nevím, no to viš... Napřet aňi nebili, že bi se něgdo zabil f au'e

167. nebo něco. Ale bilo třeba tadihlede paňi NP brácha, to t'í bilo snad na čarodejnice asi, taki, no

168. a von t'í, no trošku si lízl a lezl na Klubačicu nahoru a spadl, zabil se, to bil... Nebo bil taki, to

169. ti uš neznáš, NP tadi bili, a ten pan NP vezli, vezli kapri nejaki, voňi bili ribáři, vezli kapri a to

170. auto se převrátilo támlé v Bistřici f tech serpentínách, tadi pod Dvořiščama, tam ted' už je to

171. rovní, ale bejvali tam serpentini a tam se to auto převrátilo a ten NP tam zahinul. Hm, tak to

172. bili takoví, jak to, tak nó, to viš. No a pak bilo, že se d'elali tadi právje ten NP, vedle NP to bil,

173. NP se tam [nesrozumitelné slovo] a tam bil NJ NP a von bil teda svobodnej a takovej

174. svobodnej mládenec, a taki to, a chital ribi. Na Hrdej fsi chital a vono už bilo přitmí a to, tak

175. von se vislík donaha, viš, a vlezl do tej hlubini tam a chital ribi, tam bejvali u NP, a ten NP

176. přemejšlel: „Sakra, co tomu NJ uđelám?“ Tak šel, vzal doma, vlezl do kamen, vitách sazi, do

177. tech podvlikaček a do košile mu nasipal tech sazi a ted' jako bilo uš přitmí, ne, tak zavolal:

178. „NJ, ve Chlumně hoří!“ Tak von t'í vilít, no to viš, ned'ival se nalevo napravo, navlík to na

179. sebe, leťel, no a leťel do toho Chlumu, tam samozřejmně nič, že jo, no tak se stavil, šel dolú,

180. te' já nevím, jesi to bilo u Fijalú, bila hospoda ešče, tak tam se nakurážil, no a vles doma, to

181. nebilo napřed, že d'ál higijenu nejakou, skrátka sebou prask do postele a to, a stará matka jeho
182. stává ráno a: „NJ, ti sviňo, cos, gdes bil?!“, to je, saze fšechno a f posteli, no... Hrozní vjeci, no
183. ale fšechno bilo ze srandi, že jo, no to bilo, to bich... No bilo, viš co, čovjek si teť, to dibis,
184. vjed'el co, tak si to čovjek ňejak na..., zesumiruje, no. Povidám ti tragedijí a veselejch vjecí
185. bilo, bilo, no... A daleko víc se to mezi lidí dostalo, viš co. Teťka, teťka každej je zalezlej
186. doma, čumí na tu televizy, samej serijál, vječinou ají na tech počítačech je to nalezli a to uš
187. se... Ti hodi uš teško dáváme do kupi, protože každej je strašne hodnej, hm!

M13

Gdes celej život pracoval?

1. Gdo? Já?

No...

2. To bilo takoví kouzelní. Já sem ze školi šel přímo na vojnu. Já sem skončil f červnu a f srpnu sem
3. šel na vojnu. A diš sem nemňel čislo jako ňic f opěance, zamňestnáňi, f kolchoze mňe nabízeli
4. patnáct jednotek, čili štirista padesát korun za mňesíc, vejďelek, tak sem se snažil prchnout. Tak
5. sem nastoupil, tak sem d'ál dva mňesice na Uranu, jenomže v moci NP, jako to von bil na ká en
6. vé, tak vidal befela a na Uranu mňe museli na hod'inu propust'it. No tak sem musel nastoupit do
7. kolchozu. Na to přišel sem sem a se ňigdo nehlásil, tak sem zas nastoupil do Štěpánova na dva
8. mňesice, tagže sem d'elal potom v huťi teda chvilku a to už mňe potom jako nahnali, že musim
9. do toho kolchozu jít a já sem řek, že za ti koruni d'elat nebudu a tak mňe to doplňili, že sem bral
10. tisícofku. Abich pag uš mňel aspoň tech tisíc korun jako příjem. A tak to sem, za agronoma to
11. bilo ale deset jednotek, čili smňešná, smňešná částka, tak sem při tom jezd'il s traktorem, abich
12. si trošku vid'ál, pře sem přišel z vojni, nemňel sem korunu, diš sem bil na vojne, otec zemřel,
13. tagže já sem bil jako nejstarší s klukú sám, matka ta mňela pár kouskú dobitka, ta si vid'elala tak
14. štiri stofki mňesične f tom kolchoze a ti dva kluci mlačí... ten NJ, ten se učil f Kuřimne f Tosce a
15. NJ musel vostat taki f kolchoze, tak jezd'il, prvne jezd'il s koňema, potom s traktorem. A počej,
16. tohle bich mohl taki vihod'it...

Dobří, to jak chceš, to neňi moc slišet.

17. Nebo to úplne stlumíme, že, mužem d'ivat na loupežňiki...

A spomeneš si na ňejakou třeba velkou tadi událost ve Víru? ňáká velká událost ve Víru, co ti utkvjela f pamněti? Co se taji fšechno stalo?

18. No to pamatuju začátek stavbi přehradi, pře mi sme mňeli louki v Jelencích, to je pot
19. Chudobínem, louki nám zabrali, abi bilo čím krmit dobytek. Mi sme nemňeli žádnou louku,
20. jednu louku nám sebrali v Jelencích a druhou zas pot Pišolcem, že mi sme přišli uplne vo louki,
21. čili to bilo takoví hospodářství na houbi, bes, že nebilo, nebilo krmeňi pro dobytek moc, a tak se
22. to muselo zháňet potom pokoutne fšelijak. No a tadi se založilo prvne družstvo, to se rospadlo
23. bjechem jednoho roku, zistili, že je to nevhodní, a tag v roku padesát pjet, misim, se založilo
24. družstvo druhí. A jelikož otec tam necht'el fstoupit, do družstva, tag já sem višel školu, f
25. pádesátim pátim, osmičku, a nemohl sem ňikam, ňikam jít, aňi do učeni, já sem cht'el jít
26. puvodne do Toski se učit, do Kuřima a že pudu prič a vostane doma NJ. Jenomže to mňe NP,
27. cobi řed'itel školi, řekl: „Neegzistuje, ti budeš d'elat, budeš d'elat tadi...“, i gdiž otec jako necht'el
28. do družstva, „...budeš jezd'it s koňima!“ No tag sme mňeli jednoho koňa, tak sem musel,
29. potrebovali sme pár vopčas, no tak zas z richti nám NJ ňeco d'ál, tak já sem d'ál prakticki
30. pohúnka na richt'e, že sem tam chod'it to votpracovat, co nám s tím koňem ud'ál, ten, ten jeden
31. rok, neš sem zdrhl na tu zétéesku do Bistřice. A to sem, to uš potom zas NP, jako řed'itel
32. zemňed'elské školi, tak přes NP a přez otca, mňe zehnali, že skrátka at' si viřidím na opci, abi
33. otec si zařid'il ňakej doklat, že abich mohl nastoupit aspoň na rok, na rok do učňofki do Bistřice.
34. Tak mňe dali na opci jako papír, že mužu nastoupit na tu roční učňofku, jenomže mezitím já uš
35. sem bil zas ud'elani přijimací skouški na tu štirletou technickou, vo tom jako na opci nevjed'eli a
36. to pak diš tam se dohadovali, že mňe s té štirletej musí stahnout do, a budu jezd'it s koňima a...
37. Pře ten otec šel do kolchozu aš ňejak f pádesátim osmím, ja sem, ja sem bil prakticki ve školi, a

38. prišiel sem ze školi a musel sem ešte zas, zas d'elat doma, že sem nemnel na učeňi moccka času,
39. no tak učeňi sem, apsolvoval sem to tam fšechno celkem zdárne a... A potom jak otec fstoupil
40. dó, do kolchozu, no tag mne to stejne neminulo. Mnel, mnel koňe, a tak vo prázňin, celí
41. prázňini sem musel jezďit s koňima tadi, já sem prázňini v živoťe nemnel. F kolchoze jezďit s
42. koňima a...

A co ste museli fšechno d'elat? Mneli ste velki hospodárství?

43. A tak mi sme mneli, mi sme mneli osumnást hektarú, skoro dvacet, i z lesama. To bilo dvanást,
44. štrnást hektarú zemned'elské púdi a šest hektarú lesa. No a tak pjestovat vobilí,
45. brambori, a teť se museli ud'elat nejaki ti travini, abi bilo zas, abi misto, náhrada za ti louki,
46. abisme mneli jako náki píčníni z vorné púdi a skrátka tech, s tech štrnástí hektarú sme museli
47. uživit tech sedum vosum kouskú hovjeziho dobitka. Mezitím nás teda trizňili s dodáfkou třeba,
48. mi sme museli dávat mlí, mlíko automaticki, vejca, maso jag hovjezí, tag vepřoví, to bila
49. předepsaná dodáfka, a ned'ivali se na to, esi esi to máš, pře mi sme mneli, tak třeba ti naše pola
50. bili jenom na takovej Hrdej, že to ne bilo vínosni jak třeba NP, a dodáfki bili ze fšeho stejní. Diš
51. tadi se na tech kopečkách urod'ilo polovička, dodáfki stejní, tak se to flekovalo, jak se to, ja
52. zhánelo, splňili se, splňili se dodáfki a nám už zbilo celkem houbi. Nás museli hodne zásobovali
53. jako babička z d'edou z Vjest'inka, náki jako vobilí skrátka a... Pře mi sme to tadi nemneli lech,
54. mi sme prakticki chod'ili, prakticki sem chod'il každej tejden do Vjest'inka pro bochník chleba,
55. to bili takovi bochníki sedmikiloví, to bilo vobživa na tejden. A to bilo ešte cobi, cobi jako
56. školák a to potom i, já nevím co misliš jako...

*No máš třeba ještě nejakej zážitek s toho d'ectví? Třeba něco právje s tím hospodárstvím nebo něco...
cokolif? Že ste něco vivedli negdi nebo tak?*

57. No tak vono takovejch ptákovin se provád'elo hromadu, ale... No počkej, co já bich si tak... Jag
58. sem se mohl dostat, tak sem šel s klukama, to bili takoví partizánski válki tadi bili. Bilo nekolik
59. táború tech klukú, bili horňáci, dolňáci, a to se bojovalo mezi sebou, střílelo se s prakú a... Aňi
60. sme se moc neprali. No na hokej a na fodbal sem nemohl chod'it, pře mne nezbejval čas, pře
61. sem, jak sem prišiel ze školi, tak pořád d'elat doma. Já sem prakticki... fodbal to jenom tak ze
62. školi, co se hrávalo, ale abich mohl negde s nema cestovat nebo, neegzistovalo. Nebo abich si
63. mohl koupit brusle, tag na to ne bilo tenkrát. No potom jak sem... No tak s tej vojni to sem ťi
64. říkal, jak sem cestoval přes ti uranoví doli a přes šťepánofskej Mes, aš potom sem f tom, to bilo
65. tag do toho šestašedesátího, ti štiri roki, ti bili takoví kritickí, f tom kolchoze. To sem zas
66. potreboval stavjet v dole, chalupa bila na spadnuťi, tag mne nezbilo nič jiniho, jako nejstarši,
67. neš se pust'it do stavbi chalupi. To ten štok sem stavjel, ja sem mnel patnást ťisíc, NJ ten prišiel
68. ťesne z vojni, ten nemnel vúbec nič, a NJ bil v učeňi. Já sem dostal patnást ťisic a musel se
69. pust'it do té stavbi chalupi. A to bilo náhodou, že sme dostali vod zemned'elskej správi jako
70. nenávratnou pučku, že sme jako dva f tom kolchoze, a sme dostali pjetatřicet ťisic, že sem za
71. tech pjetatřicet ťisic koupil cihle na celou chalupu a jinak s traktorem, jezďil sem s traktorem po
72. d'ed'ine pro, to bil prakticki jeden traktor kloudnej, že sem ud'ál pro lid'i a gdiš sem stavjel, tak
73. tam prišlo treba dvanást, štrnást lid'í mne pomoct, nechťeli, že sem zaplat'il zedňiki nebo tesaře
74. a jinak ti, co mne prišli pomoct, si nevzali korunu, čist'e za jídlo.

A celej život žiješ tadi v jednom baráku, nebo gdes žil přett'im?

75. Ne, já sem bil v dole, jak sem stavjel, jak je NJ teť, tu chalupu sem stavjel, f šedesátim,
76. šedesátim šestim roku, šedesát šest, šedesát sedum. Jenomže potom nejmlači NJ, ten prišiel z
77. vojni a honem se musel žeňit, tak sem mu propújčil svúj bit, co sem mnel jako postavení, a ho
78. ne bilo možni potom ho s toho dostat, že já sem, já sem se nemoh žeňit, pře já sem nemnel gde
79. bejvat, tak potom s tetkou, z NJ, sem bil pár, bil nákej rok na NM. Dostal sem jako bitofku
80. kolchozňi, jenomže to se mne jako neak nezamlouvalo, tak sme tam na tom NM ešte ale dva
81. roki počkali a pust'il sem se do stavbi tadi toho. A to už bilo zas, tadi, to sem bil u hasičú, u
82. mislifcú, ve spolku, a to sem nemoch.. Pro lid'i sem ud'ál v d'ed'ine hodne a ti lid'i se zasejk mne
83. vodvd'echili, že prišlo tech deset lid'í, prišlo jako bježne mne tadi pomoct, na chalupu. No mi sme
84. taki postavili, postavili sme jedno patro, to bilo pátek, sobota, ned'ela, tadi toto patro, gde sme,
85. no tak sem, tak sem na to zabil jedno prase, a to za ti tři dni padlo. To viš, diš ti přinde štrnást,
86. patnást lid'í, tak takoví menši prasátka tak, tag ho spořádáš. Stavjel sem druhí patro, tag zasejk
87. takovího menših srnca, tag se d'ál zas srncí guláš, svičková a takoví, že sem nemusel prakticki

88. maso a ti hlavní potravini bili zajištění. Diš sem stavjel, tak já sem tadi, ja sem v živo'e nemňel
89. žádnou púčku. Já sem si nepučil koruni, já sem si říkal: Musim šetřit! To ti nezbilo, abis mohla
90. jít vopčas do hospodi, což... Co sem si jako viďál f kolchoze, tak to šlo fšechno jako na učet na,
91. no na učet, to votalo, to sem si dával jako na spo, no spoření, ukládal sem to a s toho se zas
92. stavjela chalupa. Já sem žil celej život, no ne cel..., za svobodna, žil sem s tech tringeltú, co sem
93. jezďil s traktorem. Já sem ráno třeba virazil vo šest'i, jezďil tadi Boskovice, Kunštat, to sem
94. stačil do tech osmi uďelat fúru písku někomu, no tak sem tu dvacet'ikorunu tringeltu dostal
95. ždicki, a to mňe, to mňe stačilo na tu bježnou útratu. Já sem nemusel, gdiš sem šel na pivo, tak
96. sem si nemusel nigde šáhnout do svejch korun, že čist'e s tech tringeltú sem si višel.

A jak ste třeba dříf slavili Vánoce nebo Velikonoce? Slavili ste to nějak?

97. No tak Velikonoce to bilo dicki mohutní, to se, jako kluci to sme museli vobejít jako fšechni
98. známí, ti holki, a tak potom uš sme bejvali taki dost často napit'í, že sme vopčas... Mňe se to
99. nestalo, že bich si něgde zdříml a pak bi mňe zapomňeli jak někerí...

Tag řekňi nějakou historku tagle z Velikonoc? Říkals, že někoho zapomňeli...

100. Diš sem třeba, tak to uš sme bili připeveňi, že nám holki zamčeli, nenosili, tak sme si, tak
101. dicki sme mňeli šperhák a do tej chalupi ses dostal. Jenomže se nám dvakrát stalo, že sme
102. přišli do chalupi, lid'i bili f kostele, chalupu vodemčeli sme si chalupu a chalupa prázdna... tag
103. nigdi nás nehoňili jako zloděje. No ti Vánoce to bilo takovi, s t'ema dárkama toho moc nebilo,
104. tam sem, jako, jako d'eka to sme spolihali na, co sme dostali vod tetek, to bilo z Rovečina, z
105. Bistrího anebo s toho Vjesťinka, vot přížňe. Naši skutečně koruni nemňeli, pře otec f
106. padesátim roku ho zmrzačil kún, no tagže prakticki choďil po jednej noze, tu mňel, no mňel tu
107. nohu, rošťipení vobje dvje kost'i a bil šest tejdnu v nemocnici a prakticki rok nechod'il s tim. Já
108. uš sem musel jezďit vot toho, vot tech deset'i let, uš jezďit z našim koňem. Pře abi si otec nebo
109. matka mohla někoho najmout, tak to vubec nepřipadalo v úvahu, tak něco nám pomohli jako
110. strejci z Vjesťinka, s koňima, a takovi ti bježní práce, to sem provád'el doma sám uš, říkám...
111. Vot tej pátej šestej třidi to uš sem vinechával, uš sem bil třeba tři dni f tejdnu doma a d'elal sem
112. s koňem, ne... Sázel se brambori, voralo, a tak to sem musel fšechno s tim koňem s'ihat sám,
113. pře bil otec marodnej, tak na to nebilo. A potom jak sem, potom, f tom šestašedesátim roku uš
114. se to trošku zmňeňilo, přet tim vosumašedesátim sem se dal k mislifcúm a tam, to sem d'elal
115. taki pjetatřicet let přecedu mislivost'i, misliveckého spolku a tam... Bili tam lid'i dobří a bili
116. teda podrazňici, kteří šli čist'e po tobje, čist'e po zisku a takovej NJ NP to nebil dobrej človjek,
117. ten bil ukecanej a mocka šťouravej, to sem spíš mohl spolíhat takhle na ti chlapi z Bolesína, z
118. Vjesťina, a tadi s tema Vírsejma, tak to nebilo dvakrát rúžoví.

A máš třeba z nákiho honu historku? Co se tam stalo?

119. No že třeba pes bil králem honu, já sem mňel Leksu, to neviš, toho nepamatuješ, tak ten mňe
120. donesl dvje srnčata, chitl. A proháneli sme pod Bolesínem takovej houšťík a ten pes tam
121. probjehl a teť to bil kluk asi nákiho brňáka, bil tam na chalupje, a volá na mňe: „Pane, ten pes
122. nese zajíca a ten zajíc má hodňe dlouhí nohi!“ a von nesl zaťim srnče. To bil pes mohutnej a to
123. sem taki nečekal, a von ho normálně chitl a donesl mi ho. To druhí srnče tam chitl na skali a
124. tam bili chlapi zase, při hoňe diš vistar... něgdo na... schoďil zajíca, tak ho vopstoupili a začali
125. mu spívat, že jo, buťto střelí s praku nebo ho vezmou hůlkou, a jak Leksa uslišel, že spívají,
126. tak přilítl, lap zajíca f pelechu a dones ho.

A co to bilo za psa? Co to bilo za rasu?

127. Vímarskej ohař. To je takovej robustní pes, ale dobrej, pracovitej. Potom mňe ho ze..., to sem
128. tadi stavjel chalupu, nemňel sem na něj nějak čas a cestoval po d'ed'íne a u NP ho zežrali. Tam
129. se psi mordovali normalně, bježňe, a...

Ještě dibi sis fspomňel třeba, co se tadi zmňeňilo za ti roki? Že jo, dišs bil malej, tak asi Vír vipadal trošku jinak...

130. No to ve Víre to bilo prakticki... F každej chalupje bili dvje kozi, to bili takoví ti jako kovo...
131. Lid'i d'áli ve fabrice, buťto d'áli v Mezu ve Šťepánovje anebo tadi f tekstilce, a tak choďili jako

132. pomahat, a tak s toho zas se jim nechávalo nějak kousek meze, a tak voňi si to vipásli a zas nám
133. ti ženský chodili pomahat při žních anebo při senách a...

A rozrostlo se třeba jako chalupi tadi?

134. Chalupi jo, pře tadi toto celý je fšechno nová zástavba, vot silnice tadi bilo to Spalisko, jak je
135. NP, a tadi nahoru nebilo vůbec nič. Jak je Vitoldova chalupa, proti NJ NP, tak tam, to tam bila
136. lednice, to bil NJ řezník, von bil, mňel řeznictví na, jak je NJ NP, a tadi to mňel jako lednicu.
137. Jinak tadi nebilo vůbec nič. Ti chalupi, to bila naša chalupa V dole, NP a to Spalisko. Je tadi
138. bilo, tadi je dvje třetini chalup novejch. Že vostal čistě jenom ten Vír, ti chalupi podle
139. řeki, u silnice, a taji tech se hromadu, někeri se zbourali úplně, ale potom řada se jich zas
140. prodala brňákům, to užívali jako, nastěhovali se sem jako chalupáři a ti chalupi si trošku
141. popopravili a... Gdiš to vezmeš vod mosta tadi ke školi, tak to bis, tech chalup bilo patnást. NP,
142. NP, NP, co tu vostalo, NP, NP a, NP, NP a...

Ještěs říkal, že si pamatuješ stavbu přehradi, ale tis tam nedělal, nebo nigdo vod vás, ne?

143. Ne, mi sme, já ješče pamatuju, že sem projížďel tim nula blokem, to už bili postavení vobje
144. dvje strani a fprostřetku bil takovej patnást metru, tomu říkali nula blok, vedle elektrárni, a tim
145. sme jezďili ešče na louku. A to uš bilo padesát metru betonu nahoru a tam sme jezďili po
146. takovim dřevjenim mostě, nad řekou se jezďilo do Jelencú na louku. To bilo, to začalo v
147. sedumaštiricátim, ta přehrada, chvilku po válce, a skončila f sedumapadesátim, deset let to
148. trvalo a... Lidí tu bilo hromadu, při kolaudaci nebo uvedení do přehradi do provozu, to bilo f
149. sedumdesátim, é padesátim sedmím roku, naša máma předávala kitku, cobí dvanáctiletá
150. pijonírka, předávala kitku ministroví vnitra Barákoví. Tu fotku s toho teda nemám, ale
151. pamatuju to dobře.

*A ješče poslední otázka – jak třeba fspomínáš na ti školní léta, co ste se třeba ve škole učili? Je to jini
neš co se teť d'eka učí nebo tak...?*

152. No tak mňe třeba zajímala matematika, matematika a fizika, češřina – to jenom tak co sem
153. bruslil, ta rušřina taki, ale matematika a fizika to, i chemije, to to mňe jako zajímalo. Bila taki
154. opěanská nauka, no to nás učil NP, no tak to uš nestálo teda vůbec za nič, jednak von tomu
155. nerozumňel a propagoval dicki to sví. Potom gdiš sme bili ve vosmej třidě, to sem mňel jako,
156. to sme sledovali událostí v deděně, ten NJ NP zastřelil jako tchíni NP. NP bil jako souset, tak
157. ten mňel strach, jako projit tou, to bil náš třidní, a tak sme sledovali pořát d'eni a tak to viš, ze
158. školi nás nechřeli pusřit, abisme se tam šli podřivat, abi nás taki něgdo ešče nebouchl, a tak
159. toho... ten NJ NP utekl, no učil četníci střilet, bil ve vokně a von jakože bil zasloužilej partizán,
160. tak voňi ho nesmňeli zastřelit, toho NJ. No tak von jim okazoval, jak s pistole trefuje hřebíki f
161. tičkách u plota, von teda střilel teda perfekřne. A potom, a tak ti četníci nahaňel, ať mu
162. donesou nějakou kořalku na piří vot Šřastnejch. Voňi se k tomu pořát nemňeli, tak se vipravil s
163. tou pistolou a šel ke Šřastnejm do hospodi. No tak tam si nalil co chřel, jenomže tam se teda
164. trošku uš prdl, vozřal se a... Tak za ním potom poslali psa a von šel do sklepa, misim, ten NJ,
165. něgde jak mňeli to pivo, a tak toho psa, psa, misim, zastřelil nebo postřelil, řval a potom uš tam
166. asi ti četnici negde, negdo vlítl na toho NJ a zastřelili... No viš, von bil jako uznávanej jako
167. partizán, kterej sem přiřel z Ruska, vihozenej jako vísadek a... No ti partizáni, no tak bili mezi
168. něma lidí, kteří to misleli dobře, a bilo tam zas halda lidí, kteří šli jenom čistě za ziskem,
169. něgde něco ukrást a gde bi k něčemu takovímu přiřli. To třeba tadi, jag bil ten NP, tak toho
170. zastřelili partizáni, protože mňe... lidí mňeli strach, abi po válce jako NP nemluvil a
171. nezvěřejňil ti donašeče, co mu jako NP... NP jako bil to Němec, ale bil s Čechama, jenomže
172. von... jeho šřtvali ti donašeči, že mu pořád něco nosili, a NP to nigde jako nezvěřejňoval, abi
173. sem někoho na to poslal. Proto je taki, takoví ti lidí, to bilo na popud, na popud jako místních
174. tech udavačů, vihecovali partizáni, abi ti lidí, to bilo habrháro ve Vjestřine, ten NP... No to bili
175. takoví dva kamarádí, tak voba dva teda zastřelili a to bila takova... No ti partizáni, tak to bili
176. takoví dobrodružni domáci, třeba z Rovečina jeden statkář je tam vopčas dal něco, partizánům
177. nákej provijant, a pak, tak, je poslal tadi do Víru jako do fabriki, ne do fabriki, ale nákim
178. předním d'elňikem s fabriki, kterej mňel doma pjekni šati a hodně látek, bil to otec NJ NP
179. nebo, no otec NJ NP, tag tomu tam vibráli, no tak kloudnej fabrikant, tak mňel krásni šati ušití,
180. a tak mu je, tak mu to vibráli, partizáni. A bilo nějak po válce, NP přiřel do Rovečina do
181. kostela, a zas jeho známej přiřel za ním a říká mu, NJ mu říká: „NJ, ti šati mňe vrářiš, to sou

182. mí!“ Voňi ti partizáni, jak mu to ukradli, tak to dali v Rovečiňe tomu dotičnímu.

Tak jo, tak d'iki!

M14

Jako první otázku bich se Vás zeptala, jak si pamatujete d'ectví tadi ve Víru, jak ste ho vůbec trávili?

1. No tak to bilo určit'e jiné neš teda f současné dobje, že jo, nebila televize, nevim aňi, mislim, že
2. sme nemňeli aňi rádijo, protože d'elňicka rod'ina chudá... Napřet sme bidleli f podnájmech, neš
3. naši postavili, tagže... No, jak sme ho trávili... Diš sme choďili do školi, tak se přišlo ze školi,
4. doma bil seznam, co se má ud'elat, že, tagže bila koza, bilo prase, králíci, nahoře ešče sme mívali,
5. i tadi dole, kačeni, husi, to se fšechno muselo obhospodařit, že jo. Kozi napást, na pastvje sme se
6. učili, tos mňela podobně, ne?

[Já sem se učila cestou do školi...]

7. No a večer, že jo, diš mamka třeba d'elala ve fabrice tadi, bivala tadi tekstilka, tag mňela
8. otopledňi, d'eda kromně práce ješče choďil po zedňičiňe, jako otec, tagže večer večere, že, no,
9. poklid'it barák... No ale taki t'im nechci říct, že teda d'ectví bila samá práce, protože třeba na té
10. pastvje, tak tam sme d'elali rúzná alotrija, tagže na to fspominám docela ráda, protože to sme
11. nechod'ili jako sami, to vždicki bila parta. Gdiž sme bidleli v Hranofci, to sme mňeli vot strejdi
12. NP pronajati, tam jak bidlí ten NP, nebo jak se teť menuje. Naprot' NP, NJ, v Hranofci. Viš, gde
13. bidlí u NP? No tak a vedle sou NP, gdiž deš smňerem jako do lesa tam, a pak, pak tam bil NP, to
14. bil st..., to bil bratr NJ. Oňi bidleli potom, von se ots'ehoval do Aše, é do Aše, mislim, nó, do
15. Aše. Nebo do Marijánek, tam ňekam na zápat. A pronajal, naši si pronajali ten dům a tadi sme
16. stavjeli. A tak to sme tam s klukama, z d'eckama NP a NP a potom tadi NP zespodu, ze Závod'i,
17. tak to bila taková parta. No a to ješče bili soukromi zemňed'elci, že jo, tagže si pamatuju, diš
18. sme mňeli, sme se zabavili, na pastvje a zapomňeli, že teda máme taki se starat o kozi nebo o
19. husi, a teťka tam bilo posečené pole, tam jak má teť paňi doktorka NP, tak tam bívala pole, viš?
20. Tam, no, NJ, jag von se menoval ten Rus, jag bidlel, no viš koho mislim, tak tam pjestoval obilí,
21. a tak diš nám tam ti třeba husi utekli, a teť to bila jako po sklizňi, ale prost'e bilo tam zrno, a on
22. náhodou jel kolem, tak to teda, to teda nebilo zrovna příjenné. Prost'e na tu, no a tak to bilo
23. takovi, no... Na houbi sme choďili, f prázdninách potom se přivid'elavalo zbjerem hup právje, to
24. ješče tadi bívala zbjerna, ňáki pan NP na Závod'i, tak ten mňel zbjernu, tak tam se nosili houbi a
25. lesňi plodi, malini a... Sme choďili tadi tagle na tu Kaču, tam bívali takoví seče, tam bívalo
26. hrozňe maliňi, jo, no, místi tam ješče je, tak to sme choďivali samozřejmně jednak pro spotřebu,
27. že jo, protože s toho se d'elali marmeládi a sirupi, ale taki ti přebitki se prost'e prodávali, protože
28. peňez bilo málo, no... A pak diš s... f padesátem šestem sme se přest'ehovali tadi, taji do té, do te
29. chalupi, jak teť bidlim, to ešče nebilo uplňe hotové, no ale prost'e že jo, tam se platil nájem a
30. říkám, každá koruna se obracela. To jako neegzistoval čaj třeba, jenom tak to se nazbírali bilinki
31. a bilinki, tak né lipa, ale prost'e maliňi, jahod'i, jo prost'e, ostružiní, jo, prost'e borůfci se nasuš,
32. jo, sušení, prost'e to, bes, že jo, lipa, no, prost'e to co bilo, tak se to fšechno nasušilo a pak se s
33. toho vařili čaje, že jo. Slad'ili se t'emi marmeládami nebo t'im sirupem, co se v leťe navařil a
34. páňi, to ješče taki pamatuji lístkoví systém, že jo, tagže to fšechno bilo na lístki, tagže jako gdiš
35. se koupilo kilo cukru, tak teda v žádném případ'e nezbilo na bonbón, to jako to bila vjec,
36. kterou... Já si pamatuju, já sem tvrdná na teploti, gdiž sem nemocna, tag já třeba mužu umírat a
37. já prost'e nemam teplotu, jo, já sem trvale potchlazena, tagže u mňe gdiš je třicet šest pjet, tak
38. teda sem, mam teplotu, tak sem mňela spalňički. A to sem fak blouzňila, to sem vop... mňela
39. teda ti teploti asi fak kolem te čtířicitki, protože to si pamatuju, jak sem hrozňe blouzňila, ale na
40. toho lekaře uš si nepamatuju, gdo to bil. A to si pamatuju, to sme ešče bidleli f tom Hranofci, to
41. ři, já ři fak nevim, ale pamatuju si jasňe, že sem, že mňe donesl pomeranče, ale dva. To bili
42. první pomeranče v mím život'e. To kolik mňe tak mohlo bít, osum, devjet let?

[To sme taki mívali jednou za rok na Vánoce, po půlce...]

43. Z masa, tak to bila, diš teda samozřejmně ňáka ta slepice bila, gdiž bila vinesená, že jo, vajička,
44. ta bila, maso teda s toho prasete, to se vječinou ud'ilo hodně a sádla takovi, no a mlíko s kozi, že

45. jo, i tvaroch se d'elával, ale koza se hlavne pjestovala pro prase, no abi bilo mlíko pro prase, no.
46. A gdiš teda se kupovával taki podmásli, to se kupovával ta velká konef podmásli, to stálo pár
47. korun, jo a mi sme to kupovávali. Neska podmásli, gdiš de človjek do opchodu, tak fpoctat'e na
48. něj nemá, tehdi se t'im krmili prasata. A králíki sme hodně pje... é chovali a já ot te dobi prost'e
49. nemužu králíka aňi vid'et, bich nedala do pusi králíčí maso aňi náhodou, no takovej...

[Nás na to dicki bilo deset nebo jedenáct, tak sme každej dostali kousíček.]

50. Tak mi sme bili čtiři, sem mňela bratra, tag toho bilo pomňerňe hodně, i gdiš to mamka d'elala
51. na rúzne spusobi, pořát to bil prost'e králík, a teť s t'ech oklešt'kú a hlavi se samozřejmňe vařila
52. poléfka, že, protože to se nič nevhod'ilo. Ale faktem je to, že to f človjeku přetrváva dodneška,
53. já nevim, já sem dneska d'elala teda si ti řiski ze stehen, tak to teda vikost'im, že, s kuřecich,
54. svlíknu, a s toho uvařim polifku, že jo. Tagže, tagže to tak bývalo, no...

A jak ste se třeba vi učila vařit?

55. Já aňi nevim, to tak jaksi bilo, tak jaksi bilo normální. No a potom, nejvíc sem potom vařivala,
56. gdiš sem už jako študovala na gimplu, a to naše mamka vždicki řikala: „Já musím celej tیدن
57. šetřit!“ Protože, že jo, ve fšedni den né, to sem ráno jela do školi a oťpoledne nebo navečer
58. přijela, sem do Bistřice na gymnázijum choďila, tehdi jedenášt'iletá středňi škola, teda správně
59. abich to řekla, a tak to sem vařivala f sobotu nebo v ned'eli a máťi vždicki řikala: „Celej tejden
60. musím šetřit, abi NJ mňela peňize na to, jak vona viváři!“ Protože to já sem se snažila d'elat
61. jako fšelijaki vjeci, jako které normalně sme ned'elávali, jo, a tak ono to přišlo docela draho, no.
62. A tak opravdu nevim, jak to tak ňejak, přišlo to uplňe samo, nó. A ňeco s kuchařek, že jo, já
63. mam prost'e spoustu kuchařek, ešče dotěť to, teď už to nekupuju, ale ešče donedávna sem to
64. kupovala, ti noví vjeci dávám naši NJ, ale třeba moje vnučka, ta jako holka, ta prost'e na domáci
65. práce vubec nebila. Ti ale ona je dneska takova šikovna, jo, ona má prost'e fšechno krásně
66. zařizení, naklizení, každej den vaří teplí večere, jo, přide s práce a vaří teplí večere, jó. Prost'e a
67. jako, tak jako, ti mladí lid'í dneska nejí taková običejná jídla, jako mi sme zviklí, že jo, tak ona
68. takové specijaliti. A tak prost'e to tak ňejak přide, no.

A mislíte si, že je třeba tadi ňejaká tradiční místňi specijalita? Nebo pro tuto oblast? Neřikám třeba přímo Vír, ale...

69. Tadi se hodně vařilo z brambor. Muj otec třeba bramborovi pekáčki. Tak d'eda d'elal opravdu
70. nejlepši bramborove pekáčki na svjet'e, ot te dobi sem bramborovi pekáček nejedla, tag dobrí.
71. To ešče bývali plotni normalně, že jo, jako kamna, tak to se d'elalo na plotňe a no a pak, pag
72. škubánki, že jo, no takoví prost'e bramborovi knedlíki, že jo, neska já nevim, ja třeba ned'elám
73. bramboro..., jako já nevim, jo, k zelí jo, bramborovi knedlíki, ale třeba ovocné knedlíki ned'elám
74. bramborové, že jo, d'elám tvarohové, že. Jó, to neegzistovalo, že jo, gdiš třeba ten tvaroch bil
75. jako s toho kozího mléka, tak prost'e hlavne bramborova jídla, no. Brambori na loupačku si
76. pamatuju, viť, tak misa brambor horkejch a mlíko a... Ale já t'í řeknu, třeba NJ má ňakou
77. známou a kupuje opčas kozí sír, tak mňe ňekolikrát přivezla a fak takovej dobrej sejr sem ešče
78. nejedla, slad'oučkej, vubec nebil cíťit jako kozinou, jo, a fakt ňekteré kozí mléko jako je cíťit,
79. tak prost'e má to takovou tu aji pachut' aji čich. Ale mi sme třeba mňeli št'est'í a ti, to mlíko
80. bývalo dobré, no. Hm, nevim. Taki, no tagže hlavne teda tadi to, tadi s t'ech brambor jinak, jinak
81. si nemislim, no. A to přítel mé ceri teť pořád vikláda škubánki, škubánki a já řikám: „Já t'í to
82. d'elat nebudu aňi za boha teda!“

[A to nedá zas tolik práce...]

83. Ale NJ, já to sama nejím, já prost'e, fakt to sou jídla, která ja sem jako d'ecko toho mňela plně
84. zubi a já prost'e já už toho mam, já k tomu mám prost'e už takovou ňejakou, ňejaki odpor, taková
85. prost'e psychicka zábrana, ne, já bich to fakt aňi neuva... neud'elala. A řikám, to se podává s t'im,
86. z vařejkou, viť? Von řiká: „Né, to se jí,“ von nemá vubec žádnej smisl pro humor: „to se jí
87. normalně vidličkou!“ Já řikám: „Já mislim na to pošťuchováňi do krku!“

[Tak ti se daji koupit hotoví, že jo...]

88. No tag jasne. Né to sem, já bich to neto...

A jak se třeba dřív slavivali svátky tipu Vánoce, Velikonoce?

89. No těch svátku bývalo, ti bývali pječné, to jako stromeček... To ještě si pamatuji, to ještě
90. chodila svatá Lucije, ne, si nepamatuješ? To tady u nás jo, chodila Lucije na Luciji, tak to si
91. pamatuji. Samozřejmě, že jo, Mikuláš, tak to se vždicki ti dospjelejší, buď děcka, jako co bili
92. mladí, nebo nebo jako jejich otcové, převlékli a to sme teda s toho mívali docela špundus,
93. protože to sme vopčas dostali víprask u toho, gdiš sme mñeli těch hříchů teda hodně. A uhlí
94. pochopitelně, to teda tam bilo vždicki, ale prostě nějaký ten bonbón, nebo neco na sebe, protože,
95. nó, tak jasne, nebo rukavice a... A potom na Luciji, tak to chodila Lucka, bílá postava, to si
96. pamatuju, bílá postava, viš, celá v bílím, takovej šátek přes sebe a bílou řízu a mñela takovou
97. obrofskou lopatu. Jak je normálně vařečka, tak jako vařečka jako, jo, ale dřevjená a taková a s
98. řím nam vždicki plácla po zatku. No a pak bil, býval stromeček, tak to bil, to se zdobilo zase
99. úplně jinak než dneska, že jo. Tak ořechi do pozlátka se tomu říkalo, že jo, jako dneska alobal
100. nebo něco takoviho, tak to se dostávalo, koupit dneska misim taki taková barevná, jako tak se
101. balili ořechi do toho a jablíčka, panenská jablíčka, to sou takova ta červená, tak se vždicki
102. vibráli ti nejmenší a tak se tam vješeli ti, ta jablíčka se vješela a... No a potom bilo, vječinou
103. bila kolekce, protože to třeba, né že bichom na to mñeli peníze, ale to i f te fabrice mamka
104. třeba dostávala kolekci, to tak bývalo, jako f těch fabrikach to přetrvávalo vlasně hodně
105. dlouho, diť to přetrvávalo až do těch devadesátých let. A no a pak bili dárečky nějaké,
106. samozřejmě naprosto praktické, že jo, a knížku sem dostávala, já sem bila velká čtenář
107. odmalička, tagže to sem vždicki dostala nějakou knížku, tak to sem vždicki mñela. No a bracha
108. ten dostal nějakou hračku nebo, ale takovou nějakou jenom običejnou, ale hlavně to oblečení, no.
109. No a Velikonoce tak samozřejmě, tak ti se slavivali ve velku, že jo, to chodívala parta, parta
110. kluků, a to si pamatuju ještě jako děcko, a v úteri sme jim to opláceli, ale ten zvík velice brzi
111. potom vimizel, to úterní holčiči, jo, to šveligrování nebo jak... No a to potom bili, celí týden se
112. jedla vejce, že, tagže to bilo...

[A pak se udělala koprofka, že jo...]

113. Jo to sem, přesně tak, koprofka a, no a chleba s máslem a na to vajíčko, že jo. Nebo špenát a k
114. tomu vejce.

[Mi sme doma dělávali vejca, ti si to ani nepamatuješ, jak sme bili dělali vejca. Pše vejca se museli dodávat, abi na nás na tu smažinku nebo na něco zbilo, tak to viš, nás bilo hromadu, nás bilo vosum, tak..]

115. Tak jasne, to se dělali, každi rok se dělali soupisi zvířectva. No ale tak já taki si nepamatuju, 116. že bichom jedli nějak vejčička, protože jak ti říkáš, že jo, to se prostě dodávalo a se dost peklo, 117. jó, no právě, protože jo, protože pečivo jinak bilo draží, že jo, tak kromě chleba se fpoctat'e 118. žádné pečivo nekupovalo, že jo.

[No, d'álo se povídlí s trnek, a ud'álo se povídlí nebo...]

119. Že to se spotřebovalo do toho a to sem mñela na misli ta vajíčka, která se donesli, že brácha
120. donesl s pomlaski, že jo, tak donesl vajíčka nějaká, no. Tak to bilo takový pječní. Potom, to uš
121. je teda šilenejch let, to moje vnučka chodila, přeskakuju z jednoho na druhé, chodila, má to
122. souvislost, chodila, misim, do osmé nebo do prvního ročníku uš? To je jedno. Tak, misim jí
123. bilo takovejch třináct štrnáct let, a já mám nakoupené ot takové lidové uměelkñe tady z
124. Rovečného, náke pañi NP, oni rodina tam dělá slamñené ozdobi, krásné. A to uš sem bila v
125. Rovečném a ona vždicki před Vánocemi nám donesla kolekce ukázat a tagže sme nakupovali
126. ve velku, tag já mam teda těch, hodně těch ozdop, tak sem udělala tady ten slamñenej
127. stromeček, fag bil krásnej, jó, ešče červení mašlički do toho a fak krásnej stromeček, a tak sem
128. bila, tak sme bili z manželem na něj takový hrďí, objema se nám líbil a naše NJ potom přišla a
129. takle mñe chitla a říká: „Babičko, vid' že uš ñigdi nebudeme mít slamñenej stromeček?!“ A já
130. říkám: „Diť je krásnej!“ A vona říká: „Ale to vipadá, že sme hrozně chud'í!“ Gdibi vid'ela ti
131. peníze, co sem za to dala... A bila, bili samozřejmě taki ozdobi jako skleñené. To bili zase,
132. nebili jenom bañki, ale to bili fšelijací ptáčci, koñič, koñičci a prostě takové figurální bañki.
133. Tak to bývalo, ešče něco mám. A taki s těch korálků, takové ti hvjezd'ički. To zase to přichází,

134. že jo, zase je to trendi, tak to bivali pječné ozdobi, nó.

[Naše kluci, mi sme mñeli uš ti baňki normální, jako ňáki kloudní, tenkrát sehnali holki, voňi bili starši, voňi uš pak d'elali, tak ti mlačí sme bili. Tak voňi si vipučili tam vot ňekoho vzduchofku a trefovali se do tech baňek, to viš, kluci, no...]

135. Tak to viš, prosim tak, já si pamatuju, sem choďila na záklatku, ne, a to eš'e sme mívali jako ot
136. šesté třídí sme choďili na Valnerovo, viš? A teť prost'e nás bilo ve tříd'e pár, nás tam bilo
137. napřed dvanást, pak šestnast, protože sme tam mñeli ale pár propadlíkú, jo tak, no a holek nás
138. tam bilo, já nevím, pjet, šest, vječina klukú, ne, a teť prost'e to bili, vječne sme se s ňema rvali
139. jak koňe teda, ta já sem nosila poznámki domú tipu, vot NP: NJ neví, jak se má chovat, je horši
140. neš kluk! Jednou, to sme takí, nas kluci zavřeli, tam bila taková chodbička, to ti neviš, prost'e
141. tam bila takle chodbička mezi jako řemi dvjema křídli, naproťi, naproťi té verand'e, to, jako co
142. je ot silnice. A tam bili naskl, jako dveře, horňi púlka bila skleňená, a teť kluci nás do té
143. chodbičky zavřeli, no a já uš nevím, jak se to stalo prost'e, to fakt nevím, ale to jako neud'elala
144. sem to já teda tentokrát, prost'e jako to sklo se rozbilo f té jedné pulce. A já sem řim vitezla a
145. samozřejmñe zrovna do náruče NP, další průšvih, jo. Tagže to bivali takovi, no jo no... A eš'ce
146. takí pamatuju, mi sme, to se topívalo, tam bila kamna f každé tříd'e bila kamna a mi sme,
147. příkládali d'ecka, to jako otáski bezpečnosťi neska to, že jo, to je nevidané, neslíchané, jako co
148. sme normálně si příkládali, a kluci tehdi prost'e tak tam naložili, do ře, do řech kamen, že ta,
149. ten kouřovot, ta roura, ta bila uplñe do ruda, a teť přišel pan učitel NP, ti ho neznáš... To bil
150. viňikající kantor, on učil ješ'e moji máťi, f Koroužném, a pak dosluhoval jako ve Víru. A to bil
151. fakt takovej, von fakt bil, fakt bil viňikající kantor a ja sem ho mñela hrozñe ráda, i gdiš teda
152. sem pod ňim hrozñe trpjela, protože on učil moji máťi a moje máťi, díbi to bilo v jini dobre,
153. tak asi fakt mohla vistudovat, protože vopravdu bila chitrá holka a vaborñe se učila na té
154. záklatce, a gdiš já sem ňeco nevjed'ela, tak říkal: „Gdibi to bila máma, tak ta bi to vjed'ela!“ A
155. uš... A teť teda ten NP, mi sme ho mñeli na přírodopis, přišel do té učebni, gde ta kamna
156. žhnula. No to bilo takoví ródeo, fšichňi kluci bili spohlafkovaňi, protože nás holek bilo málo,
157. tak von teda si to vilil, no a ňic se nestalo našťeš'ti, no. Pak přišel, pak přišel NP na
158. matematiku, po NP, samozřejmñe, že si to kantoři mezi sebou povjed'eli, že jo, a ten bil tak
159. roš'ilenej a vzal si NJ NP, protože von fag bil strújcem tadi toho, jo, ze NJ NP teda, jo, a teť
160. teda fagt na ňej tak řval a pak ho normálně nakopl, doslova a do písmene, a na konci té, na
161. konci té naši třídí, mi sme mñeli tu třidu do dvora, a jako smñer, jinak je tam ta prosklená
162. veranda taková, a tam s té třídí, celá ta s'ena bila jako dřevjena, prosklená, jo, tam bili dveře
163. skleňene a fšechno, normálně ho nakopl a von tam prorazil taji tu skleňenou zaležitost a
164. skončil na ti verand'e. No tehdi gdiš človjek dostal pár facek, tak vjed'el, za co to je, a gdibich
165. řekla doma: „Dostala sem pár facek!“ , tak sem schitala další, že jo.

[To mñe d'ecka říkali, za dveře, nebilo to, žadní ti, to bilo cobi dup, ale v život'e si nesťežovali. A já sem je takí nehájila ňijak, gdiš si to zaslouží.]

166. Viš co, no, ňigdi to nebilo bez dúvodu, viť?

[A jak fšpomínte třeba na promñeni Víru tadi, jak se to moc zmñeňilo prost'e vot té dobi, co ste bila malá?]

167. No tak bivalo to takové sousecké, tagže fšichňi souseďe bili stríci a teti, že jo. To sou, takle ti
168. souseďi, že jo, teťička NP, teťička NP, že jo, to se normalñe takle, teťička NP, teťička NP... To
169. jako to bilo takoví uplñe normální, bilo to takoví, víc se ři lidé nadřeli, ale mñeli k sobje asi
170. blíši, si mislim. I gdiš jako nemislim, že, že ti fstahi bili vždicki jako rúžove, prost'e taji ři
171. sedláci, co jako bivali sedláci, tak prost'e takoví to sedláctvi, to jako f sobje... To je ňečí, váš
172. telefon...

[To jako já ho znám, jako vim, ale teť si nřspomenu na to méno, jag babička řikavala, viš, NJ, ale nřspomenu si na to méno, ale to je jedno.]

173. To je jedno, ale viš, o koho se jedná. On tadi bil, mislim, vot první svjetoví, né, a žil, vzal si tu
174. NP, no tu pañmámu, jak s ňou žil. Voňi, misim, naopak mñeli tu NP, ne, no, a nevím, kerí eš'ce
175. d'ecka mñeli, no.

[Já to méno mám jako v hlavje, ale tet' si nefspomenu, to NJ vim, to jako že vo koho de, ale na tu přímeňi si nefspomenu.]

176. Tak mi za ta rúzná alotrija, co sme provad'eli, tak samozřejmne sme bili taki potrestaňi, ale
177. třeba já sem ot našeho d'edi dostala dvakrát v živoťe. Jako vod babički, hele, to bilo každou
178. chvílku, ale vod d'edi, teda vot otce, teda fakt né. A poprvé, to sem dostala, to mne vitahl z
179. vani, to sem dostala, to sme se s brácho, no samozřejmne prali taki jak koňe, a ještě, a já to, já
180. sem ho zavřela mezi vokna, to bilo v Hranofci ešče. A vono to dolú nebilo tam jako smňerem k
181. silňici, no k té cest'e, jó, tak tam bili fpoctat'e dvje místnost'í, že jo, kuchiň velká a vedle teda
182. jako ložnice, gde sme teda fšichňi spávali, anebo mi potom sme spávali z bráchou f kuchiňi f
183. takové paland'e, jako postel zašupovací, vitáhlo se šufle, a to sme se zase prali, gdo bude f
184. šuflet'í, protože tam ňigdo nechťel spávat... A já sem ho zavřela mezi ti okna a von ňejak
185. prost'e to uvolňil, i gdiš se tam moc teda nemohl pohibovat, von to ňejak uvolňil, skočil dolu,
186. to bili, já nevim, dva a púl metru, to nebilo ňic jako velkího, a přelízal plot, a mi sme tam
187. mňeli tičkovej plot, nat tou cestou, jak je, a von se nabodl na tu tičku, do stehna, takovejdle kus
188. do stehna. To teda, to bil tehdi, to teda tehdi bil mazec teda. Tak to samozřejne, to vim, že taki
189. to, že jo, se bježne ta higijena, tak jako ráno se trošku čovjek voplach, večer se voplách trošku
190. víc a koupali sme se jednou za tejden, že jo, ne ve vaňe, ale v neckách, nó, a to ešče že tak, že
191. sme se vždicki vikoupali já, nebo to sme se prali, gdo prvne, že, gdiš sme bili malí, tak teda
192. voba zároveň, pak teda každej zvlášť, že, pak voda se ešče použila na namáčeňi prádla, že jo,
193. to jako to se šetřilo uplne na fšem. A tak to sem se koupala ňejak takle a d'eda, ten mne vitách z
194. vani nahatou a ten mne teda zliskal zadek, že sem si štrnást dňi nesedla, ale teda právem, to
195. jako to, protože sem to fpoctat'e zaviňila, ňic s toho našťest'í nemňel, protože to sem mňela, že
196. jo, potom gdiš to človjeku dojde, tak jako otrava nebo ňeco, protože to je prorostlí řasou a
197. lišejňíkem a fšim možnim. No a podruhí, to sme dostali teda fšichňi, mislim teda celej ten klan
198. náš tam. To u va, co bili kluci NP a misim, že ři se na tom taki pod'ileli, viš jak je NJ NP na
199. Uhelne, tak ešče jeho bracha NJ. A to mňel tadi tadi NP NM ze statku, jag bidlí NJ, tet', NP, tak
200. tam mňel pod, pod NP zaparkovanej žebříňák. To je hnet takle jak vídeš ten kopeček, ten
201. kopeček vídeš, nat NP, jo, a pak tam bívali velké smrki, ti uš tam tet' nejsou. Tam a dolú je
202. takle ten srás k řece, no. A to tam bili ti smrki a ten vús, no a mi sme teda s ňim tam d'elali psí
203. kusi a pust'ili sme ho dolu s toho obrofskeho srázu. Samozřejne, že dole skončil tak, že z ňeho
204. zbila hromada teda třísek fpoctat'e. Tak to bil mazec teda. To bil teda opravdu velké mazec.
205. Pak se rod'ini museli skládat na to, abi, abi uhrad'ili škodu, tak to teda, to mne teda dlouho
206. vičitali. Ale říkám, bilo nás tam teda na tom víc, ale jako řim se nechci omlouvat, protože to
207. teda bila ptákovina první třidi, jenomže gdiš je človjek takovej ňakej blbej, tak za blbost se
208. platí v každím vjeku, no. Tagže to tak bilo, no. No a po záklatce sem se přihlásila na tu
209. jedenástiletku, tak tam sem, tam sem teda v Bistřici vichod'ila tu školu a podala sem si žádost
210. na pedegogickou fakultu, přijímački dopadli úspješne, tagže mne přijali a po čtírech letech, po
211. čtírech letech sem, sem šla učít, no.

M15

Tak mne, NO, řekňi, jak strávilas d'ectví? Jak ste bidleli nebo jak ste to mňeli zařizení a tak? Nebo jesi ňejakej zázitek třeba...

1. Mmm, no, zařizení... Bila jedna svjetňice, jedna kuchiň, a tam nás bilo vosum, z rod'ičema. Jo a
2. pak tam bila ešče babička, která spávala na slamňiku f kuchiňi na zemi, protože jinde uš místo
3. nebilo. V leťe sme spolu spávali na púd'e, na seňe. Ti vostatní bili uš ti vječí... uš pak bili f práci,
4. protože já su šestá f pořadí, nejstarší sestra je vo jedenást let starší jako já. No a jinak co sme
5. d'elali, jak sme d'ectví... f práci! Pásli husi, chistali krmeňi, chod'ili na pole, pleli, v leťe pleli
6. řepu, mrkef, no prost'e co bilo potřeba. Jinak sme se řešili vždicki diš přišla, přišlo období žňi,
7. tak sme se řešili, že se večír purem vikoupat k ribňiku, protože přes celej den čas na to nebil. Do
8. školi sme chod'ili pješki asi kilometr a púl, do páté třidi, a bila to jednotřitka, tagže sme se vobčas
9. poslouchali sme, teda to, co sme nemňeli poslouchat a nesoustřed'ili se na to, co sme mňeli.
10. Pamatuju se na svuj první den ve škole – sem mňela šati, hráškovje zelené z bílejma punt'íkama,
11. a řid'ící se mne ptal, řid'ící jako, že jo, bil řid'ící, co budu d'elat. Prvne se mne ptal do kolika
12. umim napočítat, tak sem řekla do stofki a začala sem počítat jedna, dvje, tři, do stofki. Pak se
13. ptal, co bisme gdo cht'eli d'elat, aš vídem ze školi, a já říkám: „Zahradňicu, protože mne vždicki,
14. vodjagživa bavilo jako kiťički“, že jo, támhle sem zbírala sedmikráski, d'elala sem si z ňich

15. zahrátku něgde... No pak diš už sme bili jako vječi, samozřejmně, tak už bilo té práce víc. Diš se
16. sázeli brambori, tak sme museli zvostat ze školi doma a muselo se sázet ručně brambori. Potom,
17. diš se potom zas vibírali, tak se zase bilo doma, protože se tejden vibírali brambori. No a škola
18. samozřejmně zvostala trošku stát. Vot šesté třídí sem začala choďit do Novího Mněsta do
19. devítiletki, a tam se choďilo taki pješki, protože autobus ešče nejezd'íl, štiri a púl kilometru,
20. nebo kolik to asi je. Potom, asi vot sedmé třídí, aš začalo jezďit, aš začalo bejt ve Žďáru okresní
21. národní víbor, tak začal jezďit i autobus, tak sme se už aji svezli něgdi. No a co bis dál, co, jakí
22. zážitki s prázňin, no...

Třeba ze školi, jesi si něco pamatuješ, jesi třeba něgdo ud'ál nákej...?

23. Ze školi, hmm, ze školi teda... No, tak to víš, kluci – bili tam dvá takoví pořisci, kteří diš teda
24. nevjeďeli kudi kam, tak sme tam mňeli takovou skříň vestavjenou a tam si dávali pomúcki
25. jako, jo, no nějakí risovací prkna a takoví vječi. No a voni diš teda mnela bejt matematika nebo
26. něco, co mneli strach, že jim nepude, tak se vopčas do té skříňe zamčeli. Zavřeli jako a
27. poslouchali, co se bude d'ít, no a samozřejmně bili u doktora nebo něco, jo. Ale aš se teda stalo,
28. že něgdo – bila to holka z deckího domova – to na ně boncla. Tak s toho bil teda průšvih, no jo,
29. ale to je teda pravda, to oňi si tam dicki zalezli... A voňi jí to mneli pak hrozně za zlí, ale vona
30. bila teda zásadová, asi teda todle se to jist'e tam učili, nebo něco, že teda se podvád'et nemá. No,
31. tak vona to na ně boncla, tak bili na ňu naštvaní. Jinak teda, to víš, jako co bilo, že jo. Nevim, co
32. bich ešče řekla, co bich si... Tak tohle si teda pamatuju, to mňe utkvjelo jako f pamněťi, no. A
33. jinak tam bilo hodně ti mňesckí d'ecka, ti s nama d'ed'inskejma, mi sme bili takoví balíci proťi
34. ňim, protože mi sme do páté třídí umňeli akorád f'elocviku pochodem f'hot, vlevo bok, f'pravo
35. bok a jinak vlastně ňic se ned'elalo, choďilo se na vicháski, a na vicháski jako takoví a d'elalo se
36. na školňi zahrad'e, v leťe. Jo to bilo teda, co se d'elalo f'elocviku, tagže samozřejmně diš sme
37. přišli do mňesta, jako do školi, tak sme nevjeďeli co to sou kolovadla, nevjeďeli sme co to je
38. hrazda, nevjeďeli sme ňic, neumňeli sme hrát – akorát vibíjenou, tu sme hravali na d'ed'íne v
39. ned'eli dicki, a tam sem prodrala jedni boti teda, na š'erku, a tak jako né š'erck, no, takoví hrubí
40. to bilo, ale nebil to š'erck, to ne, tam sem prodrala jedni boti. A jinak teda sme to f' tom'elocviku
41. mňeli blbí, že jo, tagže, to bilo taki, ale já sem stejně nesmňela d'elat něco, protože diš mňe bilo,
42. diš sem mňela končít pátou třidu a začínali za štrnást dní prázňini, tak naši mňe, protože sme
43. choďili nakupovat do Volešnej, a to je ten kilometr a púl, mňe nechali at' koupim meltu na bílí
44. kafe. A já sem ju zapomňela, pre sem to nechťela mít ve tříd'e, abi mňe s tím d'ecka něco
45. neud'áli, tak sem si to vzala jako jak se šlo do přeciňe záchodi, jako jak se šlo pag na záchot, tam
46. sem to nechala na vokně, a samozřejmně sem na to zapomňela. No a teť diš sem přijela dom,
47. přišla teda dom, tak sem si f'spomňela, že tu meltu sem tam nechala. Tak sem vzala bráchovo
48. kolo, kterej bil teda na zájezd'e zrovna, jako školňim víleťe, ne zájezdu, sedla sem na kolo a že
49. pro to zajedu. Jenomže tam se spravovala silňica a polovička té silňice, to nebila hasfaltka, že
50. jo, to polovička bila š'erck, a to bilo úz, že, to neňi moc širokí, a polovička bila jako lepší cesta,
51. no. A já sem teda vijela a f' tom kopci, jak se sjížd'í k Volešné, tak sem cht'ela přejet na tu lepší
52. cestu a vúbec sem ňic neslišela, že bi něco jelo, že. Sjela sem blbje, no, mňela sem jet popravo,
53. já sem si sjela jako na tu levou stranu víc, a pak už ňic nevim, pak už sem vid'ela jenom, že sem
54. nemohla zvednout hlavu, že mňe strášně bolela hlava – taková jak dibich tam mňela púl
55. metráku aspoň, sem se zvedla na silňici a mňela sem votřes mosku. Pak zas vim, že už zas
56. nevim ňic. No a vopodál tam d'elal nějakej pán, bil na poli, no z Volešnej, a šel pro naši dom, diš
57. mňe tam vid'el, že. Povídal: „Vid'el sem d'ecko na kole, pak sem vid'el auto, nákladňí, a pak sem
58. nevid'el už ňic, tak sem se tam šel pod'ívat, pře to bilo v takovím jako, tam bili louka a pole...“,
59. tak se tam šel pod'ívat a našel mňe tam. Mezitím šel ten náš řid'ící, šel pješki z Novího Mněsta a
60. našel mňe tam a říkal, že musím g doktorovi, a to už tam bil taťinek, protože ten pán pro ňej
61. přišel, tak vzal kolo a jel pro mňe. Posadil mňe na to kolo, na tu štanglu, a mňe bilo hrozně
62. blbje, mňe to porát tu hlavu táhlo dolu, protože sem mňela ten votřes, chvilka mňe bilo upľně
63. zle a pak si teda už ňic nepamatuju víc. Pak si zas pamatuju jenom, že bili zavolat doktora. To
64. bil ešče takovej starej pán, takovej tlust'ouček, a tak mňe vošetřil. Mňela sem prodraní voba
65. lokti a bok, tak mňe to vošetřil a říkal: „No, zejtra musíte jet na tetanovou injekci.“, tak mňe ten
66. táta ráno... Víc nevim, krmili mňe, pře já sem mňela vovázaní ti lokti, tagže já sem ruce aňi
67. nevohnula moc, tak mňe teda krmili, a rano teda sme se, to už sem se pak už nevim, pag si
68. nepamatuju, jak sem spala nebo co bilo, už nevim ňic, aš ráno teda sem se zbud'ila a otec mňe
69. posad'íl na štanglu a jeli sme do Novího Mněsta na injekcu. Tak sme přijeli g doktorovi, dal mňe
70. takovou koňskou nějakou, protože já sem tu nohu nemohla utahnout, to bilo jag dibich tam
71. mňela kladu místo nohi jako, jo. A samozřejmně tam, jak je ten kopec vod Novího Mněsta,

72. Zeleňák sme mu říkali, pře nahoře stojí zeleney kříš, tak sem teda mñe tlačil, ale já sem jako jít
73. nemohla, tak mñe tlačil. Nahoru mñe vitlačil a přijeli sme dom a víc už zas nevim. Vim potom,
74. že už se to začalo lepšit, že mñe to jako převázali, abich mohla aspoň si rohlíkem dostat do puse,
75. no a dlouho sem tam ti znački mñela, ešče nevim, esi to tam ñegde neñi vid'et na tech loktech aji
76. na tom boku, asi už né, no... To bil takovej zážitek a za štrnást dní bili prázñini, no. A to eš'e
77. nebilo, tak potom otec, no kolik mñe mohlo bejt, a to už sem choďila do tej mñešćanki, sem
78. začala choďit, mñel úras. A mi sme mñeli... no prost'e bil, spadl ñegde, no a tag bil, nevjeďeli
79. sme, esi to přežije. To viš, báli sme se fšeci, protože maminka sama s náma co bi d'elala tam.
80. Bilo to na samot'e, gde bila elektriķa aš negdí vod... mi sme ju mohli mít ešče ešče ešče možná...
81. ñegdi f té dobje, mi už sme bili asi pátá, nevim, esi už sme mñeli tu elektriķu, gdiš sem choďila
82. do té páté třídi, ta teprve tam se zavedla ta elektriķa, tagže sme do té dobi svířili petrolejkama.
83. Nó a diš se ešče vrátím na ti zážitki, tak sme si pućovali v zimñe jedni liže, a žďicki diš jel jeden
84. tak... Otec mñel liže, ten na ñich jezďil do lesa, protože tam přež zimu jako káceli stromi, mñel
85. jako, d'elali dřevo, no. Á mi sme mñeli jako d'ecka tam jedni liže, kerí sme si teda pućovali, pak
86. kluci dostali vod ñejakího pána ešče, tak sme jezďili aspoň dvá, no. A tak mñe dicky, ten
87. nejstarši bracha mñe dicky nakecal diš jel a říkal mñe: „Gdiš tajito sjedeš, tak dostaneš dvacet
88. korun!“ Dvacet korun, to bili peñize, to jako... Já sem to s... Já samozřejmñe, že sem žadni
89. peñize nedostala, jó. Aji na takovejch skocích jako, to bila taková mez veliká a já sem ju teda
90. sjela, s bourákem, a pak už to bilo lepší. Tak sme jezďivali, ale to bilo aš k Nové Fsi, tam s
91. takovej meze, protože u nás vlastñe sou rovinky, ale taki sem se jednou pjekñe natloukla na
92. sñehu, jak je ten kopec k Olešnej, ta Kalvárije se tomu říká, a bil takovej ledovatej povrch jako,
93. nó. Já sem vitezla na ti liže a vono to potom je taková houpačka jako a ja jak sem na to nebila
94. ñejak připravená, tak jak sem furt jela dolú a najednou to začalo jet takle, tak sem samozřejñe
95. spadla po nose dolú, ten sem si vodřela... A jinak pak sem vot tech... Skončila škola, tu sme
96. d'elali, f osmé tříd'e sme d'áli jenom závjereční skouški, že se... A mñela sem teda zvostat doma,
97. protože sme mñeli náki pole a museli, to už sme bili jako v jézédé, jednotním zemñed'skím
98. društvu, protože ñigdo na tem nechťel moc d'elat a mñeli, mñeli sme prost'e ñejakí dluch s
99. neúrodi, protože se neuroďili brambori a mñeli sme dodávat jako na sadbu a voñi mñeli, dostali
100. plíseň, tak voñi ju neuznali, tagže sme museli spláćet ñejaki velki peñize a na to nebilo, no a
101. tak nakonec sme museli do jezédé, no. A protože zme tam mñeli pole a kluci už bili přeč, ti
102. starši, že jo, akorát NJ bil ešče doma, ten, co už teda nežije, a von říká furt: „Dejte to do jezédé,
103. ať je pokoj, dejte to do jezédé.“ No tak nakonec to tak dopadlo a protože voñi už bili přeč, tak
104. mi sme museli ñegdo na tom poli zvostat d'elat. Tak já sem musela zvostat doma, nemohla sem
105. ñigde jít, chťela sem jít na jakousi tekstilku, sem si pak vimejšlela a to, jenže, to viš, nebilo na
106. to añi, añi bi to prost'e nešlo. Tak sme, sem zvostala doma a diš potom švica, jako sestra, ta
107. nejmlačí, vona neñi nejmlačí, ale jako mlačí neš já, diš potom sem já chťela jít přeč, jako ñegde
108. do zamñestnáñi, tak zas vona musela zvostat doma. A zvostala tam celej život vlastñe, a až do
109. teťka, až do dúchodu d'elala f kravíñe. A museli stávat ráno, s otcem tam šli, protože ñigdo z
110. d'ed'ini tam jít nechťel, bilo to v zimñe, a voñi museli stávat třeba ve dvje hoďini, vo púl třeti,
111. než došli pak ešče v závjējích kolikrát až do té Volešné do toho kravína, to bila votčovna, tam
112. nebili dojičky, tam bili jenom jako jen ti jalovice a krávi, kerí zrovna nemñeli telata, tagže
113. vona tam zvostala a bila to teda perná práca. A teť choďival ešče pomahat jako lidem stavjet
114. jako z barákama, diš mñel chvilku volnou, a já sem tenkrát, že budu s ñim, že budu místo ñej
115. d'elat, jako dovolenu sem si vzala, štrnást dní, a že místo ñej budu d'elat já f kravíñe, jako ze
116. sestrou a von že..., ešče tam bila pañi, že jo, sme bili sami, ešče tam bila jedna pañi a že tam
117. budu, ale to bilo jag diž hrom bije. To se ešče d'elalo, bili tam sice pási na hnúj, ale jináč se to
118. vozilo tam se to fšechno zhrabovat rukama, že jo, jako né rukama, no, ale jako ručně, jo. A tak
119. teda to bila taková práca. Potom se strouhala řepa, to bilo, ja už nevim, gdi to bilo, sem tam
120. bila pak za ñej ešče, gdiš už bila sklizená řepa a kroužilo se to vlastñe ešče, to už prost'e ñigdo
121. potom neznal, že jo, to už potom bilo fšechno na elektriķu, a to se teda, neš se tam nakroužilo
122. pro ñe tam, já už nevim, kolik jich tam bilo řech kraf, to už si nepamatuju, ale bilo toho teda
123. dost. No vozil se, táhl se ruční vozík, na kerim se dicky naložilo to krmeñí ñejakí a seno, tak se
124. to vozilo po tem ručně, že jo. Pak už bili vozejki jako na elektriķu, to už já añi sem nevid'ela.
125. No tak to bilo tenkrát, nó. A já sem začala d'elat, dva roki vot šestnáćti let sem vlastñe, sem
126. višla ve štrnáćti, vot šestnáćti let sem šla do Novího Mñesta do hospodi, jako do kuchiñe jako
127. pomocná síla, gde se teda d'elalo fšechno, protože ešče voñi bili jako, mñeli ešče sví malí
128. hospodářství, tagže sme ešče nakonec museli d'elat svou prácu a ešče sme choďili třeba jim na
129. pole tam, mñeli to kousek za barákem. Ráno, na rañi, se stávalo vo púl šestej nebo vo pjet'i,
130. muselas zatopit prost'e, to bil takovej velikánskej sporák jako a f tom se jako topilo, muselas
131. uvařit sñídañe a diš tam bilo vod večera nádobí, tags ho musela umít, že jo, a chistat vjeci jako

132. na celý den, to už přišli kuchařky. No byla to dřina, protože ráno se d'álo vod rána, vot tech púl
133. šestej do večera třeba do sedmi hod'in, a diš se šlo jako na votpolední, tak sme šli na devátou a
134. šlo se dom aš se skončilo v hospod'e, třeba vo jedenást'i hod'inách, vo desít'i, a šlo, a ešče tam
135. zvoštalo zas třeba nádobi vod večera, pře vrchní třeba diš ešče nezavřel, že tak ešče bili hrnki
136. vot kafí a náki talírki. Tak sme to mňeli, no. Aš sem teda říkala, že už to teda nebudu takle
137. d'elat, tak sem zhánela nějakou jinou prácu a choďila tam, bidlela tam, v tom hotelu, náka paňi
138. a d'elala na Uraňe, nákou úřednici, a tak mňe skoušela zháňet, že bich d'elala aspoň nevím, jak
139. voňi jim říkali, no to co d'elá neska mamka, jag voňi d'elali ti průskumi jako, tag že bich třeba
140. držela ti šráki aspoň a ták, jo, jenomže to mňe nevišlo. A vona bila, vona vikládala karti na
141. fšechno a říkala: „Skusime, jesi to víde.“ A pak: „To Vám nevijde tentokrát ešče...“ Fak to
142. nevišlo, voňi mňe nepustili toťiš, protože tam něgdo nechťel jít do té hospodi. Já sem říkala:
143. „Dejte tam alespoň cedulu na vokno, že přijmete pomocnou sílu do kuchně.“ A voňi mňe
144. řekli, že mňe pustí, aš si za sebe seženu někoho, jo. A ja říkám: „Koho já mám zháňet?“ Tak se
145. tam pak přihlásila taková, no, trošku jednodušší bila, no, ale já sem ju zaučila, řekla sem jí
146. fšechno co to a jela sem do Žďáru, poprvňe sem bila sama ve mňest'e, jako ve Žďáru, jela sem
147. tam sama, teda našla sem to, gde to je, á chťela sem, abi mňe teda pustíli, a protože mňe to
148. přettim slíbili, že pokuť si seženu do štrná.. jako a zaučím čtrnást dní někoho, tag že mňe
149. pustí. A tam se meziťim, já sem teda ju zaučila tu slečnu nákou, tak sem tam jela znovu a že
150. teda už chcu, ať mňe propustíli, že chcu razítko, že mňe propoušťi, protože už sem si meziťim
151. sehnala na Chiraňe, jako že pudu, á tak sem tam jela a voňi mňe řekli, že ten přeceda, toho
152. závodňiho víboru tenkrát, prost'e vodešel, nebo řed'itel, řed'itel, že vodešel a že je tam něgdo
153. jinej a že teda to neplatí. A já teda říkám: „No to teda né, já to zař...“, já sem si to nechala na
154. papír potvrd'it vod ňich, že jakmile si seženu náhradu,“ vona mňe to porad'ila, ta paňi, ta
155. kartárka taková, jo, řekla: „Nech si to podepsat, protože jinak mužeš pohořet!“ Tak já sem to
156. fak ud'ála, já říkám: „Já taji mám papír, že jakmile si seženu za sebe náhradu a zaučím ju, tag
157. že mňe propustíte!“ A ten další, tam bil, něgdo, už nevím gdo to bil, s toho závodňiho víboru,
158. říkal, že to, gdiš to slíbili a je to takle, tak že mňe musí prost'e pust'it. Ti mňe pustíli, já sem
159. bila ešče v neďeli do pjet'i hod'in votpoledne v práci jako v hospod'e a ráno, zbalila sem kufri,
160. a ráno sem jela, sme jeli do toho Jablonce na zaučeňi, s kufrem, kerej sem nemohla málem
161. unest.

Jako do Jablonca nad Ňisou?

162. Nó, mi sme tam mňeli přejímat jako jehlárnu, jako ti zubňi, jó, tam se začali d'elat ti dřevní
163. jehlički, takí co se s řim tahali ti nervi. Tam sme mňeli bejt asi dva mňesice, ale po mňesici a
164. púl sme teda jeli spátki dom, ale tam to bil samej Ňemec, s nama vůbec nemluvili jako, ti
165. mluvili mezi sebou jenom Ňemecki a s nama se tam jen co bilo nejnutňejší a voňi jako že jim
166. přebíráme prácu. A voňi chťeli združovat ti, tu bižutériji a mňeli zas lid'í to, tak voňi tu
167. jehlárnu že nám jako předaji, Chiraňe jo. A tim pádem teda, voňi bili takoví trošku
168. rezervovaňi, no, ti s nama nějak moc... Ale bili tam holki, kteří s nama d'elali, bili to taki jako
169. Ňemki, nebo už jako rod'iče už některí bili že to a teda bili tam holki, že s nama normálňe
170. pjekňe jednali, ají sme spolu bili na, tenkrát s tou jednou, mám s toho fotki, sme bili na, f
171. Krkonoš..., f Krkonošich? Nó, Lapskej dúl a to, jak je tam, že?

Nó, to sou Krkonoše...

172. No tak sem, bili sme domluvení s kamarátkou, s kerou teda do dneška jako s tou, s toho
173. Sňežňiho, s kerou já jako kamarád'im do dneška a jezďime, nafšťevujem se, hlavňe, prvňe sem
174. jezďila já k ňim, dokuč sme jezďili s tatou jako, že, na ti, von pískal fodbal, tak mňe dicki bral
175. sebou, no a teť zas vona jezďí za mnou, prože já já nemam jak se... No a tak sme bili
176. domluvení tři, že poje... pudem na ti, na tu pješí túru tam a jenže té jedné nebilo dobře, právjie
177. té NJ, tak sme vlastňe já šla sama s tou NJ, menovala se NJ. A tak sem s ňou šla jako sama a
178. přišla sem, přišli sme spátki, to viš, bilo horko, v lesi bilo zase chladno, a už nám bilo teplo, a
179. já sem drugej den mňela jit do práce á nemohla sem dejchat, ňic, říkám to neňi možňi, došla
180. sem teda do práce a spátki už sem se plazila kolem plotu, šla sem g doktorovi a von mňe řekl,
181. že to je, že to je, prvňe že to vipadá jako to sou játra, že to je nějaká žloutenka nebo co, tak
182. mňe dali takovou dijetu sucharovou jenom, že, ale ja sem stejňe se nemohla aňi na posteli
183. votočit, to sme bidleli f takovím hotelu, já sem ček..., musela čekat, aš ti holki se vrát'í s práce,
184. abi mňe votočili na posteli. Ale von to potom, už se mňelo jet dom a voňi říkaji: „No takle
185. nemůžeš jet dom, taji budeš muset vostat,“ a ja říkám: „No já tadi sama nezvostanu,“ tag že

186. mne pomůžou s kufrem, že mne ho něgdo ponese, tak sme jeli teda dom, tak sem šla g
187. doktorovi, šla sem potom a von mne řekl, že to bil zánet pohrudnice, no. Tak takovou sem
188. mñela na to fspominku, ale bili sme rád'i, že sme doma a ešče sem bila asi, já nevím, čtrnást
189. dní asi doma a šla sem teda do práce, gde se d'elalo teda. Bilo tam veselo, tenkrát to bilo, diž
190. bilo, prost'e nešli fšechni stroje, třeba votpoledne nebo něco a nebil tam rámus, tak sme dicki:
191. „Holki a budem spívat!“ , tak sme spí... , fak, to neska něgdo nezažije, abi si f práci tadi... Tak
192. sme si spívali dicki: „Holki pote!“ Ti starši říkali: „Holki zaspívejte, ať tadi neňi tak t'icho!“ A
193. né, že bi tam bilo t'icho, prože ti sekački, voňi jedou, tak jako ned'elá to velkej rámus, že. A lisi
194. tam bili, na lisi, lisovali se taková držátka na ti jehli a pak se tam d'elali různí ti, co se s t'im léčí
195. ti zubi, nó to. A potom, nó, tam sem se seznámila ze svím mužem, no, a pak sme po štírech
196. letech sme se vzali.

Jako na Chiraňe ses s ňím seznámila?

197. No, po štírech letech sme se vzali teda, no a voc'ehovala sem se do Víru a tadi začal jinej
198. život. To t'i stači, ne? Taji začal úplňe jinej život, že jo, ešče sem dojížd'ela určitou dobu do tej
199. práce tam, protože sem jako bila v jinim stavu, a tak sem dojížd'ela, nó bilo mñe dicki strašňe
200. špatňe, tagže sem se snažila, sedla sem do autobusu a snažila sem se richle usnout, abich tu
201. cestu přežila do tejho Noviho Mñesta, no a spátki to samí, no. A takle to bilo, pak se narod'ila
202. NJ, jako NO, tak sem bila doma, rok a púl a uš sem cht'ela jit do práce, uš mñe to bilo
203. strašňe dlouhí doma. I gdiš teda sem vařila pro fšecí, že jo, sem vařila potom, protože babička
204. ešče choďila do práce a d'eda vařival sám, tak sem mu pomahala nebo spíš von pomahal pak
205. mñe. Nó a pak sme začali stavjet, tag bila práca zas, postavili sme, tam se narod'ilo druhí d'íťe,
206. jako starší sin a po dvou letech... Po dvou? Štíri a tři... po třech letech se narod'il NJ, no. A to je
207. asi fšechno, co bis... co bich ešče T'i to zakončila?

No jak chceš, esi chceš ešťe něco říct, tak můžeš.

208. No tak to viš, ten život už bil takovej jako... Samí pilno, ráno do práce honem, pak spátki
209. vipravit, vo přestáfce na jidlo, vipravit kluci do školi, diž bili malí ešťe, pag honem zase
210. sednout, nebo pješki ze začatku, pak mñe babička pučovala kolo, Ukrajinu, to bila dřina,
211. Ukrajina – to je dřina, no tak sem jezďila dicki ráno na pátou, vo pul sedmej dom a richle
212. vipravit d'ecka, NJ sem posad'ila na ten, na, dozadu, na nosič, zajela sem s ňím ke školi a
213. honem do práce, abich to stihla, neš skončí svačina a takle se to d'elalo, no. NJ, ten uš bil
214. starší, tagže pak začali choďit, aš pag začali choďit do školi do Rovečňiho, vot šestej třídí, tak
215. sem začala choďit na smñeni, no, raňi a votpoledňi, mezitim se vopčas d'áli i nočňi, no. No á to
216. se uš, NO bila prič potom, že jo, kolik to bilo, roku, v šedesátim sedmím, kolik Jaroušovi
217. bilo, gdiš von bil sedumdesát čtíri, šedesát sedum, devjet let to bilo, ne? No NO se vdávala
218. f šedesátim sedmím...

To se narod'ila, f šedesátim sedmím...

219. Teda f šedesátim sedmím se narod'ila a NJ bil sedumdesát sedum, no, šedesát sedum... Z NJ to
220. je vo deset let, tak vo sedum, vo sedum let, že jo, to bilo, no. No pak vodešel NJ do učeňi, za
221. tři roki vodešel do učeňi NJ, vo kterím sem si mislela, že hrozňe mñe to připadalo, sem si
222. říkala: „Já ho mam pust'it támle do Velkího Mezeříčí, takovej kus sám?“ A říkám: „A diš to
223. přežijou jiní, tak to přežije taki. A von bil f pohod'e jako, že jo, to jenom čovjek se bojí jako
224. rod'ič, že jo, si říkáš: „Dit' von do té dobi ňikam nejezd'íl“, že jo, akorát k naším dom sme
225. jezďivali každou ned'... každějch štrnást dní, ne každou ned'elu, jednu za štrnást dní sme
226. jezďivali dom. Tak se mnou ze začátku jezďili a pag uš bili vječí, tak uš se jim nechťelo, tak uš
227. zvostávali doma a no nevím, co bich ešťe mohla říct, no... A dál uš víte, jak to je.

Tak d'iki za rozhovor teda!

